

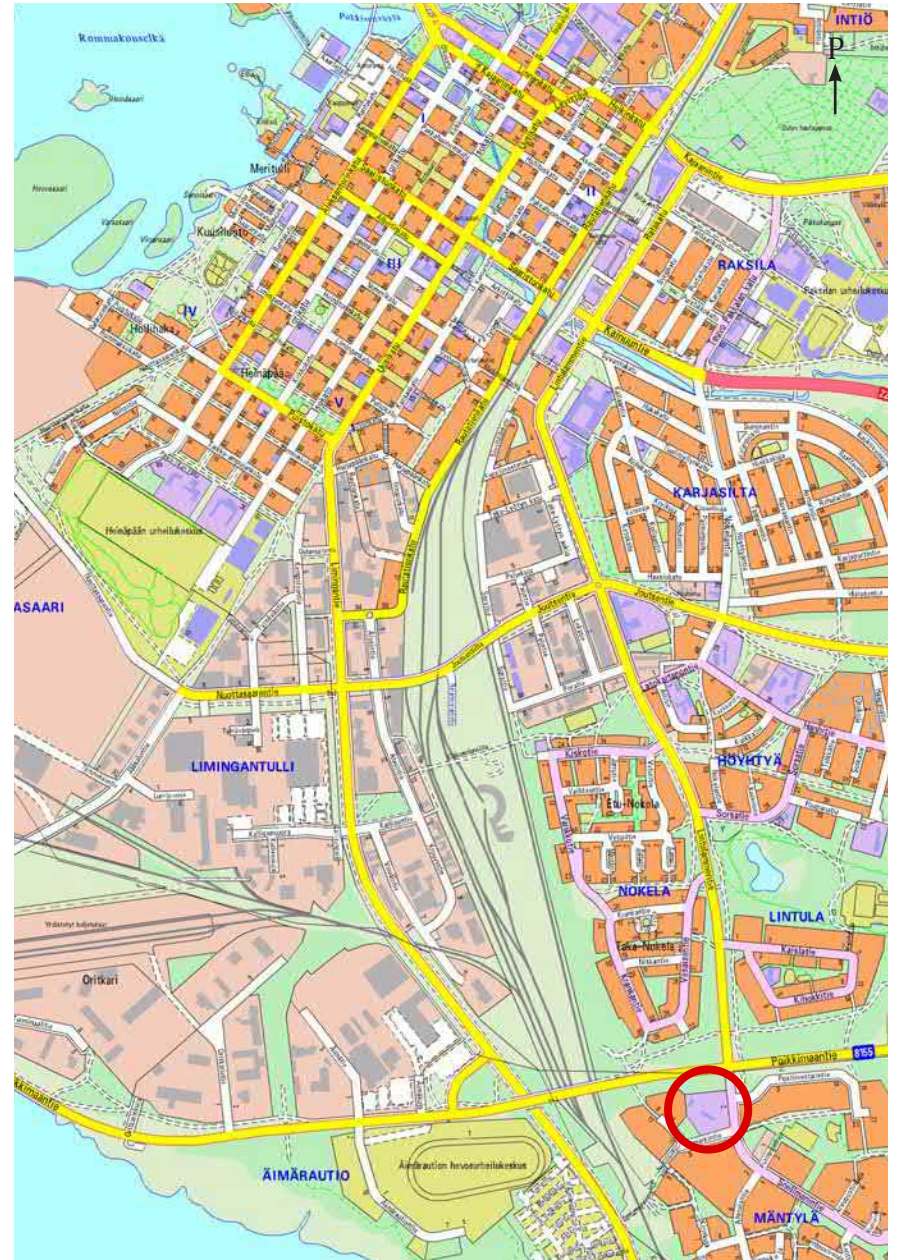
22.3.2012 Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy

Snellmankodin rakennushistoriaselvitys

Kansikuva. Valokuvat Snellman Säätiön lastenparantolasta heinäkuulta 1935 sekä Tuberkuloosi- ja Joulumerkkejä eri vuosilta.

1 Johdanto.....	5
1.1 Toimeksianto ja työryhmä.....	5
1.2 Tutkimusaineisto ja työn suoritus.....	5
1.3 Kohteen kuvaus.....	6
2 Taustaa.....	11
2.1 Snellman Säätiö.....	11
2.2 Joulumerkkien historia.....	13
2.3 Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistys ry.....	14
2.4 Lyhesti aikalaisarkkitehtuurista.....	14
3 Snellmankoti.....	16
3.1 Suunnitteluvaihe.....	16
3.2 Työmaavaihe.....	16
3.3 Lastenparantolan aika 1935-39.....	18
3.4 Sotavuodet 1939-1945.....	21
3.5 Joulumerkkikodin aika 1945-1969.....	22
3.6 Lääninsairaalan lastenosasto III vuokralaisena 1966-1975.....	23
3.7 Oulun kaupungin omistukseen 1975.....	24
4 Kaavoitushistoriaa ja suojelutilanne.....	26
4.1 Yleiskaava.....	26
4.2 Asemakaava.....	27
5 Rakennukset ja piha-alueet.....	29
5.1 Päärakennus (1934).....	29
5.2 Tallirakennus (1934).....	42
5.3 Autotalli- ja vajarakennus (1934).....	44
5.4 Jääkellari- ja halkovajarakennus (1934).....	45
5.5 Kaivo- ja pumppuhuone ja muut rakenteet tontilla (1934).....	47
5.6 Autotallirakennus (-1955).....	48
5.7 Asuntolarakennus (1956).....	49
5.7 Piha-alueet.....	54
6 Päärakennuksen säilyneisyys.....	55
7 Suunnittelijat.....	61
7.1 Arkkitehti Victor J. Sucksdorff.....	61
7.2 Yliarkkitehti Ragnar A. Wessman.....	63
8 Yhteenveto.....	65
Liitteet.....	69

Kuva 1. Snellmankodin sijainti.

1 JOHDANTO

1.1 Toimeksianto ja työryhmä

Oulun kaupungin Tilakeskuksen toimeksiannosta laaditussa rakennushistoriaselvityksessä tarkastellaan Oulun Mäntylän kaupunginosassa sijaitsevaa, vuodenvaihteessa 1934-1935 lastenparantolaksi valmistunutta päärakennusta sekä muita samalla tontilla sijaitsevia rakennuksia. Lastenparantola on alkujaan oululaisen Snellman Säätiön rakennuttama. Päärakennus on luetteloitu useammassa selvityksessä kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi kohteeksi ja sillä on suojelumerkintä nykyisessä Oulun yleiskaavassa. Nykyisin kohteessa toimii Mäntylä-Snellmanin päiväkoti.

Rakennushistoriaselvityksessä esitetään rakennusinventointien lisäksi niiden käyttöhistoriaa, korjaus- ja muutosvaiheita sekä säilyneisyyttä. Lisäksi käydään lyhyesti läpi alueen kaavoitushistoriaa sekä esitellään kohteen alkuperäiset arkkitehtisuunnittelijat. Selvitystyötä täydentää runsas piirustus- ja valokuvamateriaali.

Selvitystyöstä vastaavat arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy:ssä arkkitehdit Jorma Teppo ja Tommi Koukkari.

1.2 Tutkimusaineisto ja työn suoritus

Selvitystyön runkomateriaalina toimivat kohteen säilyneet rakennuslupapiirustukset sekä muut rakentamiseen ja rakennusten toimintaan liittyvä arkistoidu asiakirjamateriaali.

Rakennuttajana toimineesta Snellman Säätiöstä on valmistunut historiikki vuonna 2004. Lastentautiopin emeritusprofessori Kauko Kouvalaisen kirjoittama historiikki kertoo seikkaperäisesti säätiön perustamisesta sekä Alma ja K.A. Snellmanin elämäntyöstä pohjoissuomen lasten hyväksi. Tässä selvitystyössä läpikäydyn säätiön toimintahistorian osalta kyseinen historiikki on toiminut korvaamattomana lähteenä.

Kuva 2. Snellmankoti tammikuussa 2012.

Asemakaavakartat ja ilmakuvat on saatu Oulun kaupungin teknisen keskuksen kartta-palvelusta ja asemakaavoituksesta.

Kohteeseen liittyvää piirustusmateriaalia on arkistoitu Oulun kaupunginarkistoon, Oulun maakunta-arkistoon sekä Oulun kaupungin Tilakeskuksen arkistoon. Erityisesti Oulun maakunta-arkistossa säilytettävä Snellman säätiön arkisto on ollut arvokas lähde rakennuksen valmistumisvaihetta ja käyttöhistoriaa selvittäessä.

Selvitystyössä esitetyt rakennuksen ajantasapiirustukset on laadittu arkkitehtitoimisto Martti Karsikas Oy:ssä.

Käytetyt vanhat valokuvat ovat pääsääntöisesti Pohjois-Pohjanmaan museon sekä sanomalehti Kalevan arkistoista. Kuvälähteet on mainittu selvityksen lopussa.

Alueella on suoritettu inventointikäyntejä tammikuussa 2012, joiden yhteydessä on valokuvattu ympäristö, rakennusten julkisivut sekä päärakennuksen sisätilat. Inventointikäyntien tarkoitus oli selvittää rakennusten nykyinen tila sekä kuinka paljon rakennuksen julkisivuissa ja sisätiloissa on jäljellä alkuperäistä. Tarkastelut on tehty silmämääräisesti rakenteisiin ja pintoihin kajoamatta. Tarkemmat rakennus- ja kunnottotutkimukset tulee suorittaa ennen rakennuksiin kohdistuvien korjaustöiden suunnittelun aloittamista.

Sisätilojen inventointiosuus koskee vain päärakennusta. Rakennuksen laajuus huomioon ottaen sisätilojen inventointityö on keskitetty pieneen osaan huonetiloista. Inventoinnissa on mukana huonetiloja, jotka edustavat vaihtelevasti tyypillisiä rakennuksen huonetiloja eri kerroksissa. Inventointityön tulokset on esitetty huonekohtaisilla inventointikorteilla tämän selvitystyön liitteenä.

1.3 Kohteen kuvaus

Selvitystyön kohde, alkujaan Snellman Säätiön lastenparantola, tunnetaan myös nimillä Joulumerkkikoti ja Snellmankoti. Tässä selvitystyössä kyseisiä rinnakkaisia nimiä käytetään niin kuin ne ovat eri ajankohtina asiakirjoissa esiintyneet.

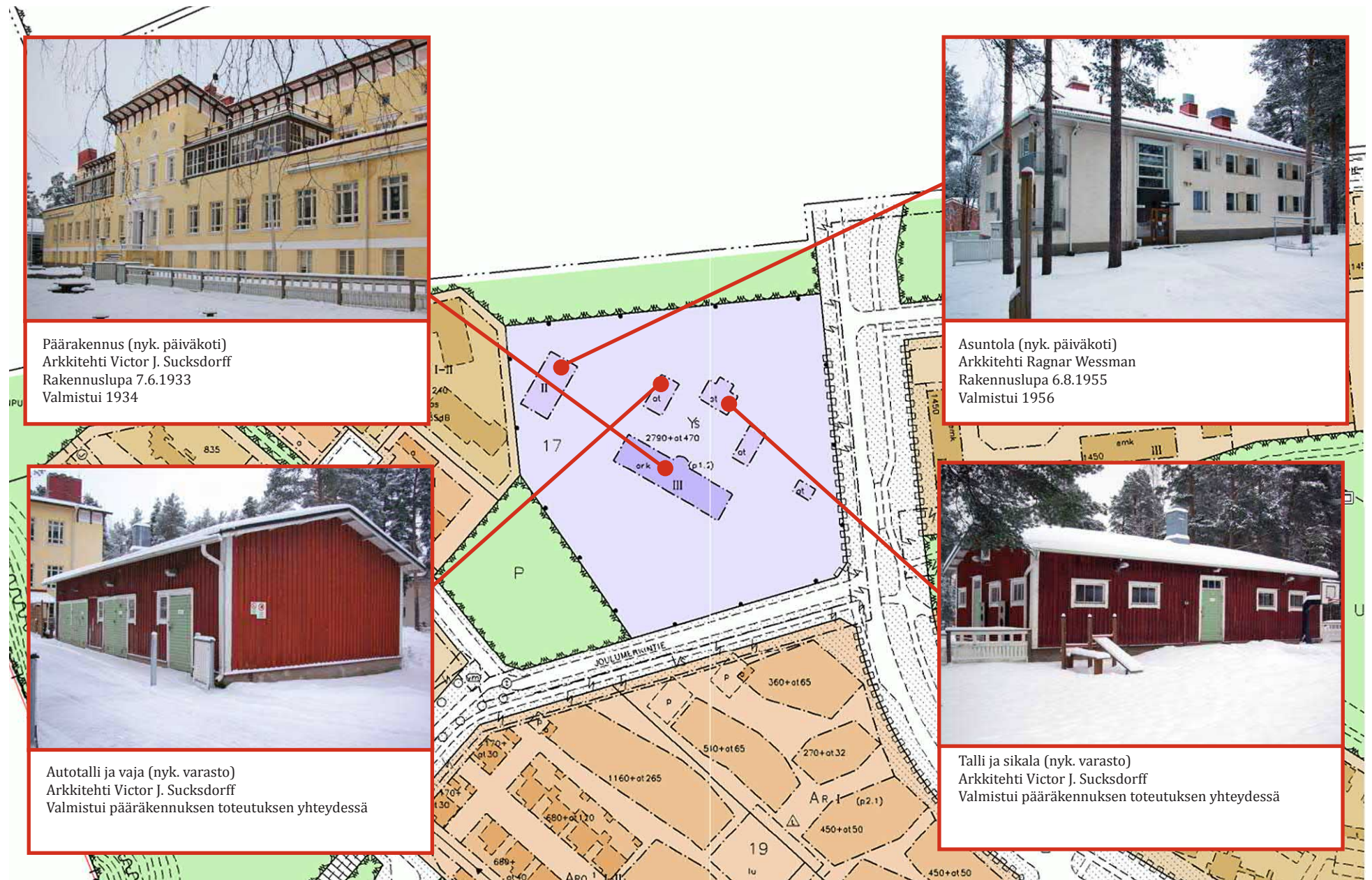
Snellmankoti sijaitsee Oulun kaupungissa Mäntylän 17. kaupunginosassa, korttelin 17 tontilla 4, osoitteessa Snellmanintie 2 90150 Oulu. Snellmankotia ympäröi tiheä mäntymetsä loivan rinteiden laella, joka viettää lounaaseen kohti Perämereä ja Kempeleenlahtea.

Snellmankodin ympärille levittäytyvän Mäntylän kaupunginosan toteuttaminen asuinalueeksi alkoi vuonna 1980, jolloin alueen ensimmäinen asemakaava valmistui. Tätä ennen lähiympäristö oli rakentamatonta.

Snellmankodin länsipuolella rinteiden alla kulkee Oulun vanha rautatie. Rautatie haarautuu Snellmankodin kohdalla etelään ja itään suuntautuviin ratoihin. Etelään johtava rautatie valmistui jo vuonna 1886 ja itään johtava rautatie valmistui puolestaan vuonna 1929.

Snellmankodin länsipuolella kulkee myös vanha etelään johtava maantie. Tämä nykyisin Limingantieksi nimetty maantie oli vuodesta 1938 alkaen osa koko Suomen läpi kulkenutta valtatie 4:ää eli Nelostietä. Autoliikenne maantiellä rauhoittui vuoden 1967 kuluessa, kun uusi Oulun kaupungin keskustan ja asuntoalueiden ulkopuolelle toteutettu Pohjantiekseksi nimetty ohitustie valmistui (nykyinen Valtatie 4).

Snellmankodin tontin pohjoispuolella kulkee Poikkimaantie, joka on eräänlainen Oulun eteläinen kehätie. Se johtaa Oritkarin satamasta Nuottasaaresta aina Oulun suun kaupunginosaan saakka. Poikkimaantie otettiin käyttöön syyskuussa 1984.

Päärakennus (nyk. päiväkot)
 Arkkitehti Victor J. Sucksdorff
 Rakennuslupa 7.6.1933
 Valmistui 1934

Asuntola (nyk. päiväkot)
 Arkkitehti Ragnar Wessman
 Rakennuslupa 6.8.1955
 Valmistui 1956

Autotalli ja vaja (nyk. varasto)
 Arkkitehti Victor J. Sucksdorff
 Valmistui päärakennuksen toteutuksen yhteydessä

Talli ja sikala (nyk. varasto)
 Arkkitehti Victor J. Sucksdorff
 Valmistui päärakennuksen toteutuksen yhteydessä

Kuva 3. Rakennukset perustietoineen.

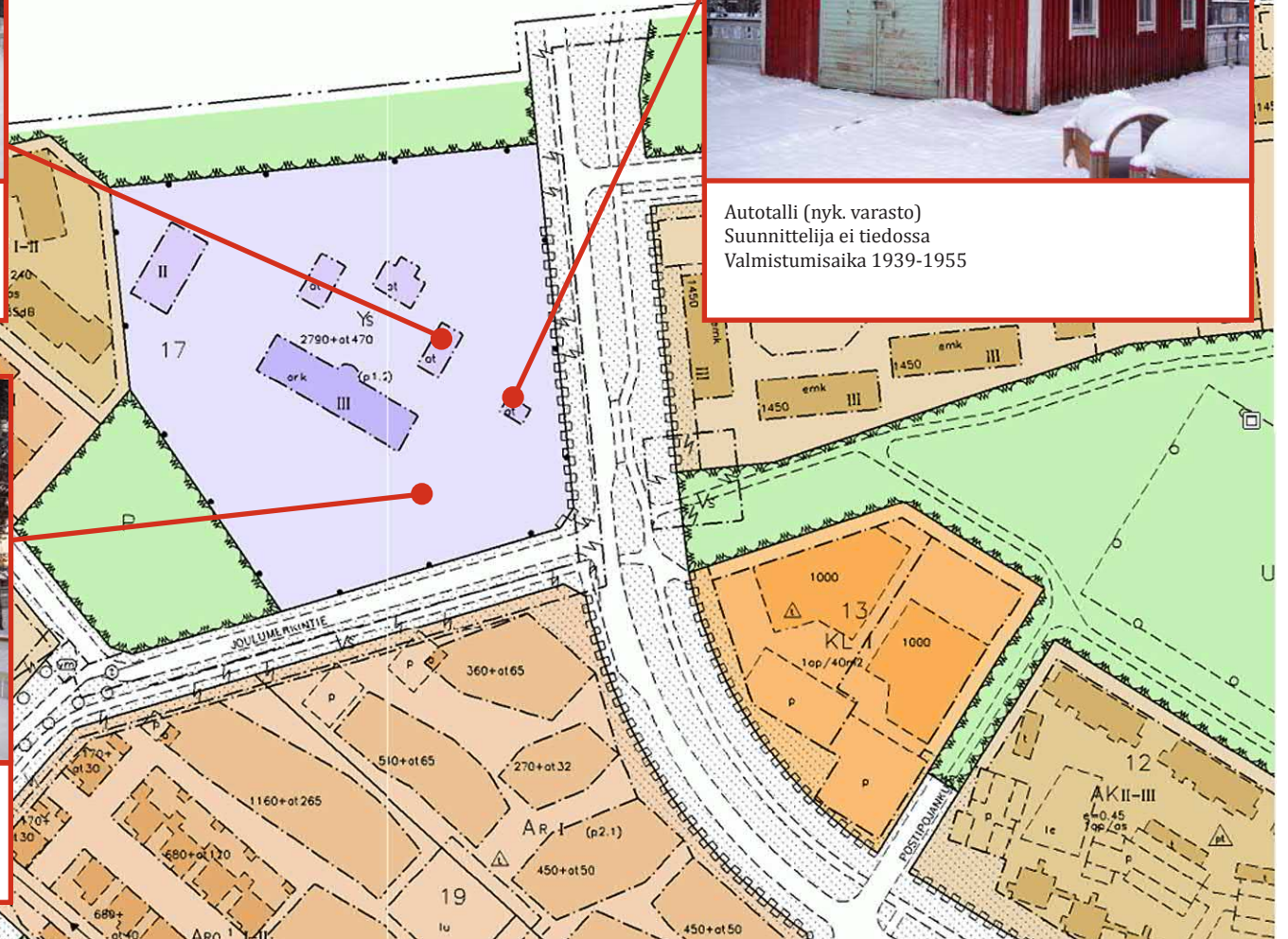
Jääkellari (nyk. varasto)
 Arkkitehti Victor J. Sucksdorff
 Valmistui päärakennuksen toteutuksen yhteydessä

Autotalli (nyk. varasto)
 Suunnittelija ei tiedossa
 Valmistumisaika 1939-1955

Leikkikalugarasto
 Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy
 Rakennuslupa 20.5.1985
 Valmistui 1985 piharemontin yhteydessä

Kuva 4. Rakennukset perustietoineen.

Kuva 5. Panoramakuvia.

Kuva 6. Panoramakuvia.

2 TAUSTAA

2.1 Snellman Säätiö

Kauppaneuvos ja valtiopäivämies Karl August Snellman oli isänsä perustaman kauppahuone J. W. Snellman G:sonin omistaja yhdessä veljensä Albert Oskarin kanssa. Yrityksen toimialaa oli mm. laivanvarustus, tervakauppa ja sahateollisuus. Varsinaisen elämäntehtävänsä Snellman suoritti Kemi-yhtiön toimitusjohtajana. Snellman osallistui aktiivisesti Oulun kunnalliselämään ja Oulun kauppaseuran toimintaan. K. A. Snellman oli naimisissa Alma Maria Snellmanin os. Antmanin kanssa.¹

Alma Snellman menehtyi vaikeaan sairauteen 1919 ja Karl August seuraavana vuonna 71-vuoden ikäisenä. K. A. Snellman testamenttasi nuorena keuhkokuumeeseen kuolleen Eiler poikansa perintöosuuden Oulun ja Pohjois-Suomen köyhien lasten hyväksi. Perintöosuuden turvin perustettiin 21.2.1921 Stiftelsen Alma och K.A. Snellman Säätiö, jonka oli määrä rakentaa Ouluun pitkäaikaissairauksia sairastavien tai niiden uhassa olevien lasten hoitolaitos ja ylläpitää sitä.²

Noin viiden miljoonan markan perintöosuudesta yhteensä kolme miljoonaa ohjattiin perustettavalle Säätiölle. Loput rahoista lahjoitettiin eri tahoille mm. kouluille sekä terveyden- ja vanhustenhuoltoon. Säätiön lahjakirjassa todetaan, että *”perustettavan laitoksen tulee toimia tuberkuloosin ja muiden kroonisten tautien leviämisen vastustamiseksi lasten keskuudessa. Sen tulee tarjota maksutonta hoitoa sekä terveellistä oleskelua heikoille, huonosti ravituille sekä risatautisille. Parantolan tulee olla laitos, jossa hoidokkaat saavat nauttia tarkoituksenmukaista henkistä ja ruumiillista huoltoa, niin että he hyvällä, ravitsevalla ruualla sekä sopivalla toiminnalla, kuten veisto-, käsityö- ja puutarhatöillä ym. voivat voimistua ja toipua ja myös kouluopetuksen sekä kasvatuksen avulla saavuttaa tarpeellisia alkeistietoja”*.

Kuvat 7-8. Alma Maria Snellman (17.9.1849 - 27.7.1919) ja K. A. Snellman (30.10.1849 - 31.12.1920).

¹ Suomen Kirjallisuuden Seuran www-sivusto

² Kouvalainen 2005, 28

Kuva 9. Varhainen kuva suunnitteilla olleesta lastenparantolasta. Tämä Victor J. Sucksdorffin 9.9.1925 signeeraamassa vesiväriyössä rakennus on esitetty tyystin erilaisena kuin vuonna 1934 valmistunut lopullinen lastenparantolarakennus lopulta oli. Tässä esityksessä rakennuksella on selkeitä klassismin muotoaiheita mutta voimakkaan kattomuodon ansiosta myös jugendista (kansallisromantiikasta).

Kuva 10. Kuvassa ylinnä Tanskan ensimmäinen joulumerkki vuodelta 1904. Seuraavana kuvassa on Vähävaraisten Keuhkotautisten Avustamisyhdistyksen julkaisema tuberkuloosimerkki vuodelta 1908 (suunnittelija Akseli Gallen-Kallela) ja alimmaisena Tuberkuloosin Vastustamisyhdistyksen julkaisema tuberkuloosimerkki vuodelta 1910. Näitä suomalaisia tuberkuloosimerkkejä ei pidetä varsinaisina joulumerkkeinä siinä merkityksessä kun joulumerkki nykyisin tunnetaan, koska ne eivät liittyneet Joulumerkkikotitoimintaan.

2.2 Joulumerkkien historia

Joulumerkkeihin liittyvä hyväntekeväisyys on tanskalaista alkuperää. Ajatus joulun aikaan myytävistä joulutervehdyksiin ja -paketteihin liitettävistä lisämaksullisista joulumerkeistä, joilla kerättäisiin varoja johonkin hyväntekeväisyyteen, syntyi ensin tanskalaisen Einar Holbøllin (20.12.1865-23.2.1927) mielessä. Hän toimi postimiehenä ja oli vaikeasti reumaattinen. Hän esitteli kehittämiensä idean esimiehelleen ja tämän välittämänä asia eteni aina valtionvarainministeriön kautta kuningas Kristian IX:lle, joka antoi luvan joulun aikaan käytettävälle postilaitoksen julkaisemalle hyväntekeväisyysmerkille. Ensimmäiseen merkkiin tuli aiheeksi kuninkaan avio- puoliso Louise, joka tunnettiin hyväntekeväisyystyöstään etenkin sairaiden lasten hyväksi.³

Tanskassa joulumerkeistä saatujen tuottojen käytöstä ilmoitettiin seuraavaa: ”... sellaisten sairaiden lasten hoitoon, joita vain vähäisin paranemisen mahdollisuuk- sin voitiin hoitaa tavallisissa sairaaloissa. Heitä, etenkin tuberkuloosia sairastavia lapsia varten olisi kerääntyvin varoin perustettava omat, tarkoitukseen soveltuvat lai- tokset, joiden perustamiseen tämän joulumerkin avulla jokaisella vähävaraisellakin kansalaisella olisi näin mahdollisuus osallistua.”. Seuraavien vuosikymmenien aika- na joulumerkeistä saaduista hyväntekeväisyysvaroin toteutettiin yhteensä seitsemän hoitolaitosta. Hoitolaitosten toiminnasta vastasi tuberkuloosin vastustamiseksi pe- rustettu kansallisyhdistys.⁴

Tanskasta vastaava toiminta levisi seuraavaksi Ruotsiin, Norjaan ja Islantiin. Piak- koin ajatus levisi myös Yhdysvaltoihin ja tämän jälkeen Joulumerkki-idea oli jo maailmanlaajuinen. 1960-luvulla merkkejä julkaistiin lähes 50:ssä eri maassa ja 1980-luvulla jo 107:ssä maassa.⁵

Joulumerkkien ja tuberkuloosin vastustamistyön tunnuksena kansainvälisesti on punainen kaksoisristi.

3 Tamminen 1982, 6
4 Tamminen 1982, 7
5 Tamminen 1982, 7

2.3 Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistys ry

Suomessa kansan keskuudessa tuberkuloosia vastaan käytyyn taisteluun osallistui näkyvästi kaksi eri yhdistystä.

Tuberkuloosin Vastustamisyhdistys – *Föreningen för bekämpandet af tuberkulosen* perustettiin Lääkintöhallituksen pääjohtajan Richard Sieversin toimesta 28.5.1907. Tämän yhdistyksen toiminnan perusta oli vapaaehtoinen kansalaistoiminta. Yhdistyksessä toimineet vapaaehtoiset levittivät asiantietoa tuberkuloosista ja sen ehkäisystä, hygieniasta, terveystarkastuksista jne.⁶

Samaisena vuonna perustettiin myös Vähävaraisten Keuhkotautisten Avustamisyhdistys. Molemmat yhdistyksen julkaisivat satunnaisesti varainkeruuta varten ”tuberkuloosimerkkiä”. Merkkien vastaanotto ja menekki oli vaisua ja merkkien ilmestymisessä olikin muutamien ensimmäisten merkkien jälkeen pitkäkö taido aina vuoteen 1926. Tuolloin Vastustamisyhdistyksen palveluksessa olleen lääkärin Severi Savosen toimesta julkaistiin jälleen joulumerkki, joka sai aivan uudella tavalla julkisuutta lehdistössä ja mediassa ja tämän johdosta merkkien menekki oli huomattavaa.

Edellä mainitut kaksi yhdistystä yhdistyivät yhdeksi Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistykseksi vuonna 1930. Tässä yhteydessä perustetun erityisen toimikunnan esitys oli, että tuberkuloositilanteen parantamiseksi oli tarpeen rakentaa erityisiä laitoksia. Ensimmäinen Joulumerkkikoti päätettiin toteuttaa Tampereelle, jonka sijainti oli keskeinen useaan eri Etelä-Suomen tuberkuloosihuoltopiiriin nähden. Tampereelta löytyi vapaa rakennus, jonka todettiin korjaus- ja muutostöiden jälkeen olevan tarkoitukseen hyvin sopiva. Yhdistyksen johtokunta teki virallisen päätöksen 15.10.1935 ”*hoitolaitoksen perustamisesta keuhkotautisten äitien vastasyntyneitä lapsia varten*”.⁷

Vuonna 1939 Tampereen joulumerkkikoti laajeni Pälkäneelle sijoittuneen lisäosaston verran. Tämän jälkeen vuorossa oli laajentuminen Pohjois-Suomeen Ouluun. Oulun jälkeen perustettiin vielä kolmas Joulumerkkikoti Kuopioon vuonna 1954.

6 Tamminen 1982, 10

7 Tamminen 1982, 18

2.4 Lyhesti aikalaisarkkitehtuurista

1920- ja 30-luvun vaihteessa elettiin aikaa, jolloin rakennustyyliessä vallalla ollut klassismi oli alkanut antamaan tilaa uudelle, funktionalistiselle arkkitehtuurille. Funktionalismin eli kansankielellä funkiksen kulta-ajaksi suomessa muodostui 1930-luku. Tämä tyyliisuunta karsi koristeellisuuden ja vanhat klassiset aiheet pois ja otti lähtökohdaksi rakennuksessa tapahtuvan toiminnan. Toiminnallisuus, tarkoitus ja myöhemmin teollistuneisuuden mahdollistama sarjatuotanto antoivat lähtökohdat suunnittelulle.

Rakentamisessa erityisesti teräsbetonista tuli suosittu materiaali, josta valmistettiin muun muassa pilarirunkoja, palkistoja ja tasakattoja. Kun kantavat pilarit voitiin nyt sijoittaa rakennuksen sisäosiin, oli mahdollista esimerkiksi toteuttaa rakennuksen julkisivu koko pituudelta nauhaikkunoilla. Muita funktionalismin tunnusmerkkejä olivat suuret ja tasaiset, aineettomilta vaikuttavat lasi- ja rappauspinnat sekä kulmikkaat, laatikkomaiset ja vaakasuuntaan painottuneet muodot.

Suomalaisen funktionalismin suunnannäyttäjistä voidaan mainita mm. 1920-luvun nuoren polven arkkitehdit Alvar Aalto, Erik Bryggman ja Hilding Ekelund. Tyylipuhtaasta esimerkistä suomalaisesta funktionalismista käy hyvin Alvar Aallon Paimion parantola (suunnittelu tapahtui 1929-1933), joka on kansainvälisesti tunnustettu rakennustaiteen merkkiteos.

Funkkista edeltänyt 1920-klassisismi kierrätti vielä kertaalleen antiikin arkkitehtuurin aiheita. Luonteenomaista klassisismille oli antiikin koristeaiheet ja sileät julkisivupinnat. Sisäänkäynti oli usein korostettu ja eri kerroksia käsiteltiin useasti eri tavoin.

Klassisimi ja funkkis esiintyvät suomalaisessa arkkitehtuurissa 1930-luvulla päällekkäisinä tyyliisuuntina. Tuona ajan arkkitehtuuria, joka ottaa aiheita molemmista tyyleistä, on kutsuttu siirtymätyyliksi.

Seuraavalle sivulle on koottu valokuvia Oulussa 1930-luvun alkupuolella toteutetuista rakennuksista.

Ainola, arkkitehti Oiva Kallio, 1931.

Oulun lääninsairaala, arkkitehti Uno Ullberg 1938.

Piirimielisairaalan toinen sairaalarakennus, Arkkitehti Axel Mörne 1932 ja laajennus arkkitehti Martti Välikangas 1937.

Oulun keskuskansakoulu, arkkitehti Kaarlo Borg, 1933.

Kuva 11. Oulussa 1930-luvulla toteutettuja rakennuksia suunnittelijoineen ja valmistumisajankohdineen. Uudisrakentaminen Suomessa hiipui 1930-luvun alkupuolella maailmanlaajuisen 1930-luvun laman (suomessa nk. pula-aika) seurauksena. Oheiset esimerkit olivat kaikki valtiollisia tai kunnallisia rakennushankkeita.

3 SNELLMANKOTI

3.1 Suunnitteluvaihe

Säätiöön perustamisen jälkeen lastenparantolan suunnittelu lähti ripeästi käyntiin. Parantolalle löydettiin ihanteellinen paikka Nokelankankaalta, lyhyen matkan päästä Oulun keskustasta. Alue sijaitsi aivan tuolloisen Oulun kaupungin eteläisellä rajalla. Oulun naapurikunta etelässä oli tuolloin Oulujoen kunta. (Oulujoen kunta lakkautettiin vuonna 1965, jolloin sen maat yhdistettiin Oulun kaupunkiin. Tuolloin Oulun rajanaapuriksi etelässä tuli Kempele).

Rakennuspaikka lähiympäristöineen oli rakentamaton ja ympärillä levittäytyi laaja mäntymetsä, jossa puhalsi raikas ja puhdas merituuli viereiseltä Kempeleenlahdelta. 277060 m²:n vuokramaa-alueen Snellman Säätiölle luovutti Oulun kaupunginvaltuusto kokouksessaan 21.2.1921.⁸ Vuokrattuun alueeseen liittyi vielä Kempeleenlahden rannalta Vaarankarin niemestä 1000 neliön uimaranta-alue parantolan käyttöön, jonne oli tarkoitus toteuttaa uimahuone.

Vuokrasopimuksessa vuokraksi oli määritelty 30 markkaa vuodessa ja vuokra-ajan päättymiseksi vuoden 2016 loppu. Maa-alue oli kohtalaisen suuri, koska alueelle oli alun perin tarkoitus toteuttaa myös muita lastenhuoltoon liittyviä laitoksia. Maa-alueen koko pienentyi kertaalleen, kun tontista erotettiin maa-alue Oulusta Vaalaan johtavaa rautatietä varten. Rautatien mahdollisesti tarvitsema maa-alue oli ennakoitu jo vuokrasopimukseen ja toimista oli sovittu näin jo etukäteen. Tontin lopulliseksi pinta-alaksi muodostui noin 25,5 hehtaaria.

Parantolaan suunniteltiin toteutettavan 30 hoitopaikkaa, joista viisi varattaisiin maksavia, varakkaimmista perheistä tuleville hoidokeille. Loput 25 paikkaa olisivat ilmaisia.⁹ Suunnittelu annettiin arkkitehti Victor J. Sucksdorffille, joka oli toiminut joitain vuosia Oulun lääninarkkitehtina 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Hän

8 Kouvalainen 2005, 31

9 Kouvalainen 2005, 29

oli suunnitellut Ouluun mm. nahkatehtailija Hemming Åströmin tyttären Hannan toimeksiannosta Laskuniemen lastentarhan Kiikkusaarelle vuonna 1903, Oulun suomalaisen yhteiskoulun Kuusiluotoon vuonna 1908 sekä Oulun kunnallissairaalan alueen hermosairaalan ja lääkäriinasunnon vuosina 1907-09.

Rakennuksen suunnittelussa kuultiin asiantuntijoina myös Suomen ensimmäistä lastentautiopin professoria Wilhelm Pippingiä ja lääkintöhallituksen pääjohtajaa arkkiaatri Richard Sieversia.¹⁰

Säätiön puolelta rakennushanketta ohjaamaan nimitettiin rakennustoimikunta, jonka jäseniä olivat tohtori G. Borg, tohtori S.A. Granberg, kaupungininsinööri A. Autio sekä kaupunginrakennusmestari J.W. Lillqvist.¹¹

Kaikista valmisteluista huolimatta rakentaminen lykkääntyi taloudellisista syistä peräti 11 vuotta. Rakentamiseen uskallettiin ryhtyä vasta vuonna 1932.

3.2 Työmaavaihe

Urakkakilpailutusten jälkeen pääurakoitsijaksi valittiin helsinkiläinen Oy Constructor Ab. LVI-töiden urakoitsijaksi valittiin Vesijohtoliike Huber Ab sekä sähkötöiden urakoitsijaksi Ab Zittingin oululainen asiamies Hämälän sähköliike. Lisäksi rakennusmateriaaleja ja -tarvikkeita, kalusteita yms. rakennuskohteeseen toimitti useampi alihankkija: Kempeleen tiilitehdas, Oulun Asfalttiliike, Oulun Sementtirakennus Oy, Oy Puuseppä, Siikajokilaakson Metsä Oy, Albin Aho ja Kemin Puuteollisuus Oy.¹²

Työmaamestarina Oy Constructor Ab:n puolesta toimi rakennusmestari Oskar Viklund. Työmaata valvomaan asetettiin oululainen rakennusmestari Kaarlo J. Kaattari. Kaattari oli aikaisemmin toiminut mm. Muhoksen Päivärinteen tuberkuloosiparantolan työmaavalvojana.

Lastenparantolan rakennustyöt alkoivat elokuussa 1933 ja ne saatiin päätökseen

10 Kouvalainen 2005, 31

11 Borg, G. juhlapuhe 7.7.1935

12 Sanomalehti Kaleva 21.1.1934

Kuva 12. Lastenparantolan rakennuksen harjannostajaisia vietettiin lumisateen keskellä 21.1.1934. Lotat valmistivat perinteisen hernekeiton kenttäkeittiöllä.

Kuva 13. Vihkiäiset 7.7.1935. Kuvassa äärimmäisenä vasemalla arkkitehti Victor J. Sucksdorff.

vuoden 1934 lopussa. Keskuslämmitys rakennukseen saatiin päälle 9.4.1934. Rakennusaikana oli tehty useita verrattain suuria muutos- ja lisätöitä.¹³ Rakennuksen vastaanottotarkastus pidettiin uudenvuodenaattona 31.12.1934. Kokonaisuus kalustuksineen ja pihatöineen tuli maksamaan yhteensä 3.2 miljoonaa markkaa. Ensimmäiset lapset otettiin sisään parantolaan 11.2.1935.

Parantolan vihkiäisiä vietettiin sunnuntaina 7.7.1935 laajan kutsuvierasjoukon kesken. Vihkiäistilaisuudesta laati usea paikallislehti pitkän ja seikkaperäisen uutisen. Rakennusta kuvailtiin Liitto-lehden artikkelissa 9.7.1935 seuraavasti: "... *päärakennus on 53 metriä pitkä ja 14 metriä leveä, ollen se maakerros mukaan luettuna osittain nelikerroksinen. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitsee valoisa halli, ruokailu- ja vierailuhuoneet, johtajattaren ja lääkärin huoneet y.m. sekä ajanmukainen keittiö. Toisessa kerroksessa ovat lapsien ja hoitajien ilmat ja valoisat huoneet, ihana lasiseinäinen makuuhalli, erilaiset hoito- ja peseytymishuoneet y.m. Ylimmässä kerroksessa on hoitajatarhuoneita ja laitoksen suuri vesisäiliö. Kerroksen käytävästä johtavat portaat ulkokatolla olevalle näköalaparvekkeelle, josta avautuu ihana näköala yli rannikon ja metsien. Alin kerros käsittää erilaiset taloushuoneet, henkilökunnan saunan, talonmiehen asunnon, keskuslämmityshuoneen, laitoksen muuntaja-aseman y.m.*"

Vihkiäistilaisuudessa koettiin traaginen tapahtuma, kun rakennustöitä Snellman Säätiön puolesta valvonut Kaarlo J. Kaattari sai kesken juhlatilaisuuden halvauskoh-
tauksen. Hänet kiidätettiin sairausvaunulla Yksityissairaalaan, jossa hän vielä saman päivän aikana menehtyi.¹⁴

3.3 Lastenparantolan aika 1935-39

Parantolan varsinainen toiminta alkoi 11.2.1935, kun ensimmäiset hoidokit otettiin sisään. Vuodepaikat täyttyivät nopeasti ja kohta parantolassa olikin 30 hoidokkia, joista neljä oli maksavaa ja 26 vapaasijalla.¹⁵

Parantolan henkilökunnan muodostivat lääkäri, johtajatar, lastentarhanopettajatar,

13 Borg, G. juhlapuhe 7.7.1935

14 Sanomalehti Liitto 9.7.1935

15 Borg, G. juhlapuhe 7.7.1935

Kuva 14. Vastavalmistunut lastenparantola 30.3.1935.

yöhoitajatar, kaksi lastenhoitajaa ja yksi harjoittelija. Taloushenkilökunnan muodostivat talonmies, emännöitsijä, pesijätär, kaksi siivoojaa ja kaksi talousapulaista.¹⁶

Rakennukseen saapuva lapsi pidettiin pari ensimmäistä viikkoa eristysosastolla kulikutautien laitokseen pääsyn ehkäisemiseksi. Eristysosasto sijaitsi rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa ja sinne oli oma sisäänkäynti.

Lastenparantolan ensimmäisen vuoden toiminnasta johtajatar Grete Hedman totesi laatimassaan vuosikertomuksessa seuraavaa: *"Monet sisään otetuista lapsista olivat olleet todella heikossa kunnossa. Ensimmäisenä toimintavuonna hoidettiin yhteensä 55 lasta, joiden ikä vaihteli 2-6 ikävuoteen. Samaisen vuoden aikana näistä lapsista oli kotiutettu 25, joiden terveydentila oli kotiuttaessa ollut oivallinen. Kolmen viikon karanteenihuonejärjestelmä oli toiminut hyvin, sillä sairaalainfektiot onnistuttiin estämään verrattain hyvin. Sikotautiepidemia saavutti kuitenkin parantolan, joka kulkeutui sinne vierailijoiden mukana. Yksittäisillä lapsilla oli hoidon aikana havaittu mm. angiinaa, ripulia, maitorupea ... Yleinen ongelma parantolaan tulleilla oli aliravitsemus, mutta parantolan ansiokkaan keittiön taidoilla paino nousi usein jopa yhden kilon viikossa".*

Toiminta parantolassa oli siis saatu käyntiin kiitettävästi, ja toiminta jatkui menestyksekkäänä seuraavat neljä vuotta.

Vuoden 1939 lokakuun 14. päivänä parantolan johtajattarelle tuli yllättävä käsky, että lapset on heti siirrettävä pois, koska parantolaa tarvittaisiin muuhun tarkoitukseen. Lapset palasivat vielä kertaalleen lyhyeksi aikaa takaisin parantolaan, mutta ennen vuoden loppua parantola tyhjennettiin ja se luovutettiin sotasairaalan käyttöön. Henkilökunta jäi sotasairaalan palvelukseen.¹⁷

16 Borg, G. juhlapuhe 7.7.1935

17 Snellman Säätiö, lastenparantolan toimintakertomus 1939

Kuva 15. Toisen kerroksen makuusali.

Kuva 16. Ensimmäisen kerroksen kokous- ja ruokasali.

3.4 Sotavuodet 1939-1945

Talvi- ja jatkosodan aikana parantolan tiloja tarvittiin sodassa haavoittuneiden ja vammautuneiden hoitoon. Oulussa toimi sotasairaala 32SotaS. Parantolarakennukseen järjestettiin 100 hoitopaikkaa kevyen kirurgian ja sisätautien käyttöön. Rakennukseen tehtiin joitain muutoksia sotasairaalan käyttöä varten mm. kellariin toteutettiin sirpalesuoja ja leikkaussali. Koska rakennus oli suunniteltu potilashoitoon – vaikkakin vauvoille ja lapsille – muutokset ovat olleet kohtalaisen pieniä.

Oulussa sotasairaalan päällikkölääkärinä toiminut S. Nevanlinna kuvaa Snellman-kotia sotasairaalan seuraavasti: *"Kaluste lastensairaalan, samoin osa liinavaatevarastoa. Sängyt ja pääasiallinen osa liinavaatevarastoa on lääkintävarikko 3:n ja 32SotaS:n hankkimia teettämällä ja lahjoituksina. Röntgenkone Siemensin Meganos (siirrettävä), on ostettu Puolustusvoimien luvalla jääden 32SotaS:n omaisuutena varastoitavaksi sairaalan lopettaessa toimintansa. Rakennuksen kunto hyvä ja sopiva tarkoitukseensa. Vesi- ja viemärijohdot, lämmin vesi, kylpyhuoneet (hieman epämuksuvat, tehty lapsia varten), hyvä sauna, WC:t ja keskuslämmityslaitteet. Rakennus on erityisen sopiva sisätautisille varsinkin toipilaille."*¹⁸

Jatkosodan aikana rakennus luovutettiin 21.10.1942 saksalaisarmeijan Kriegslazarett 3/677:n käyttöön. Tältä ajanjaksolta rakennuksen toiminnasta ei tiedetä juuri mitään. Parantolan irtaimisto oli kuitenkin siirretty varastoon kaupunkiin. Osa irtaimistosta tuhoutui pommituksissa 27.2.1944.¹⁹ Parantolarakennus oli sotasairaalakäytössä aina toukokuun 1945 loppuun asti.

Sotien jälkeen parantolan tontille pystytettiin parakkeja sodan seurauksena luovutetuilta alueilta evakuoitulle siirtoväelle. Tontin käytöstä laadittiin vuokrasopimus 18.12.1945 Säätiön ja Oulun lääninhallituksen kesken.

Kuva 17. Kokous- ja ruokasali sotilassairaalan käytössä vuonna 1940.

Kuva 18. Sotilas lastenparantolan portailla. Kuvasta näkyy selvästi, kuinka ikkunoiden ulompi puite oli väriltään tumma. Rakennuksen työselityksen mukaan sisäänkäynnin molemmin puolin ikkunoiden alla sekä rinta-aidan sisäpuolella oli petäjäpuusta valmistetut maalatut penkit.

18 Kouvalainen 2005, 36

19 Snellman Säätiö, lastenparantolan toimintakertomus 1944

Kuva 19. Joulumerkkikodissa riitti tohinaa ja toimintaa.

Kuva 20. Hoidokkeja ja hoitajattaria 20.11.1954.

3.5 Joulumerkkikodin aika 1945-1969

Sota-aika johti suureen rahan inflaatioon ja Snellman Säätiössä koettiin, ettei parantolatoimintaa voitu enää jatkaa pelkästään säätiön hupenevien varojen voimin. Koska Suomessa jo vuodesta 1907 toiminut Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistys etsi toimipaikkaa Pohjois-Suomesta, alkoivat neuvottelut Snellman Säätiön ja Vastustamisyhdistyksen välillä.

Tampereelta suoritettiin käynti lastenparantolan rakennuksessa. Käynnin perusteella laaditun esityksen mukaan rakennus olisi kevyiden muutostöiden jälkeen mahdollista ottaa tuberkuloosisairaalan käyttöön.²⁰ Tontti kiinteistöineen siirtyi korvauksetta Vastustamisyhdistyksen hallintaan. Virallisesti Joulumerkkikoti otettiin käyttöön 6.9.1945 ja juhlalliset vihkiäiset vietettiin 21.10.1945. Oulun Joulumerkkikoti oli Suomen toinen joulumerkkikoti Tampereen yksikön jälkeen.

Rakennuksessa tehdyistä muutos- ja korjaustöistä ei ole yksityiskohtaista tietoa, mutta ainakin makuusaleihin tehtiin pienempiä eristysbokseja vanerista ja lasista. Lisäksi kellarikerrokseen toteutettiin yksi huone ja useita vaatesäilöjä henkilökunnalle. Sanomalehti Kalevassa 23.10.1945 julkaistun käyttöönotto vihkiäisistä kertovan uutisen mukaan rakennus oli kärsinyt pahasti sisätiloiltaan ollessaan muihin tarkoituksiin varattuna. Korjaus- ja muutostyöt jatkuivat aina seuraavaan vuoteen asti.²¹ Korjaustöiden suunnittelusta ja korjaustöiden valvonnasta vastasi arkkitehti G. Strandberg. Hän toimi tuolloin virkaa tekevänä Oulun lääninarkkitehtinä.

Hoitopaikkojen määrä saatiin korjausten ansiosta kasvatettua 45:een. Henkilökuntaa oli myös huomattavasti enemmän kuin Säätiön lastenparantolan aikana.²² Muutaman vuoden päästä hoitopaikkojen määrä nostettiin jopa 55:een.

Keskimäärin sairaalaan tuotu lapsi viipyi siellä noin 6-8 kuukautta. Kaikki lapset rokotettiin Calmette-rokotteella heti saapumisen jälkeen, jos se suinkin oli mahdollista.²³

20 Tamminen 1982, 63

21 Tamminen 1982, 66

22 Snellman Säätiö, lastenparantolan toimintakertomus 1946

23 Tamminen 1982, 68

1950-luvun puolella välissä päärakennuksen välittömään läheisyyteen päätettiin rakentaa asuntolarakennus lähinnä perheettömälle henkilökunnalle. Rakennuksen suunnittelu uskottiin helsinkiläiselle arkkitehdille R. A. Wessmanille. Wessman oli juuri aikaisemmin suunnitellut Vastustamisyhdistykselle uuden, Suomen kolmannen joulumerkkikodin Kuopioon vuonna 1954 yhdessä vaimonsa arkkitehti Eliina Wessmanin kanssa. Asuntolan rakennuslupapaperit hyväksyttiin 6.9.1955. Rakennustöiden lopputarkastus pidettiin 22.8.1956. Snellman Säätiö omisti rakennuksesta kolmasosan ja Yhdistys kaksi kolmasosaa. Rakennuskustannukset oli myös jaettu samassa suhteessa.²⁴

1960-luvulla tuberkuloosin tilanne Suomessa alkoi asteittain parantumaan. Oulun Joulumerkkikodissa oli säännöllisesti vuodepaikkoja vapaana ja tiloja oli ilman varsinaista käyttöä. Samanaikaisesti Oulun lääninsairaalan lastenlinna etsi tiloja hoitopaikkojen järjestämiselle. Kiinteistö hallinoinut Vastustamisyhdistys vuokrasi Snellman Säätiön suostumuksella rakennuksen alakerran uudelle perustettavalle lastenlinnan lastenpsykiatriselle osastolle. Vuokratut tilat peruskorjattiin kevyesti uuden käyttäjän toimintaan sopivaksi. Itse Joulumerkkikoti jatkoi toimintaansa edelleen 40 vuodepaikan kokoisena ylemmissä kerroksissa.²⁵

Joulumerkkikodin hoidettavien lasten määrä laski asteittain ja esimerkiksi vuoden 1969 alussa hoidettavia oli ollut enää 17. Kesään mennessä lapsista suuri osa oli kotiutettu ja loput siirrettiin Tampereen hoitoyksikköön. Toiminta Oulussa päättyi 31.5.1969. Oulun Joulumerkkikodissa oli hoidettu yhteensä 1604 lasta.

Kuopiossa lasten tuberkuloosihoitolan toiminta oli jo lopetettu vuonna 1964 ja Tampereella se tulisi loppumaan vuoden 1973 aikana. Tuberkuloosin aika Suomessa oli piakkoin ohi.

24 Kouvalainen 2005, 38

25 Tamminen 1982, 70

3.6 Lääninsairaalan lastenosasto III vuokralaisena 1966-1975

Joulumerkkikodin alakertaan tuli vuokralaiseksi 1.5.1966 alkaen Lääninsairaalan lastentautien klinikan 25-paikkainen lastenpsykiatrian lastenosasto III. Vuokrattavien tilojen huoneistopinta-ala oli 500 m². Tilat vuokrattiin kokonaispalveluna tiloja hallinnoivalta Vastustamisyhdistykseltä. Vuokraan kuului lääninsairaalan valitseman 26 henkilön henkilökunnan palkkaus ja kaikki muu toiminnan pyörittämiseen tarvittava.²⁶

Ilmeisesti jonkin asteisia muutostöitä rakennuksessa tehtiin. Oulun kaupungin Tilakeskuksen arkistosta löytyy kaupungin rakennusvirastossa Seppo Kanniaisen ja Reino Arvolan skissille laatimia lastenosaston luonnossuunnitelma vuodelta 1965. Suunnitelmia ei ole nimetty eikä rakennukseen suunniteltuja toimintoja ole tarkemmin yksilöity. Samasta arkistosta löytyy myös arkkitehtuuritoimisto Uki Heikkisen laatimia luonnossuunnitelmia, mutta nämäkin on laadittu skissille, eikä näidenkään suunnitelmien toteutumisesta ole tarkempaa tietoa.

Kiinteistön hallintaoikeus siirtyi Snellman Säätiön suostumuksella 15.3.1970 päivättyllä sopimuksella Vastustamisyhdistykseltä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry:lle. Lääninsairaala jatkoi vuokralaisena ja osti edelleen toiminnan kokonaispaketin, nyt vain Mannerheimin Lastensuojeluliitolta. Ilmeisesti tässä vaiheessa vuokrattujen tilojen määrää kasvatettiin koskemaan myös rakennuksen ylempiä kerroksia.

Lastenosaston toiminta Joulumerkkikodissa päättyi elokuussa 1975, jolloin lastenlinnan uudet toimitilat valmistuivat yliopistollisen sairaalan yhteyteen.

Lastenosaston toiminnan aikana sisään otettuja lapsia oli lähes 2000, joista jotkut viipyivät vain lyhyiden tutkimusten verran, mutta joista iso osa oli pitempiaikaisessa hoidossa.²⁷

26 Snellman Säätiö, rakennuksen vuokrasopimus 9.11.1966

27 Forsius 1980

Kuva 21. Päärakennuksen julkisivut olivat ennen 1980-luvun alun perusteellista korjausta ikävissä kunnossa.

3.7 Oulun kaupungin omistukseen 1975

Kun lastenosasto III:n tulevaisuus omissa uusissa toimitiloissa oli selvillä, Snellman Säätiössä alettiin miettiä rakennuksen ja maa-alueen tulevaa käyttöä. Selvää oli, että rakennuksen toiminnan haluttiin jatkossakin liittyvän lasten ja nuorten hyvinvointiin. Suunnitelmia ja selvityksiä laadittiin ja esitettiin, että rakennus toimisi jatkossa fysikaalista ja/tai psykososiaalista pitkäaikaista kuntoutusta tarvitsevat lapset ja nuoret.

Säätiö neuvotteli rakennuksen tulevaisuudesta Oulun kaupungin kanssa. Myös valtio pyysi Snellman Säätiöltä tarjousta rakennuksen ostamiseksi. Neuvottelut kaupungin kanssa etenivät suotuisasti ja rakennusten kaupasta päätettiin heinäkuussa 1975.

Kiinteistön käytöstä kauppakirjassa todetaan seuraavaa: *”Kaupunki pyrkii ensisijaisesti siihen, että luovutettuihin rakennuksiin sijoitetaan valtion suunnittelema ja sen hallinnassa oleva kroonisia sairauksia potevien lasten kuntoutuskoti, jolle varataan sen tarpeet tyydyttävä riittävän suuri tonttialue.”* Rakennukseen ei kuitenkaan koskaan tullut suunniteltua kuntoutuskotia valtion vetäytyttyä hankkeesta.²⁸

Säätiölle vuokratut maa-alueet siirtyivät takaisin kaupungin hallintaan virallisesti 2.7.1975.

Tontin rakennukset olivat käytännössä tyhjiään 1970-luvun jälkimmäisen puoliskon, kun niihin esitettiin uusia käyttäjiä. Vakavasti harkittuna vaihtoehtona olivat ainakin kaupungin matkailutoimiston matkailumajan, Oulun ammatillisen kursikeskuksen ja kaupungin kirjansitomien toimitilojen järjestäminen yhtäaikaaisesti niin päärakennukseen kuin myös viereiseen vanhaan asuntolarakennukseen. Nämä suunnitellut käyttäjäryhmät eivät vastanneet Snellman Säätiön akennukselle alunperin asetettamia käyttäjätavoitteita. Kyseisten toimijoiden sijoittumisesta rakennukseen laadittiin myös muutossuunnitelmat pariin otteeseen kaupungin rakennusviraston suunnitteluosastolla. Myös rakennusluvut haettiin, mutta laaditut suunnitelmat eivät kuitenkaan toteutuneet.

Lopulta Snellman säätiön toivomus rakennuksen käyttötarkoituksesta toteutui osapuilleen, kun Oulun kaupunki peruskorjasi 1980-luvun alkupuolella päärakennuksen päiväkotitoimintaa, nuorisotiloja ja terveysneuvolaa varten. Myös piha-alueet ja piharakennukset kunnostettiin. Laajan peruskorjauksen suunnitelmat laati arkkitehtitoimisto Huusko & Teppo.

Lopullisten käyttäjäryhmien valintaan vaikutti uusi Mäntylän kaupunginosan rakentaminen, joka oli päässyt käyntiin kesällä 1980 alueen ensimmäisen asemakaavan turvin. Alueelle toteutettiin seuraavien vuosien aikana pientalo- ja kerrostalovaltaista rakentamista. Uuden asuinalueen asukkaat tarvitsivat kipeästi Joulumerkkikotiin sijoitettuja palveluja.

Nykyisin päärakennuksessa toimii Mäntylä-Snellman päiväkoti. Päärakennus on nimetty Snellman-taloksi. Asuntolarakennuksena alun perin toiminut piharakennus on nimetty Mäntylä-taloksi ja siinä toimii Mäntylän koulun esikoulu. Yhteensä yksikössä toimii päivittäin noin 200 lasta.

Kuva 22. Päärakennuksen sisäporras ennen 80-luvun peruskorjausta 21.1.1981.

Kuva 23. Päärakennus peruskorjauksessa 22.6.1982.

4 KAAVOITUSHISTORIAA JA SUOJELUTILANNE

4.1 Yleiskaava

Oulun ensimmäisen yleiskaavan laativat arkkitehdit Otto I. Meurman ja Aarne Ervi vuonna 1951. Yleiskaavan oli tarkoitus ratkaista voimakas sodanjälkeinen väestön ja työpaikkojen kasvusta johtuvaa kasvupaine. Kaava loi pohjan kaupungin yleiskaavoitukselle ja kaupunkirakenteen jäsentämiselle hajakeskitysperiaatteen mukaisesti. Kaavassa esitettiin Oulun rakentamisperiaatteet vuoteen 1980 asti, jolloin asukkaita arvioitiin olevan 67000.

Tuolloisen Joulumerkkikodin ympäristö (myöhemmin Mäntylän kaupunginosa) jää vielä yleiskaavoitettujen asunalähiöiden ja työpaikka-alueiden ulkopuolelle. Yleiskaavassa esitetty Pohjantien aluevarus kulkee aivan Joulumerkkikodin tontin vieritse.

Vuonna 1959 pantiin alulle yleiskaavan tarkistus. Oulun kaupunki ei ollut laajentunut maa-alueiden osalta, joten kaavassa keskityttiin rakennustehokkuuden parantamiseen. Uutena asutuksen kasvualueena oli kaavaan esitetty mm. Mäntylän alue yhteensä 2400 asukkaalle.

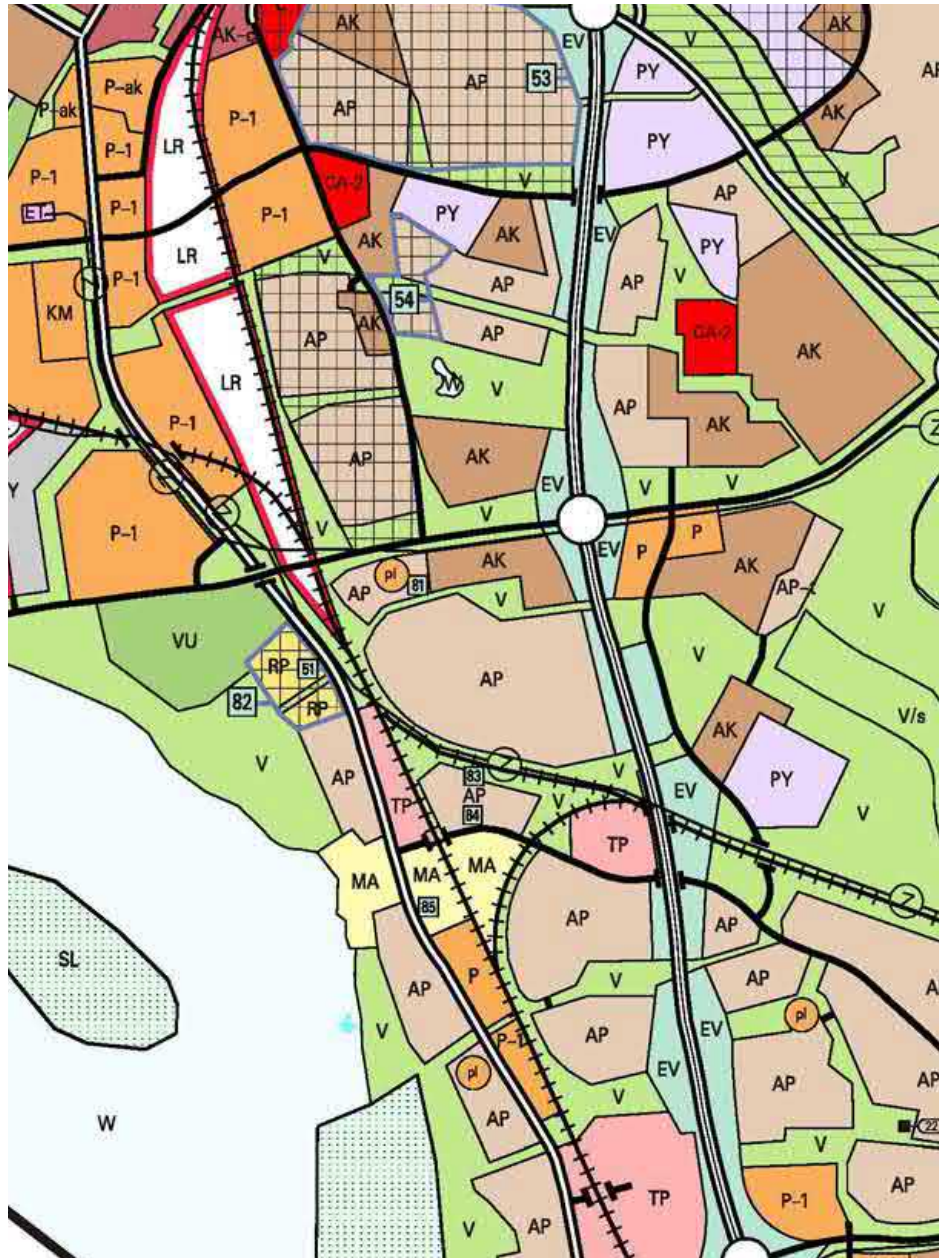
Suurten alueliitosten (Oulujoen kunta ja Pateniemi) ja väestönkasvun nopea muutos aiheuttivat yleiskaavan tarkistamisen vuonna 1966. Kaavassa varauduttiin nopeaan väestönkasvuun, mutta kasvu jäi myöhemmin ennakoitua pienemmäksi. Kaupunki kasvoi voimakkaimmin Oulujokivarteen ja pohjoiseen. Kaupunki laajentui myös etelään ja yleiskaavoitettuja asuinalueet yltivät aina Kaakkuriin asti.

Vuonna 1985 hyväksyttiin Oulun kaupunginvaltuustossa Oulun ensimmäinen varsinainen rakennuslain tarkoittama yleiskaava 1995.²⁹ Kaavalla vahvistettiin kaupungin sormimaista rakennetta. Pääkasvuunnaaksi valittiin selkeästi Kaakkuri. Mäntylän alue oli rakentunut edellisen yleiskaavan laatimisen jälkeen ja uusi kaava ei aiheuttanut muutoksia Snellman-kodin ympäristössä. Tämän jälkeen yleiskaavaa

Kuva 24. Oulun yleiskaava vuodelta 1952. Nimitys yleiskaava on tässä yhteydessä hieman harhaanjohtava, koska oheinen kaava ja vastaavat muut kaavat Oulussa olivat aina vuoteen 1985 asti kaupungin laatimia ja kaupunginhallituksen hyväksymiä omaehtoisia työsuunnitelmia ja ohjeita asemakaavoitukseen ja liikennesuunnitteluun.

29 Oulun kaupungin www-sivusto 31.1.2012

Kuva 25. Voimassa oleva Yleiskaava 2020, joka vahvistettiin vuonna 2004.

päivitettiin seuraavan kerran vuonna 1993 (Oulun yleiskaava 2010).

Nykyinen yleiskaava 2020, joka on vahvistettu kaupunginvaltuustossa 26.1.2004, esittää Snellmankodin lähialueet merkinnällä pl ”Lähipalvelut: Asuntoalueilla varataan tilaa ympäristön asukkaiden päivittäin käyttämille julkisille ja yksityisille palveluille, kuten päiväkodille, koululle ja lähikaupalle”. Kohde on varustettu suojelumerkintänumerolla 81. Valitut suojelukohteet perustuvat Pohjois-Pohjanmaan liiton vuonna 1993 tekemään inventointiin *Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet*. Suojelukohteen kaavaselvityksenä on seuraavaa: ”Rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita tulee hoitaa ja käyttää siten, että niiden arvo säilyy. Rakennuksia ei saa purkaa ilman lupaa”.

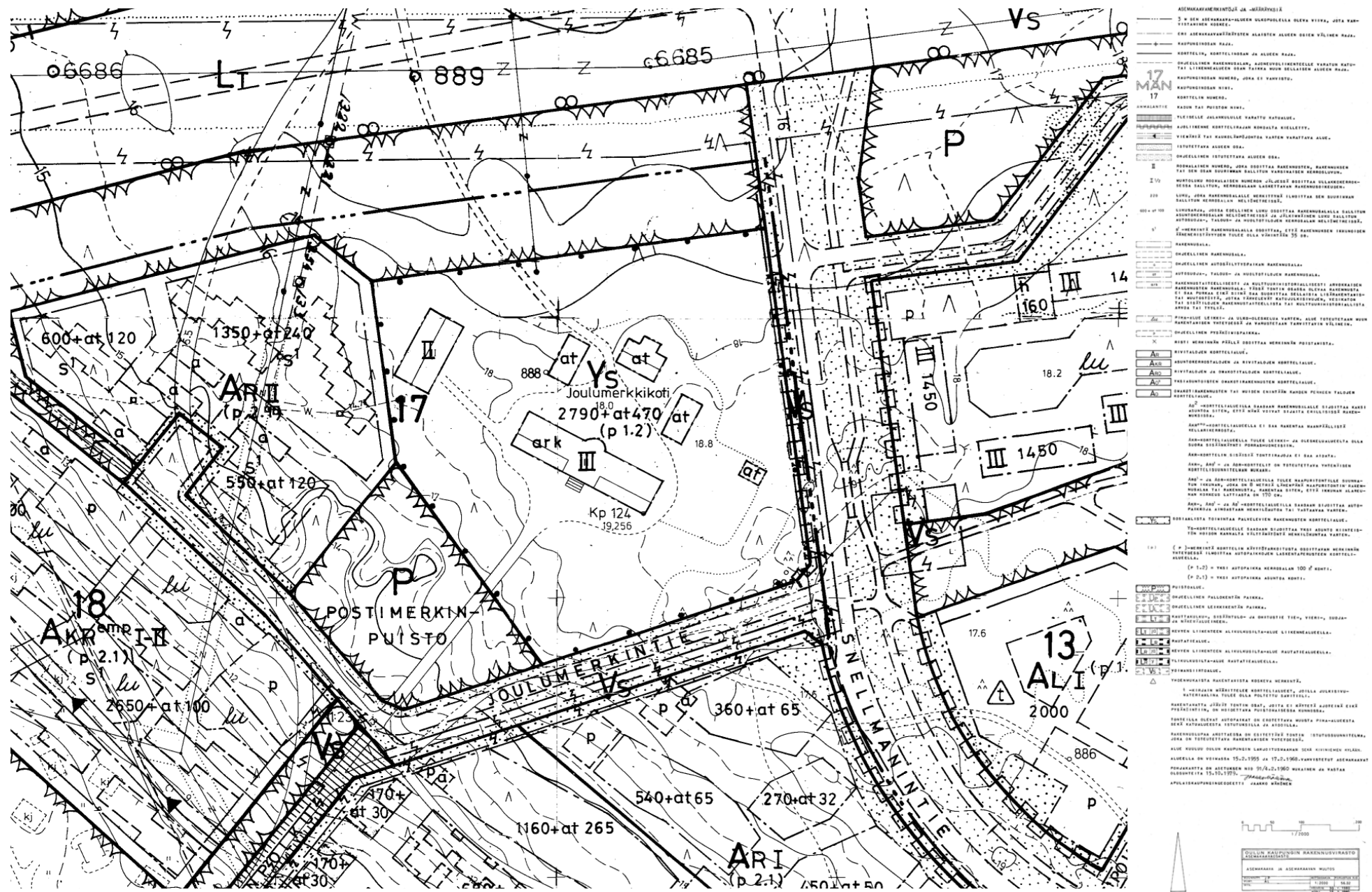
4.2 Asemakaava

Mäntylän kaupunginosa kaavoitettiin ensimmäisen kerran vuonna 1980. Kaava vahvistettiin sisäasiainministeriössä 16.10.1980 (ak 905). Snellmankodin kortteli oli varustettu kaavamerkinnällä Ys ”sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue”. Kaavan muut merkinnät olivat: asuntokerrosala 2790, auto-suojan sekä talous- ja huoltotilojen kerrosala at 470.

Päärakennus on varustettu lisämerkinnällä ark ”Rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten rakennusala. Tässä tontin osassa olevaa rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa suorittaa sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka tarvelevät katujulkisivujen, vesikaton tai sisätilojen rakennustaiteellista tai kulttuurihistoriallista arvoa tai tyyliä”.

Tontti on varustettu lisämerkinnällä p1.2, jolla tontin autopaikkojen laskentaperusteeksi määriteltiin yksi autopaikka kerrosalan 100 m² kohti. Sille osalle tontin (ja korttelin) rajaa, joka rajautuu Snellmanintiehen, ei voida osoittaa ajoneuvoliikenteen liittymiä.

Tämä asemakaava on edelleen voimassa Snellmankodin tontilla (ks. seuraava sivu).

Kuva 26. Osasuurennos Snellmankodin tontilla voimassa olevasta asemakaavasta ak905, joka on vuodelta 1980.

5 RAKENNUKSET JA PIHA-ALUEET

5.1 Päärakennus (1934)

Seuraavat tiedot on lainattu Oulun maakunta-arkistosta löytyvästä lastenparantolan alkuperäisestä työselityksestä, jonka Victor J. Sucksdorff on allekirjoittanut Helsingissä 27.5.1933. Esitettyihin tietoihin on syytä suhtautua varauksella koska on mahdollista, että lopulliset rakenneratkaisut, rakennusmateriaalit ja työtavat poikkesivat työselityksessä esitetyistä.

Rakennusmateriaalit ja -tavat

Rakennuksen perustukset toteutettiin hiekkamaaperään raudoitettusta betonista. Säästökiviä oli mahdollisuus käyttää isoissa perustuksissa. Kivijalka ja porraskennelmat toteutettiin tasavärisistä graniittikivistä. Kantavat rautabetonirakenteet sekä koneteknilliset asennukset mitoitettiin niin, että tulevaisuudessa päärakennukseen voitaisiin rakentaa yksi kerros lisää. Rakenteiden kosteuseristykseen käytettiin Goudronipikeä ja tapauskohtaisesti Semptaliini-huopaa. Rakenteita eristettiin kylmää vastaan korkkilevyllä ja insuliittilevyllä.

Välipohjarakenne oli alalaattapalkisto, jonka päälle toteutettiin lattioiden eri pintaverhouksien vaatimat lattiarakenteet. Lattiapäällysteistä näyttävin oli aula- ja eteistiloissa käytetty hiottu marmorimosaiikki, joka oli jaettu maksimissaan 1,5 metrin kokosiin kenttiin sinkkilevylistoin. Pukkilan laatoilla pinnoitettuihin lattioihin toteutettiin väriltään musta sementti-lista noin 1-2 laattaleveyden päähän lattian reunoista, jotta lattialaattoja ei tarvinnut leikata seinän vierellä. Kolmas laajalti käytetty lattiapinnoite oli linoleum, joka kiinnitettiin lattiaan Selluloid liimalla. Myös lakattu- ja puulattioita toteutettiin.

Ulkoseinät ja kantavat sisäseinät muurattiin poltetuista punaisista normaalitiilistä käyttäen joko kalkkilaastia tai sementinsekaista kalkkilaastia, jos rakenne tehtiin

Kuva 27. Päärakennus tammikuussa 2012.

Kuva 28. Pääjulkisivussa olevat kolmannen eli ullakkokerroksen pyöreät ikkunat ja koristeaihe. Alunperin ikkunoiden taakse oli suunniteltu vesisäiliö ja varastotilaa. Vaikka huonetilat muutettiin rakennusvaiheessa asuinhuoneiksi, ei ikkunoiden muotoa tai kokoa muutettu ulkonäöllisistä syistä. Näin totesi Sucksdorff työmaan valvojalle Kaarlo Kaattarille eräessä hänelle lähettämässään kirjeessä.

kestäväksi. Kevyet väliseinät toteutettiin Lugiinosta. Ulkoseinät rapattiin sekä sisäettä ulkopuolelta. Rappausaineista mainittiin, että betonipintojen alusrappauksessa käytettiin sementinsekaista kalkkilaastia, muuten (ilmeisesti poltetun punatiilimuurauksen osalla) kalkkilaastia. Julkisivun vaakalistat, neliökehukset ja seinäpylväät vedettiin *kaavoilla*.

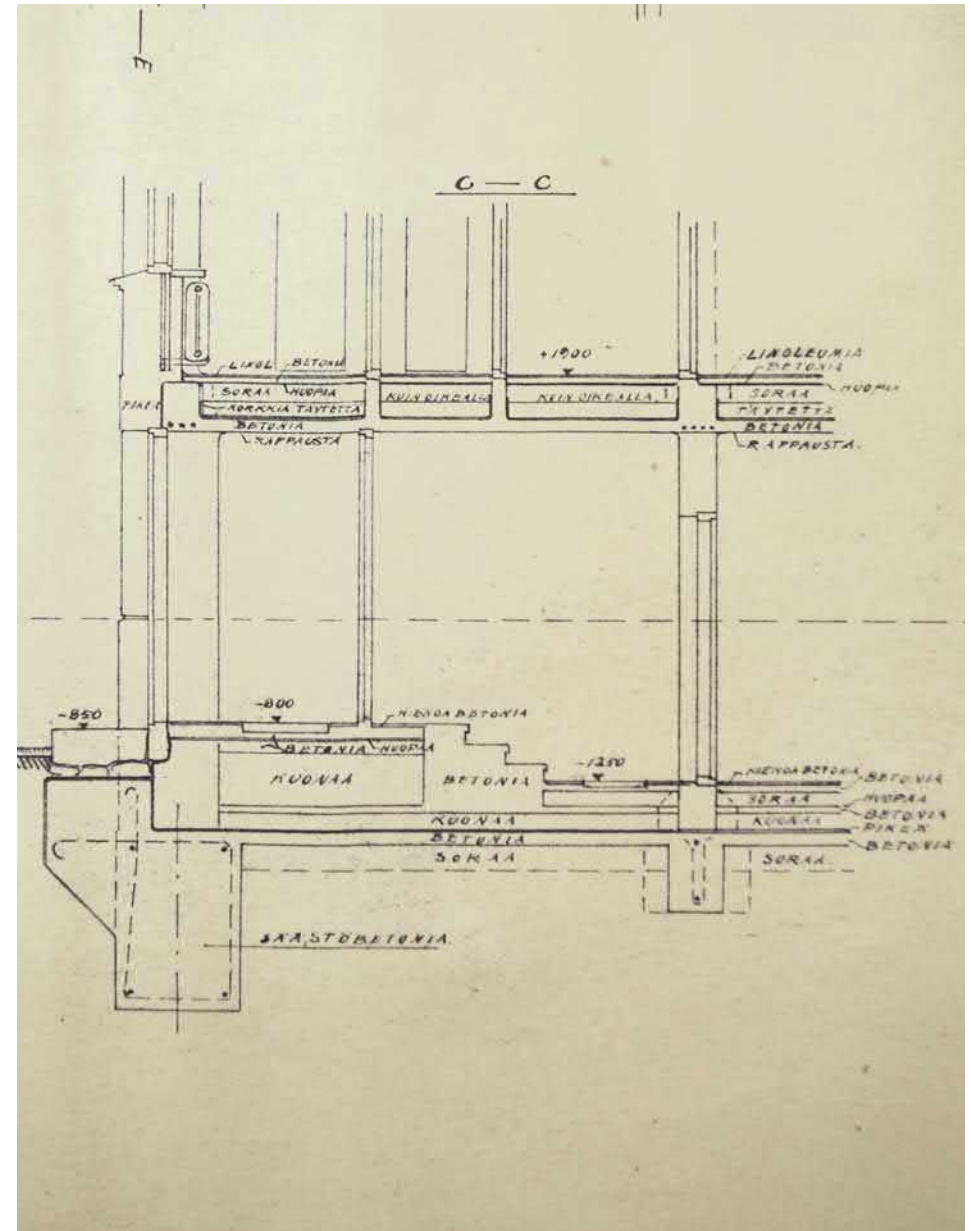
Huonetiloissa jalkalistana käytettiin yleisesti noin 4 cm:n korkuista puulistaa. Kattoistana käytettiin kulman pyöristystä noin 3 cm:n säteelle (*pulloholkka*).

Pääportaat sisällä olivat rautabetonivalua, jotka pinnoitettiin marmorimosaiikilla. Kaiteet tehtiin takoraudasta ja maalattiin Ripoliinilla. Käsijohteet ja kaidepylväät tehtiin täyteen kiiltoon kiillotetusta koivusta.

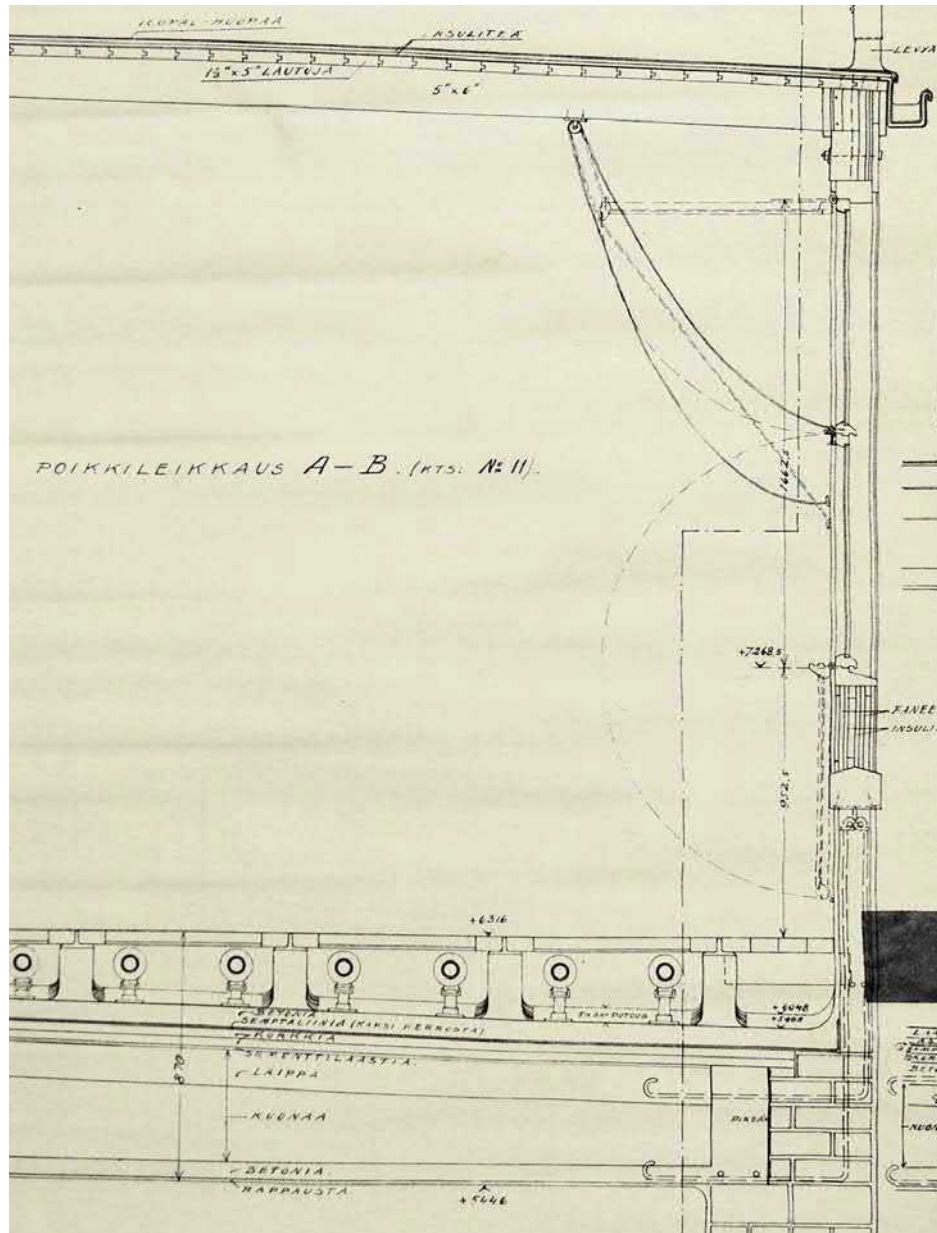
Vesikattorakenteet toteutettiin jyrkävstä petäjäpuusta. Katemateriaali oli galvanoitu 4,5 kg rautalevy. Katon maalauksesta mainittiin, että se maalataan kolmasti öljymaalilla lähemmin määrättävään sävyyn ennen vastuuajan kuluttua.

Ikkunoiden ja ovien valmistuksessa tuli käyttää täysikasvanutta ylivuotista, puhdasta, höyryllä kuivattu petäjäpuuta. Pääovi valmistettiin tammipuusta. Ikkunat olivat kaksipuitteiset. Tiettyihin ikkunoihin käytettiin U-lasia (ultraviolettisäteilyä läpäisevää lasia). Rakennuksessa käytettiin erityisiä terveysikkunoita erikoishelotuksineen ja aukaisuperiaatteineen. Helotukset olivat joko messinkiä tai niklattuja.

Rakennuksen julkisivujen maalaukseen käytettiin sekä öljy- että kalkkimaalia. Sisämaalauksessa päävärinä käytettiin sinkkivalkoista ja ulkomaalaukseen lyijyvalkoista. Ulkopuolen värittävinä aineina käytettiin useita kestäviä pigmenttejä kuten luumustaa, lamppumustaa, neapelinkeltaista, keltamultaa, kadenium keltaista ja oranssia, ultramariinisistä, kobolt-sinistä, ruskomultaa, terra di sienaa, umbraa, boluspanaista, samenttimultaa, maavihreää, englannin punaista, rautamönjää, nyrberginpunaista, poltettua terra, venetsianpunaista sekä sinooberia. Sisämaalaukseen käytettiin lisäksi mineraaliviolettiä, intiankeltaista, kromikeltaista, pariisinkeltaista, oksiidimultaa, havannanruskeaa, italianpunaista ja karmiinia.

Kuva 29. Leikkaus C-C Sucksdorffin laatimista työpiirustuksesta, jossa on esitetty pohjakerroksen sisäänkäynti rakennuksen pohjoispäädyn "henkilökunnan osaan".

Kuva 30. Poikkileikkaus A-B Sucksdorffin laatimista työpiirustuksesta, jossa on esitetty toisen kerroksen verannan (katettu makuuhalli) rakenne lämmitysratkaisuineen.

Julkisivut ruiskutettiin työselityksen mukaisesti kertaalleen kalkkimaalilla ja tämän jälkeen kahdesti kalkkivärillä, toisella kertaa hakaten.

Asuinhuoneissa, halleissa ja pääportaissa sisäpintojen maalaus toteutettiin siten, että katto ja seinien yläosa ruiskutettiin kalkkimaalilla valkoiseksi ja seinäpintojen alaosa värilliseksi kahdella värillä, joista päällimmäinen hakaten (friisimaalaus). Seinän yläosan ja alaosan väliin vedettiin viiva. Varsinaisia koristemaalauksia tehtiin pilareihin, palkkeihin, kattoihin ja seiniin alahallissa, ruokasalissa, lastentarhassa ja pääportaissa.

Tamminen pääovi öljyttiin ja lakattiin. Pihanpuoleiset ulko-ovet maalattiin tammi-väriin.

Rakennukseen valmistettiin merkittävässä määrin kiinto- ja irtokalusteita arkkitehdin laatimien suunnitelmien mukaan. Kalusteet olivat pääsääntöisesti peittomaalattuja öljymaalein, mutta kokous- ja ruokasalissa kalusteet olivat pintakäsittelyltään laserattuja.

Huonetilat

Rakennuksen pohjakerroksessa sijaitsi teknisiä tiloja, talous- ja huoltotiloja, varastotiloja, muutama henkilökunnan asuinhuone sekä henkilökunnan sauna- ja pesutilat.

Rakennuksen ensimmäisen kerroksen tilat oli jaettu kolmeen osaan. Toisessa päädyssä sijaitsi hoitoon tulevien lasten eristysosasto ja toisessa päädyssä sijaitsi keittiötilat aputiloineen. Loput kerroksesta oli varattu parantolan varsinaiselle toiminnalle: lastentarha, lukuhuone, lääkärin hoituhuoneita, röntgenhuone sekä tiloja henkilökunnalle.

Toisen kerroksen molemmissa päädyissä oli tilavat makuusalit. Muita tiloja olivat mm. kylpyhuoneet, sairaanhoitajan ja muun henkilökunnan tilat. Kerroksessa oli

myös kaksi katettua ja lasitettua makuusalua, joista oli käynti avonaisille makuuparvekkeille.

Rakennuksen ullakkokerroksessa (kolmas kerros) oli henkilökunnan tiloja, tila vesisäiliölle ja joitain pienempiä varastotiloja. Lisäksi kerroksesta johti jyrkät portaat vesikaton tasolle, jonne oli toteutettu näköalaparveke.

Arkkitehtuurin kuvaus

Rakennus edustaa mielenkiintoista sekoitusta nk. 1920-luvun klassismia ja rakennuksen suunnittelijan taustalla voimakkaana vaikuttavaa aikaisempien vuosikymmenien kansallisromanttista jugendia. Massoittelu ja yksityiskohdat antavat vaikutelman tyyliään erikoislaatuisesta kokonaisuudesta.

Rakennuksen julkisivuissa voi nähdä seuraavia tyyppillisiä 1920-luvun klassismin aiheita: pääjulkisivun keskeissymmetria, pääsisäänkäynnin (portaalin) korostaminen pilasterein ja vaakapalkistoin, pohjakerroksen ja ensimmäisen kerroksen välinen kerroslista, sileäksi rapattu hillitty kalkkimaalattu julkisivupinta sekä pyöröikkunat köynnöskoristeineen.

Sisäänkäynnin portaikon molemmin puolin kaiderakenteen päältä kohoavat kivi-vaasit tuovat mielenkiintoista syvyyttä pääjulkisivun muuten hieman kaksiulotteeseen ja kattamattomaan sisäänkäyntiin.

Suuri osa rakennuksen huonetiloista on pakotettu klassismin tiukan säännöllisen ikkunajaon ja sileän seinäpinnan muodostavan toistuvan rytmin taakse. Tämän lisäksi - klassismista poiketen - rakennuksessa on paljon erikokoisia ja erilaisilla puitte-
jaoilla varustettuja ikkunoita. Pääosa ikkunoista on jaettu puittein yhdeksään eri ruutuun. Samainen puittejako on tuttu esim. Alvar Aallon suunnittelema vuonna 1933 valmistuneesta Paimion parantolasta.

Julkisivuaukkojen koristelu on pääsääntöisesti niukkaa. Ikkuna-aukoissa koristeina

on käytetty harkitusti ylä- ja alareunassa profiloitua vaaleaa vaakalistaa (Sucksdorffin nimitys *ikkunain katokset ja rintalistat*).

Ikkunat eivät sijaitse julkisivupinnassa, vaan sisempänä keskellä paksua ulkoseinä-rakennetta. Alkujaan uloimmat ikkunapuitteet olivat värisävyltään 1920-luvun klassismille poikkeavasti tummat, ilmeisesti tumman ruskeat.

Toisen kerroksen korkeudella olevat rakennuksen avoterassit ja veranta-tyyliset lasitetut parvekkeet vetävät julkisivulinjan sisään. Tämä tekee rakennuksesta - varsinkin päädyistä katsottuna - hyvin kapearunkoisen. Toinen mielenkiintoinen piirre on jyrkkä pulpettikatto, joka kohoaa pääjulkisivun suuntaan. Vastaavanlainen toteutus on nähtävissä Onni Tarjanteen (Törnqvist) suunnittelemassa vuonna 1903 valmistuneessa Takaharjun parantolassa. Sucksdorffin suunnitelma lastenparantola muistuttaa monessa muussakin yksityiskohdassa Takaharjun parantolaa.

Rakennuksen takajulkisivu on huomattavasti ekonomisempi kuin pääjulkisivu. Koristeaiheita on karsittu suurella kädellä. Vaihtelua takajulkisivuun tuo rakennusmasan keskellä sijaitseva kaarevana ulkoneva porrashuone.

Rakennuksen molemmissa päädyissä toisen kerroksen tasolta alas johtavat teräksiset paloportaat tuovat oman lisänsä julkisivuihin. Aiheena julkisivun sijoitetut portaavat toistuvat joissain Sucksdorffin aikaisemmissa töissään ja niitä voi pitää muistutuksena Sucksdorffille läheisestä karelianismista.

Räystäitä kannattelevat puukonsolit sekä dekoratiiviset nauhapeiliihiheet rakennuksen räystään alapinnassa ja julkisivujen yläosassa (Sucksdorffin nimitys *friisi-osa*) ovat aiheina voimakkaat ja väri-ilotteluissaan jopa hilpeät. Peiliihiiden alkuperäiset värisävyt eivät ole tarkkaan tiedossa. Alkuperäiset värisävyt on mahdollista selvittää väritutkimuksin.

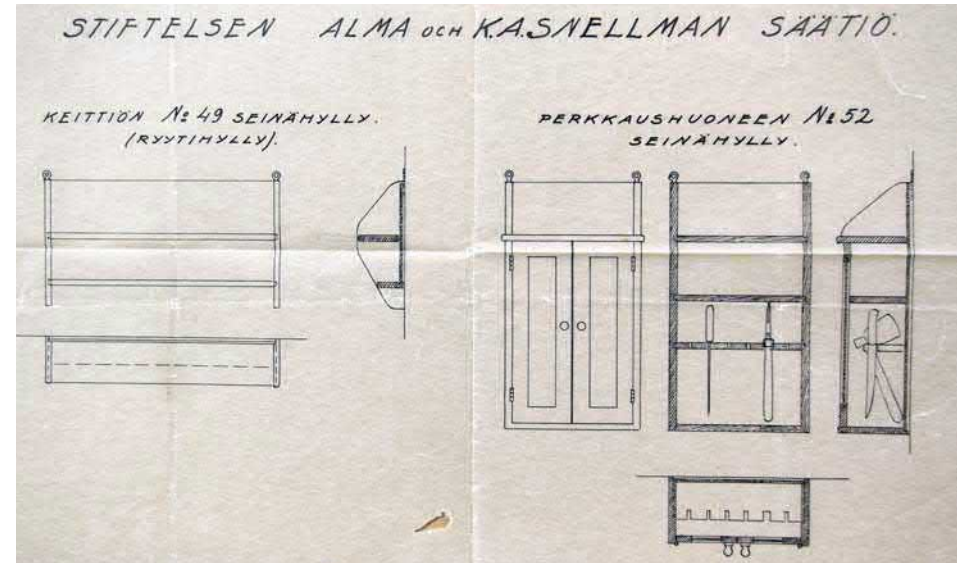
Väriykseltään rakennuksen julkisivut ovat olleet klassismin ajan mukaiset tummat ikkunapuitteet poislukien: käsittelemätön luonnonkivisokkeli, vaalean keltainen

kalkkimaalattu julkisivu, valkoiset vaakalistat ja koristeaiheet, tumma peltikatto sekä tamminen pääsisäänkäynnin ovi.

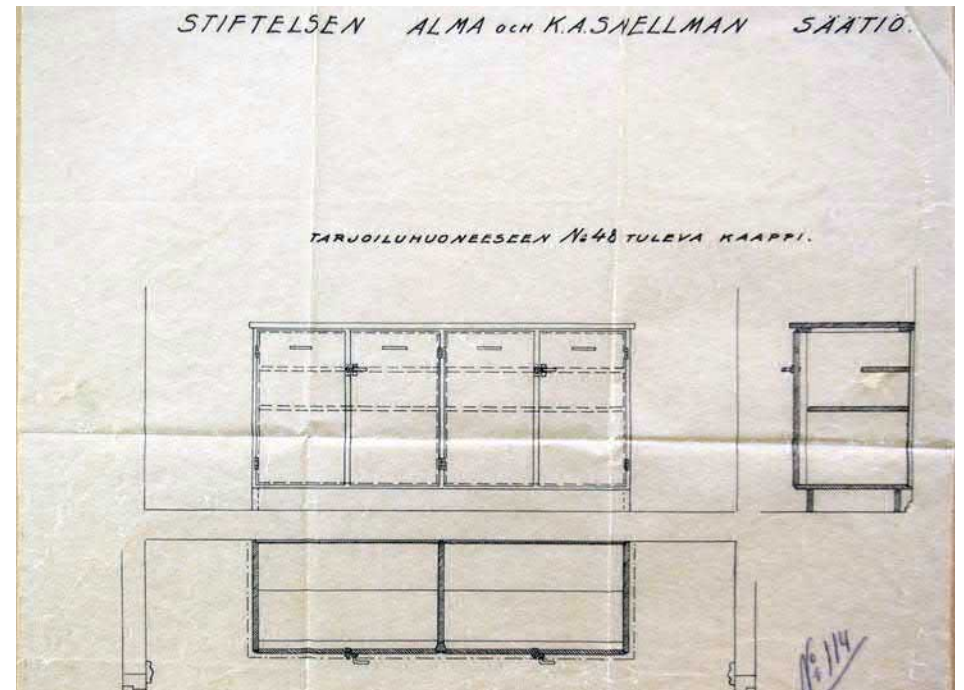
Pääjulkisivun ylimpien kerrosten sisäänvedetyissä ulkokulmissa vesikatolla on korkeahkot pellitetyt savuhormit koristeyksityiskohtineen.

Korjaus- ja muutostyöt

- Johtajattaren asuinhuoneistoon lisättiin wc- ja kylpyhuone, piirustus 18.5.1939 Victor J. Sucksdorff.
- Rakennuksen käyttäjän vaihtuessa pienempiä muutos- ja korjaustöitä ainakin 1939-40, 1945-46 ja 1966-67.
- Laaja perusparannus- ja muutostyö, Arkkitehtitoimisto Huusko & Teppo, rakennuslupa 329/81 myönnetty 27.4.1981. Mm. vesi- ja viemärijohdot, lämpöjohdot ja patterit (osittain), ilmanvaihtojärjestelmä (konehuone ullakkokerrokseen) uusi sähköpääkeskus, uudet sähköjohdotukset, -pistorasiat ja -valaisimet, puhelin-, antenni-, ovisoitokello-, aikakello- ja äänentoistojärjestelmät, julkisivujen korjaus ikkunoineen ja ovineen, uusi hissi. Korjaustöiden lopputarkastus pidettiin 30.12.1982.
- Pienehköjä muutoksia, Oulun kaupungin rakennusvirasto talosuunnitteluosasto, rakennuslupa 87/11 myönnetty 30.11.1987.
- Viereisen vanhan asuntolarakennuksen remontin yhteydessä vuonna 2007 kaukolämpöliittymä asuntolarakennukseen purettiin.

Kuva 31. Sucksdorffin skissille laatima kalustepiirustus.

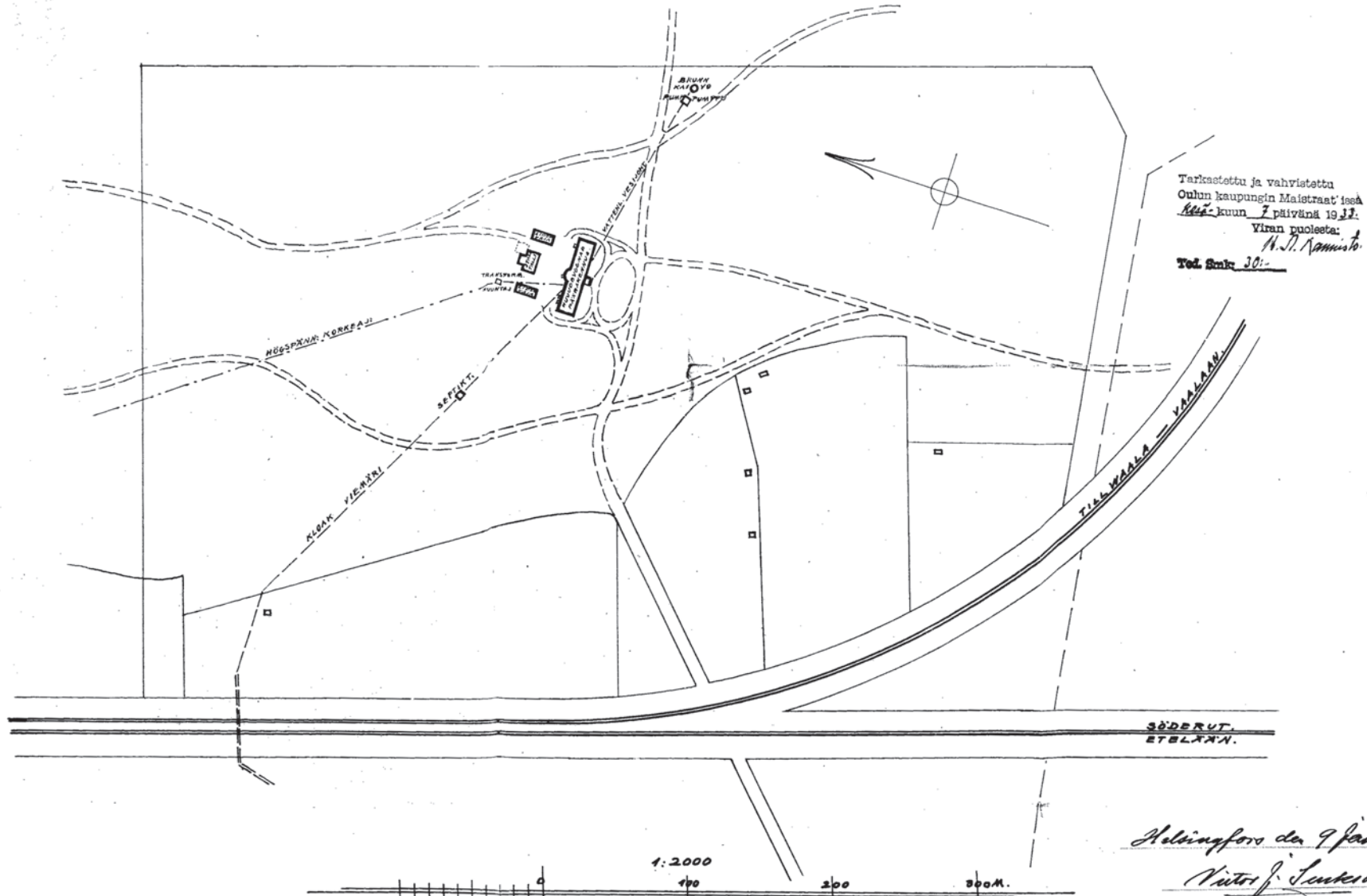

Kuva 32. Sucksdorffin skissille laatima kalustepiirustus.

STIFTELSEN ALMA OCH K.A.SNELLMAN SÄATIÖ.

BARNSANATORIUM INVID ULEÅBORG — LASTENPARANTOLA LÄHELLÄ OULUA.

SITUATIONSPLAN — ASEMAPIIRROS.

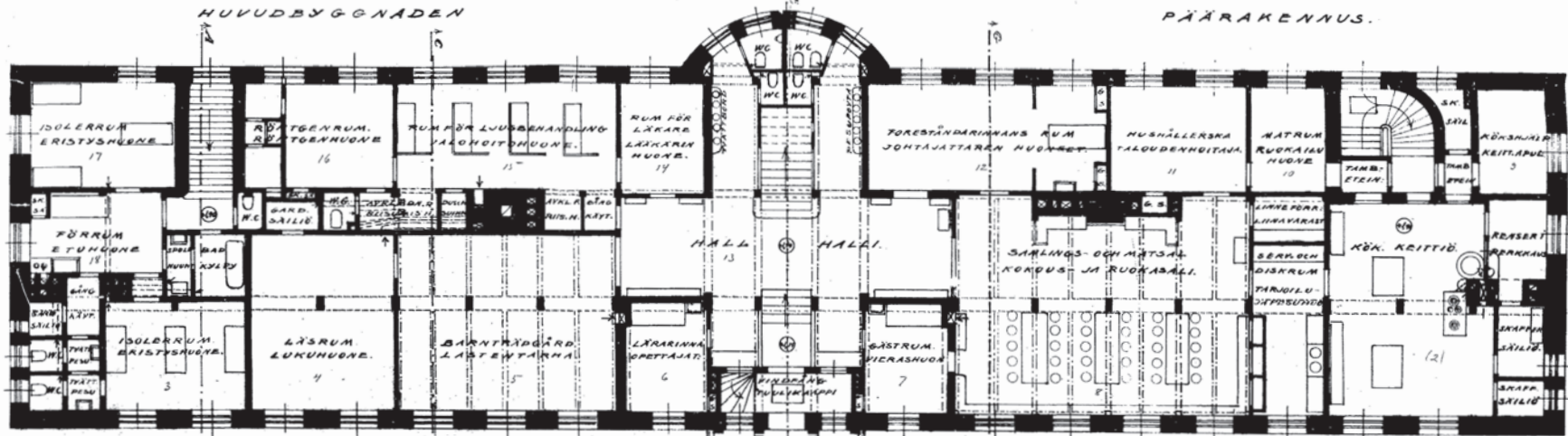
Kuva 33. Rakennuslupapiirustus vuodelta 1933. Parantolarakennus sijaitsee vielä ilmansuuntiin nähden toisin kuin se lopulta toteutettiin. Piirustuksessa oli esitetty Oulun kaupungin raja katkoviivalla.

STIFTELSEN ALMA OCH K.A. SNELLMAN SAATIO.

BARNANATORIUM INVID ULEÅBORG - LASTENPARANTOLA LÄHELLÄ OULUA.

HUVUDBYGGNADEN

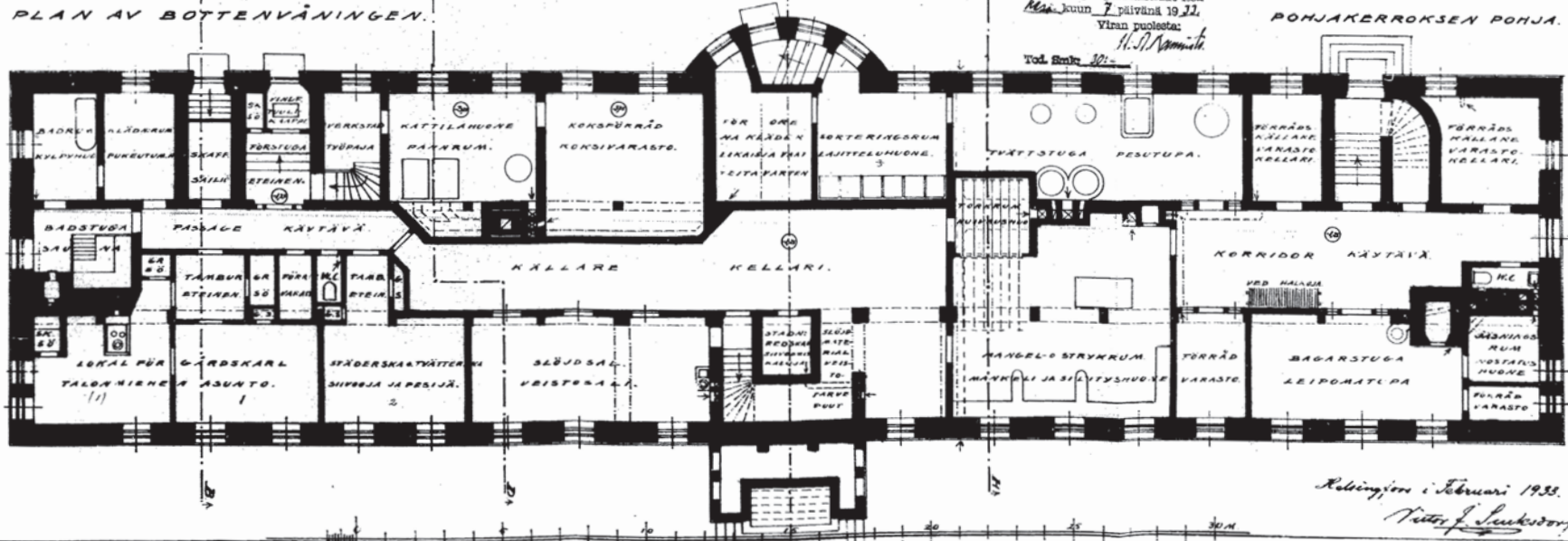
PÄÄRAKENNUS.

PLAN AV 1:STE VÄNINGEN.

1:STE KERROKSEN POHJA.

PLAN AV BOTTENVÄNINGEN.

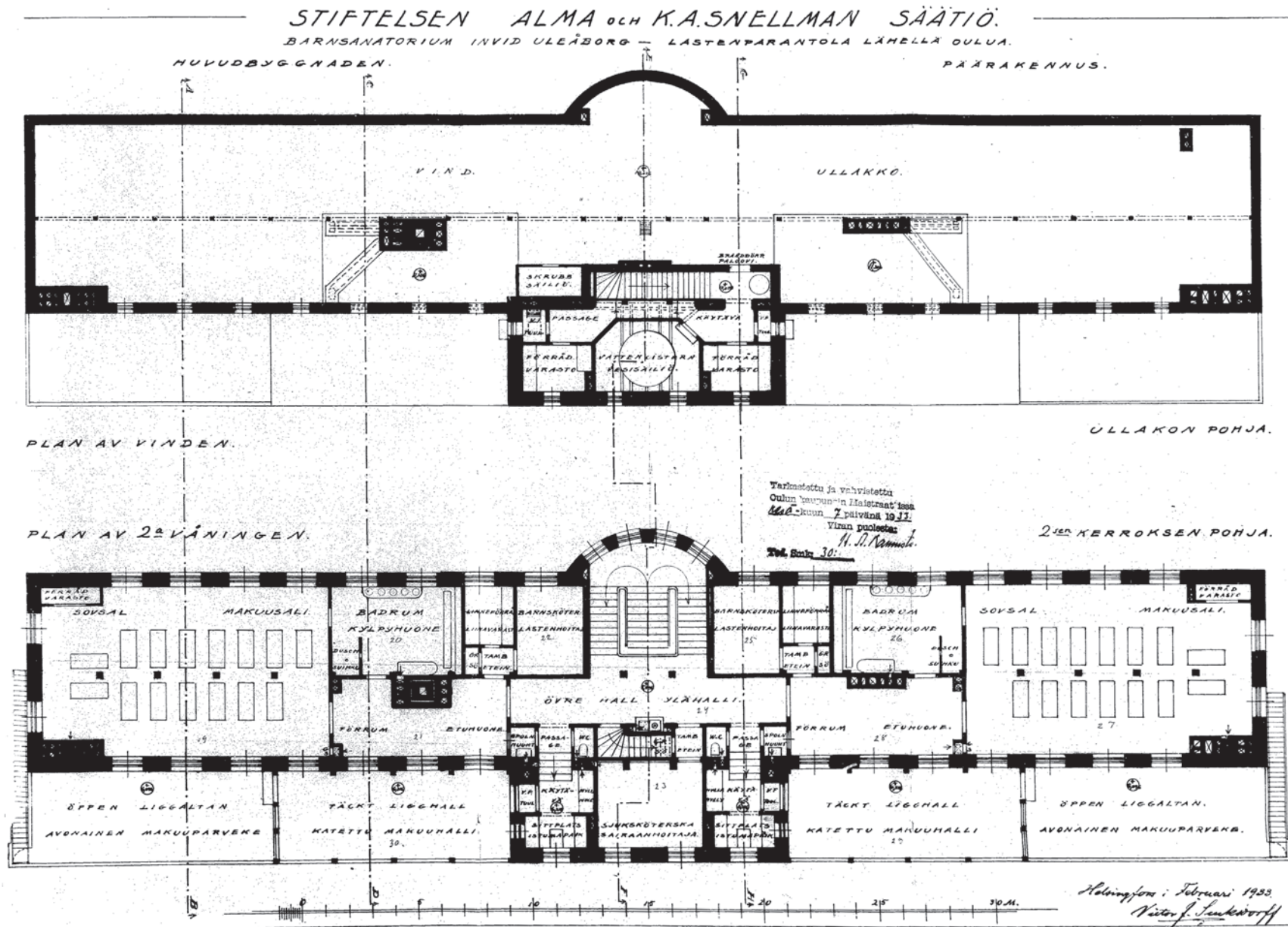

Tarkastettu ja vahvistettu
Oulun kaupungin Maistraatin toimesta
Maanäkön 7 päivänä 1933.
Viran puolesta:
H. N. Nurmio
Tod. Smlr. 102-

POHJAKERROKSEN POHJA.

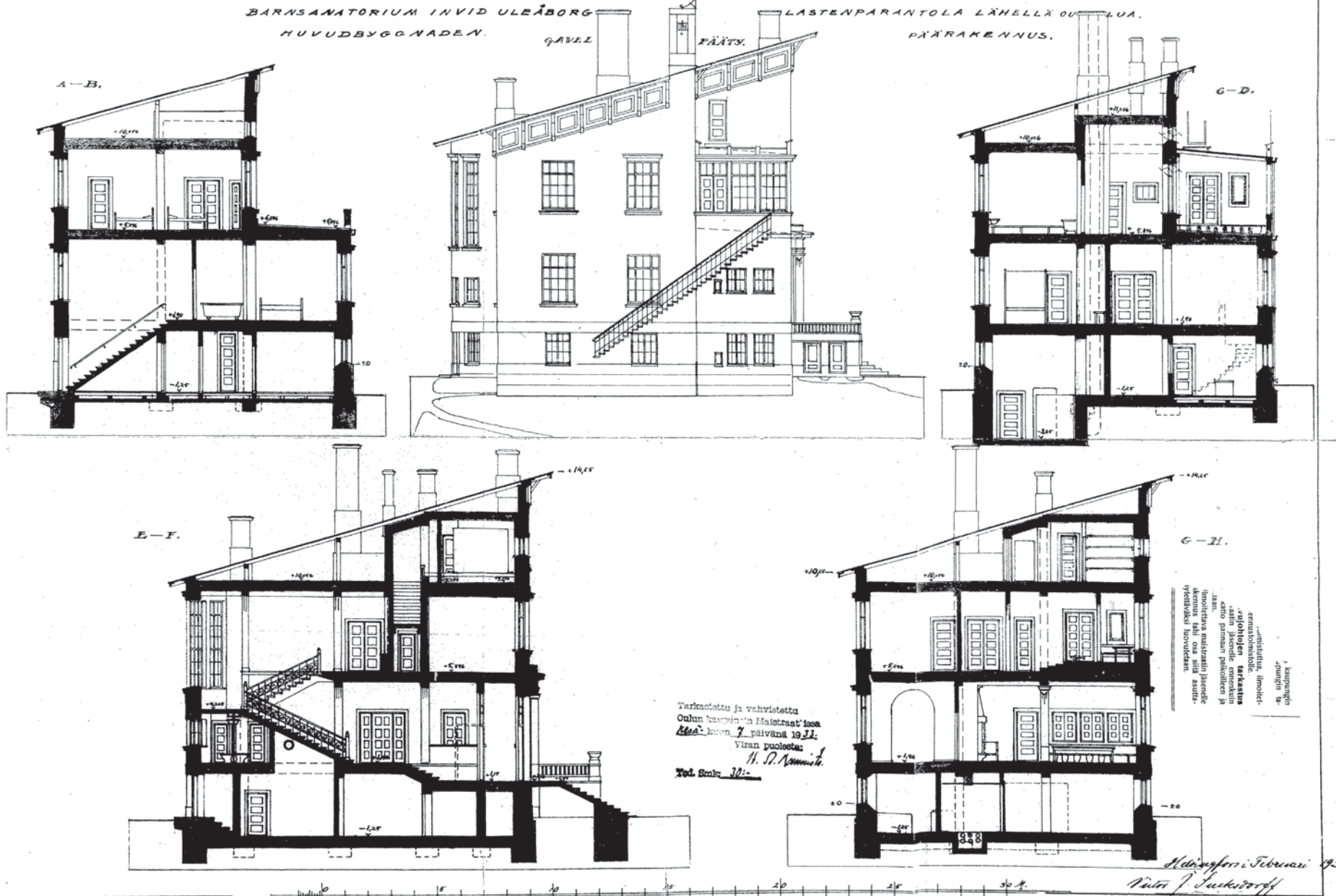
Kellonkierros i Februari 1933.
Antti J. Lehtinen

Kuva 34. Rakennuslupapaperi vuodelta 1933.

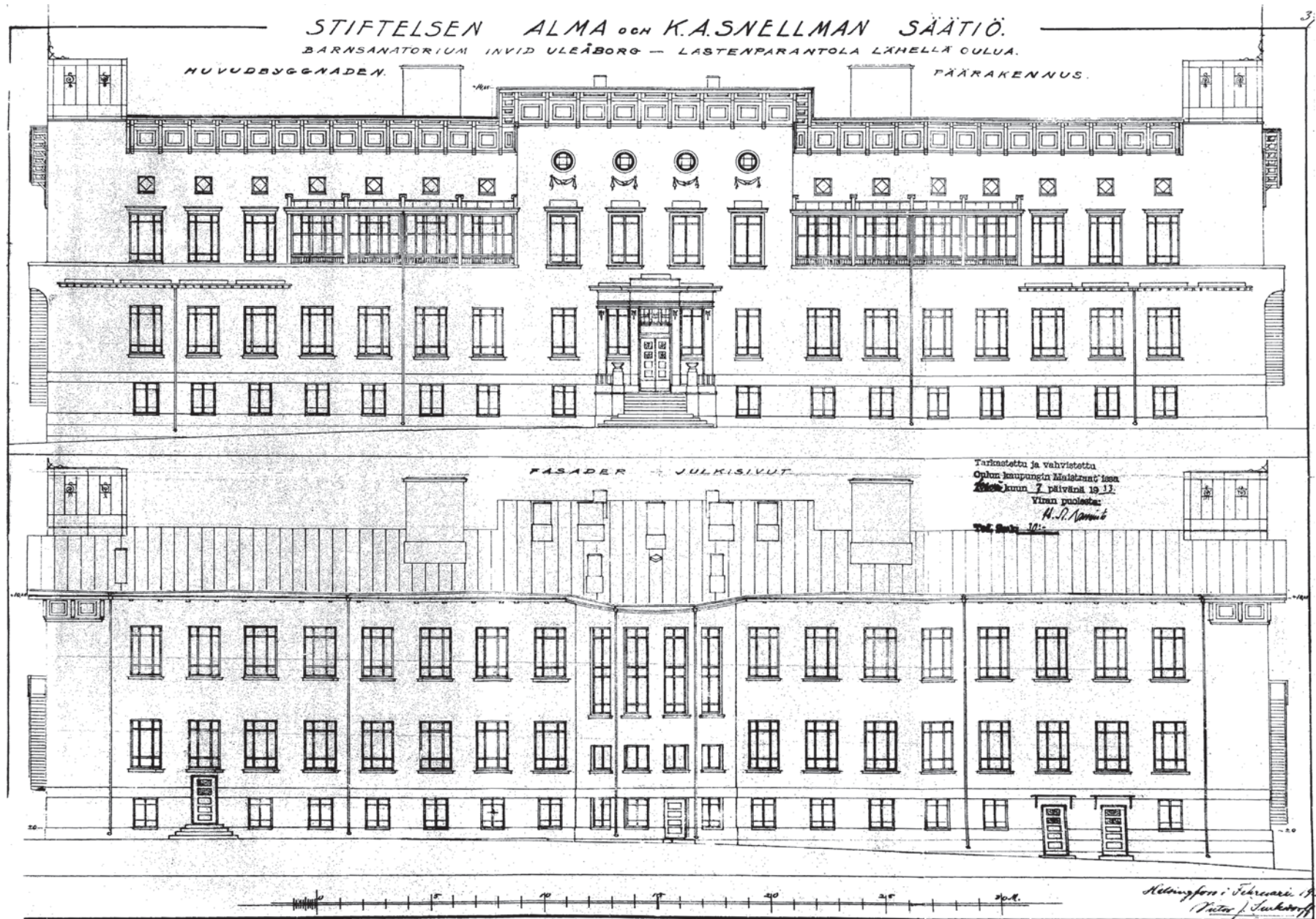

Kuva 35. Rakennuslupapiirustus vuodelta 1933. Ullakon pohjaratkaisu toteutettiin tästä suunnitelmasta poiketen; vesisäiliö siirtyi keskelle rakennusta ja vapautuneesta tilasta tehtiin huone yöhoitajattarelle. Lisäksi rakennukseen päätettiin toteuttaa vesikatolle näköalatasanne, jonne johti ullakkotasolta jyrkähkö porrassyöky.

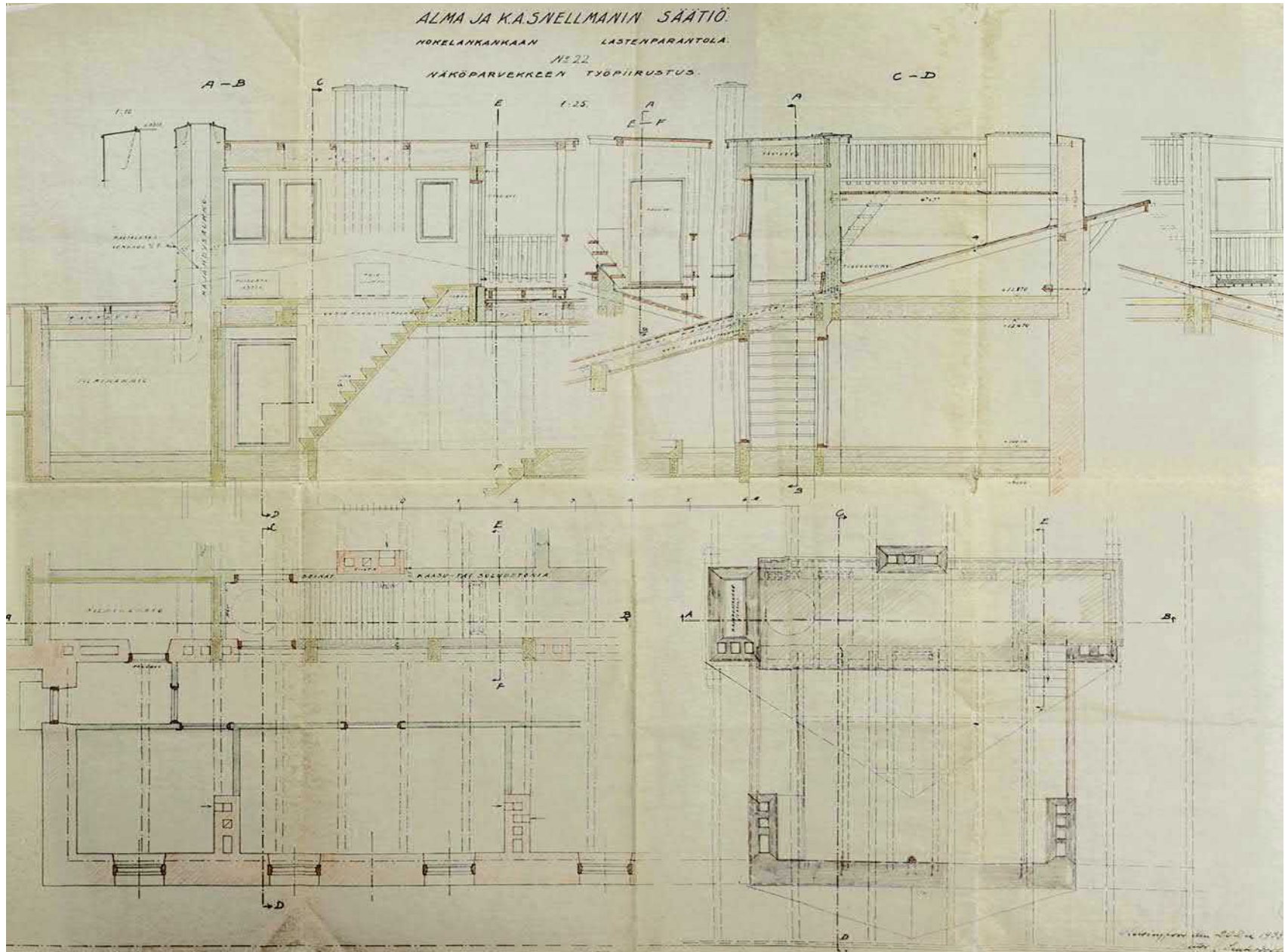
STIFTELSEN ALMA OCH K. A. SNELLMAN SAATIO.
 BARNANATORIUM INVID ULEÅBORG. LASTENPARANTOLA LÄHELLÄ OULUN LAA.
 HUUVUDBYGGNADEN. GAVEL. FÄÄTS. PÄÄRAKENNUS.

Kuva 36. Rakennuslupapiirustus vuodelta 1933. Piirustukset poikkeavat toteutuneesta ainakin ullakon, vesikaton näköalatasanteen ja päädyn ikkunoiden puitejaon osalta.

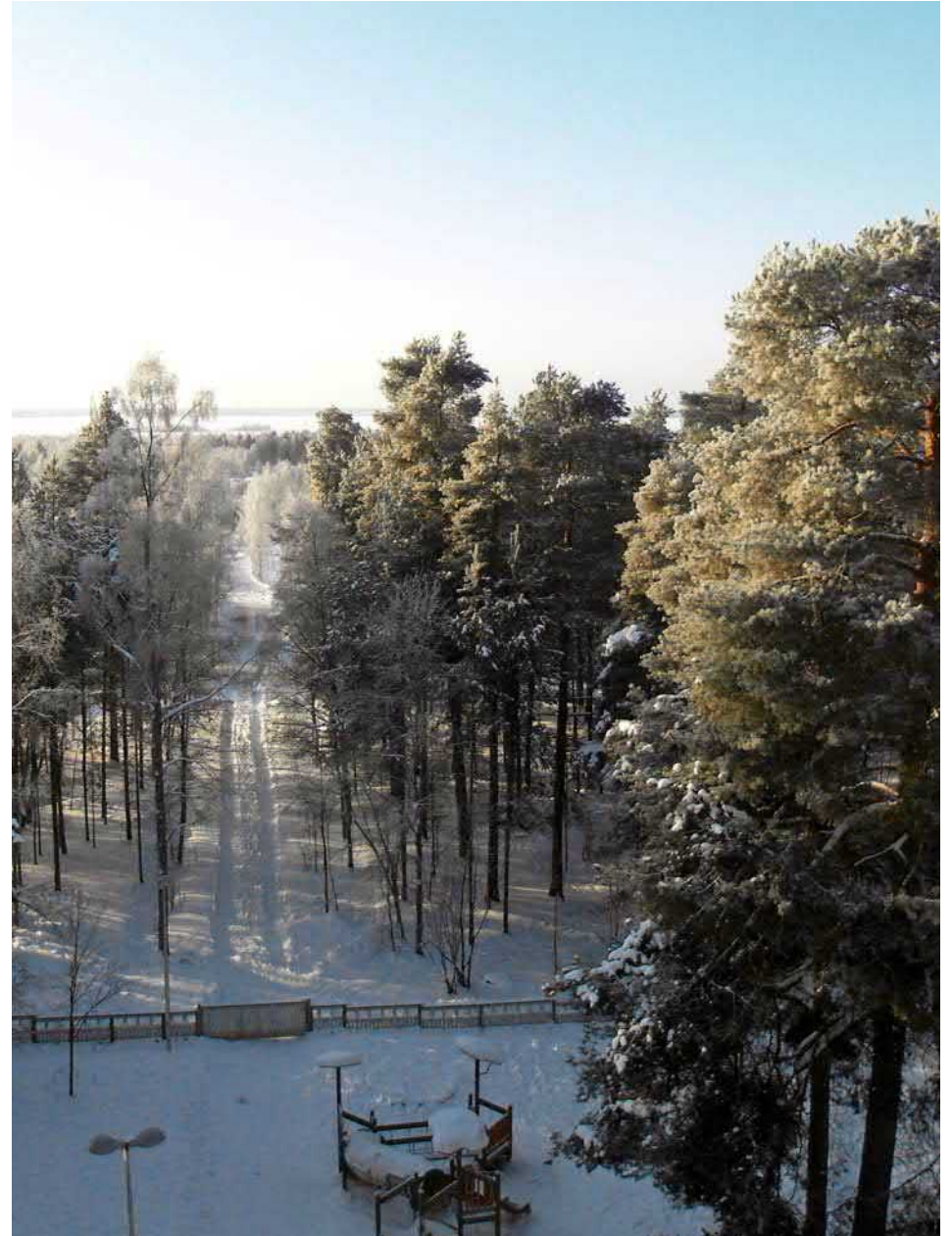
Kuva 37. Rakennuslupapiirustus vuodelta 1933.

Kuva 38. Vesikatolle toteutettu näköalaparveke ei ollut vielä mukana rakennuslupapiirustuksissa. Tämä näköalaparvekkeen työpiirustus on päivätty 20.12.1933.

Kuva 39. Näkymä näköalaparvekkeelta Kempeleenlahdelle joskus silloin.

Kuva 40. Samainen näkymä helmikuussa 2012

Kuva 41. Toisen kerroksen ylähalli. Kuvasta näkyy hyvin mm. pilarien koristemaalaukset ja seinäpintojen värisävyjen tummuuseroja.

Kuva 42. Sama näkymä helmikuussa 2012.

Kuva 43. Tunkio-osa tallirakennuksesta on purettu. Betoninen korkea sokkeli on vielä jäljellä.

Kuva 44. Piharakennusten ikkunat ovat pääsääntöisesti kaksipuitteiset.

5.2 Tallirakennus (1934)

Rakennusmateriaalit

Tallirakennus toimi sikalana, hevostallina sekä käymälänä. Rakennus toteutettiin raudoitettusta betonista ja puusta. Kantava runko oli salvettu hirsistä. Rakennus lämpeäni puulla rakennuksen keskelle toteutetun punatiilestä muuratun uunin avulla.

Yläpohjan eristeenä oli silppua ja savea. Julkisivu oli verhoiltu lomalaudoituksella. Vesikatto oli semptaliinihuopaa. Ikkunat, ovet ja höylätyt nurkka- ja pielilaudat maalattiin öljymaalilla ja julkisivut punamultamaalilla.

Korjaus- ja muutostyöt

Rakennukseen on tehty normaaleja ylläpito- ja huoltotoimenpiteitä.

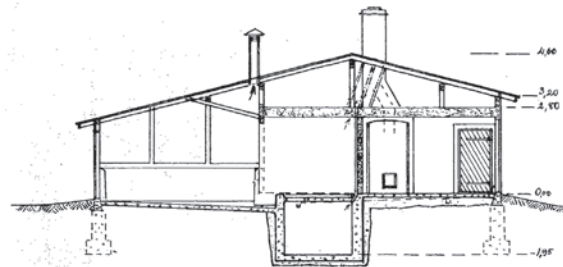
STIFTELSEN ALMA OCH K.A.SNELLMAN SÄÄTIÖ.

BARNSANATORIUM INVID ULCÄRÖRG — LASTENPARANTOLA LÄRELLÄ OULUA.

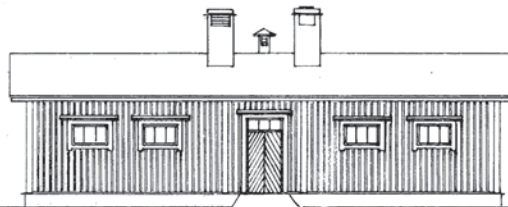
STALLBYGGNAD. — TALLIRAKENNUS.

Rakennuksen paalutus ilmoitettava kaupungin rakennusvirastolle, sijaitsee kaupungin tallella, avoimia k:lo 11-12.
 Sokkelin tarkastus, sen valmistuttua, ilmoitettava kaupungin rakennusvirastolle.
 Palomuurien ja savujohtojen tarkastus ilmoitettava maistraatin jäsenelle ennenkuin permanto ja välkästo pannaan paikoilleen ja tulipesä muurataan.
 Lopputarkastus ilmoitettava maistraatin jäsenelle ennenkuin rakennus lähi osa siitä asuttavaksi tai käytettäväksi luovutetaan.

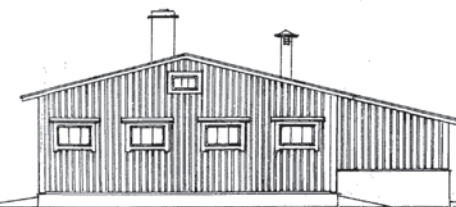
SKÄRNING A-B.
LEIKKAUS A-B.

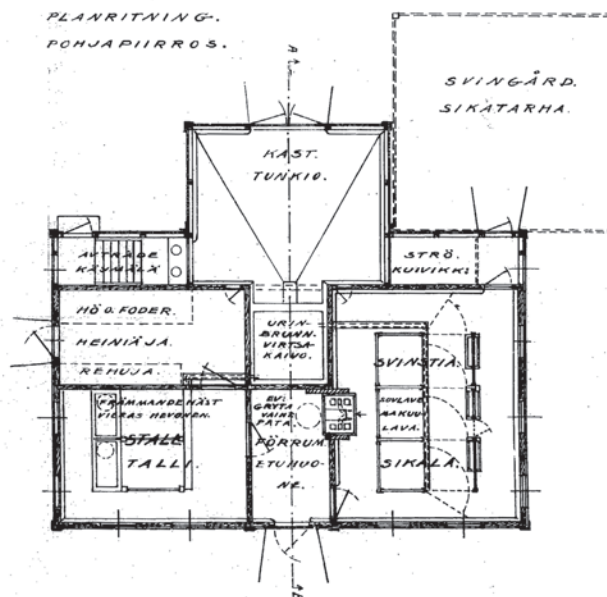
FASADEN MOT GÄRDEN.
PIHANPUOLEISEN PITKÄSIVU.

ÖSTRA GAVELN.
ITÄPÄÄTY.

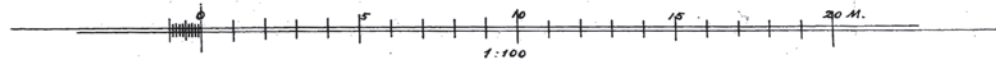

PLANRITNING.
POHJAPIIRROS.

Tarkastettu ja vahvistettu
 Oulun kaupungin Maistraatin toimesta
 Heinäk. kuun 7 päivänä 1933.
 Viran puolesta
 H. J. Koskela

Tod. Smk 30:-

Helsingfors den 9 Januari 1933.
 Victor J. Luukkonen

Kuva 45. Rakennuslupapiirustus vuodelta 1933.

5.3 Autotalli- ja vajarakennus (1934)

Rakennusmateriaalit

Autotalli- ja vajarakennus toimi nimensä mukaisesti kahden auton tallina, vaunuvajana sekä latona.

Rakennus toteutettiin raudoitetusta betonista ja puusta. Kantava runko oli puusta, autotallin osa oli eristetty muhalla ja verhoiltu sisäpuolelta galvanoidulla rautalevyllä (paloeristys). Rakennus lämpeni muuratun uunin avulla.

Työselityksessä mainitaan, että uuni sijaitsisi autotallin ja vaunuvajan välissä, mutta lupapiirustuksessa uuni on toteutettu rakennuksen pätyyn autotallin viereen niin, että uunin lämmitys tapahtui kellaritasolta. Uuni oli varaava.

Vesikatto oli semptaliinihuopaa. Ikkunat, ovet ja höylätyt nurkka- ja pielilaudat maalattiin öljymaalilla ja julkisivut punamultamaalilla kuten aikaisemmin kuvailtu tallirakennus.

Korjaus- ja muutostyöt

Rakennukseen on tehty normaaleja ylläpito- ja huoltotoimenpiteitä.

Kuva 46. Autotalli- ja vajarakennus.

Kuva 47. Autotalli- ja vajarakennus.

Kuva 48. Jääkellari- ja halkovajarakennus.

Kuva 49. Halkovajakatos toimii nykyisin leikkialueena.

5.4 Jääkellari- ja halkovajarakennus (1934)

Rakennusmateriaalit

Jääkellari- ja halkovajarakennus oli toteutettu raudoitettusta betonista ja puusta. Jääkellari oli kaksikerroksinen niin, että alempi kerros - joka toimi tavaran varastointilana - oli toteutettu maan alle kellarintasoon, jonne johti portaan maan pinnalta. Ylempi kerros oli jäätä varten. Näiden kahden kerroksen välille kylmän ilman ilma-kierto oli järjestetty kanavina betoniseinien sisään.

Työselityksessä mainitaan jääkellarin kattoholvi toteutettavaksi betonista ”paraabelimuotoon” mutta rakennuslupapiirustuksessa yläpohja on esitetty toteutettavaksi vaakasuuntaisena ja puurakenteisena. Jääkellari oli eristetty alapohjasta koksikuonalla, muutoin muhilla ja olkillilla.

Muutoin rakennus oli puurunkorakenteinen, joka verhoiltiin ja pintakäsiteltiin lomalaudoituksella muiden piharakennusten tavoin. Halkovajan osalta rakennus oli avoin katos, jonka yläosa oli laudoitettu kattorakenteiden osalta.

Rakennukseen tehtiin viime hetken muutos, kun halkovajan alle päätettiin toteuttaa perunakellari. Sucksdorffin laatima piirustus on päivätty Helsingissä 12.4.1934.

Korjaus- ja muutostyöt

Rakennukseen on tehty normaaleja ylläpito- ja huoltotoimenpiteitä.

STIFTELSEN ALMA OCH K.A.SNELLMAN SÄATIÖ.

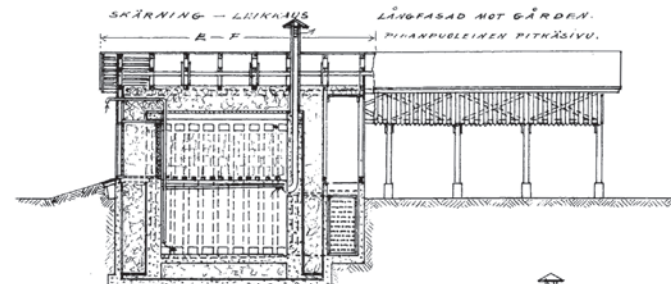
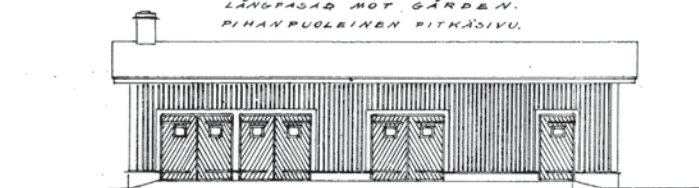
BARNSANATORIUM INVID ULEÅBORG — LASTENPARANTOLA LÄHELLÄ OULUA.

VESTRA FLYGELBYGGNADEN.
LÄNTINEN SIIPIRAKENNUS.

ÖSTRA FLYGELBYGGNADEN.
ITÄINEN SIIPIRAKENNUS.

LÄNGFASAD MOT GÅRDEN.
PIHAPUOLEINEN PITKÄSIVU.

SKÄRNING — LEIKKAUS
LÄNGFASAD MOT GÅRDEN.
PIHAPUOLEINEN PITKÄSIVU.

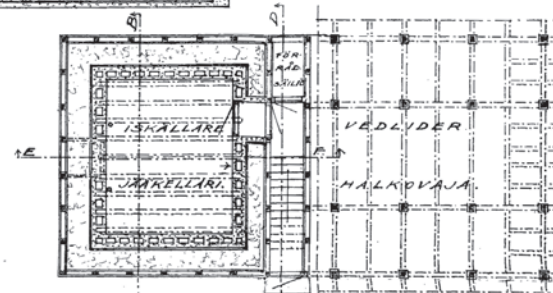
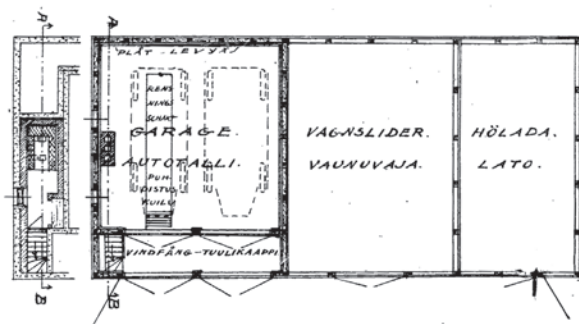
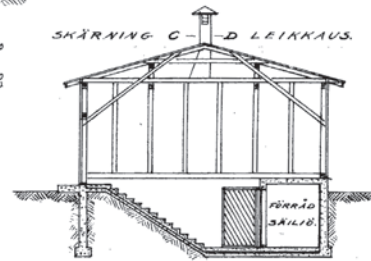
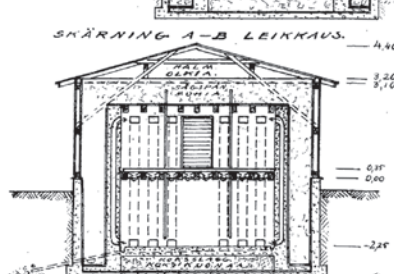
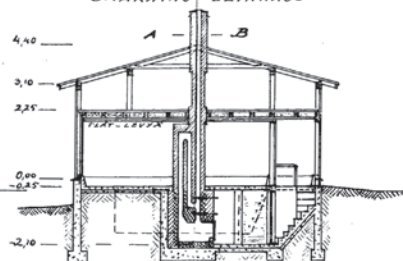
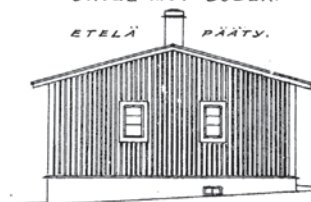

GAVEL MOT SÖDER.
ETELÄ PÄÄTY.

SKÄRNING — LEIKKAUS
A — B

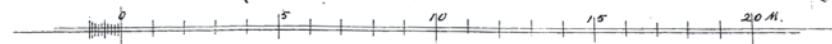
SKÄRNING A — B LEIKKAUS.

SKÄRNING C — D LEIKKAUS.

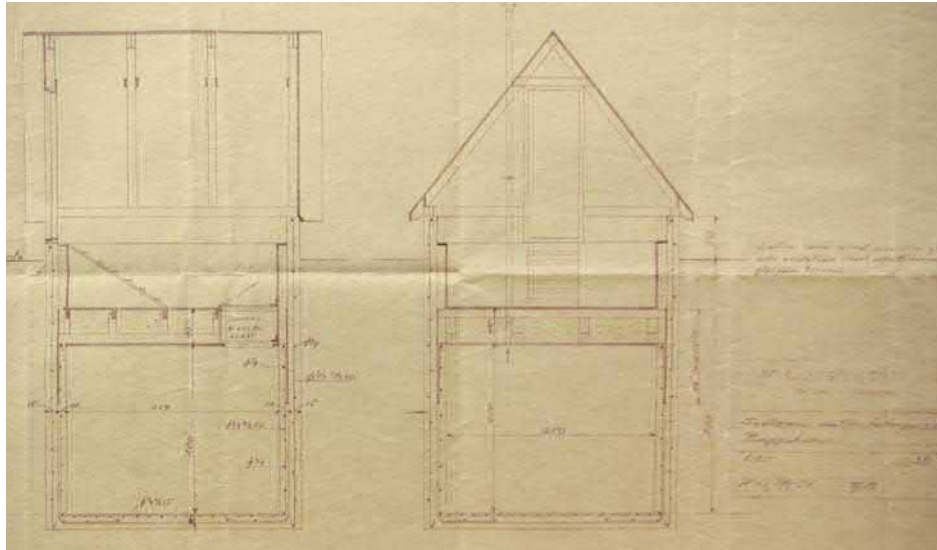
Tarkastettu ja vahvistettu
Oulun kaupungin Maistraat'issa
Kokouksessa kunn. 7 päivänä 1933.
Viran puolesta:
H. S. Nieminen
Tel. Nro. 30:-

1:100

Helsingfors den 9 Januari 1933.
Victor J. Leckneroff

Kuva 50. Rakennuslupapiirustus vuodelta 1933. Kuvassa autohalli- ja vajarakennus sekä jääkellari- ja halkovajarakennus.

Kuva 51. Tontille toteutetun pumppuhuoneen rakennepiirustus, Oy Constructor Ab, Helsinki 30.5.1934.

Kuva 52. Kempeleenlahden rannalla sijainnut uimahuone.

5.5 Kaivo- ja pumppuhuone ja muut rakenteet tontilla (1934)

Hieman etäämmälle varsinaisesta piha-alueesta toteutettiin useita pienempiä lastenparantolan talotekniikkaa palvelevia rakenteita. Näiden ansiosta Lastenparantola oli talotekniikaltaan täysin varusteltu ja itsevarainen etäällä sijainneesta kaupungista.

Rakenteisiin käytettiin raudoitettua betonia ja puuta. Toteutettuja rakenteita olivat kaivorakennus, pumppuhuone, muuntaja ja saostuskaivo.

Muuntarakennuksen toteutuksesta vastasi kokonaisuudessaan Oulun kaupungin sähkölaitos.

Lisäksi Kempeleenlahden rantaan toteutettiin uimahuone Sucksdorffin laatimien suunnitelmien mukaisesti. Uimahuone oli puurakenteinen, lämmöneristämätön ja se toteutettiin niin jäykkärakenteiseksi, että se voitiin talveksi siirtää jäiden alta sisemmäksi maalle. Rakennuksen vesikate oli semptaliinihuopaa ja julkisivut oli verhoiltu tuumaisella ponttilaudalla ja maalaus käsitelty punamullalla ja öljymaalilla kuten muutkin parantolan piharakennukset.

Kaikki edellä esitetyt rakennukset ja rakenteet on purettu. Päärakennus ja vanha asuntolarakennus on liitetty Oulun kaupungin kunnallistekniikan verkostoihin.

5.6 Autotallirakennus (-1955)

Tämän autotallirakennuksen rakentamisajankohtaa ei pystytty luotettavasti selvittämään. Läpikäydyistä arkistoista ei rakennuslupapiirustuksia löytynyt.

Rakennus on toteutettu muiden piharakennusten läheisyyteen, mutta ei samaan pihapiiriin. Rakennus on toteutettu samankaltaisena kuin muutkin piharakennukset, tosin ulkoverhous poikkeaa muista rakennuksista. Nykyiset värisävyt ovat muita piharakennuksia vastaavat.

Rakennuksen valmistumisen ajankohdaksi on haarukoitu vuodet 1939-1955. Rakennus ei valmistunut lastenparantolan valmistumisen yhteydessä, eikä arkistoista löydettyistä lastenparantolan vuosikertomuksista käynyt ilmi, että se olisi rakennettu lastenparantolan toimintavuosina 1935-1939. Mahdollista on, että rakennus on toteutettu lastenparantolan ollessa sotilassairaalana tai Joulumerkkikoti-toiminnan alkuaikana. Rakennus esiintyy vanhana rakennuksena vuoden 1955 asemapiirustuksessa, joka on laadittu asuntolarakennuksen rakennuslupaa varten.

Korjaus- ja muutostyöt

Rakennukseen on tehty normaaleja ylläpito- ja huoltotoimenpiteitä.

Kuva 53. Autotallirakennus.

Kuva 54. Autotallirakennus.

5.7 Asuntolarakennus (1956)

Rakennusmateriaalit

Asuntolarakennus sijaitsi päärakennuksen lähituntumassa, ei kuitenkaan päärakennuksen ja sen piharakennusten muodostamassa tiivissä pihapiirissä.

Rakennus toteutettiin teräsbetonisten anturoiden ja perustuksien varaan. Rakennuksessa oli osittain kellarikerros, jossa sijaitsi kattilahuone ja väestönsuoja.

Rakennuksen julkisivut oli muurattu tiilistä. Varsinaisen kantavan rungon muodostivat teräsbetonipilarit ja -palkit niin rakennuksen julkisivulinjassa kuin myös rakennusrungon sisällä. Rakennuksen välipohjat ja porraset olivat betonista. Ullakolla oli verkkohäkkejä ja sinne johti porrashuoneesta palo-ovi. Ullakon ja vesikaton rakenteet olivat puusta. Alkuperäinen vesikate oli todennäköisesti savi- tai betonitiili.

Julkisivut oli rapattu ja kalkkimaalattu. Ikkunat uloimmat puitteet sekä ulko-ovet olivat lakkapinnalla. Sisäikkunapenkit olivat mosaiikkibetonia.

Korjaus- ja muutostyöt

- Päärakennuksen laajan perusparannus- ja muutostyön yhteydessä peruskorjattiin asuntolan kellarissa sijainnut kattilahuone saunaoastoksi ja pesutuvaksi. Arkkitehtitoimisto Huusko & Teppo, rakennuslupa 329/81 myönnetty 27.4.1981.
- Julkisivumaalaus, Oulun kaupungin rakennusvirasto talosuunnitteluosasto, maalauslupa 334/87R myönnetty 25.5.1987.
- Muutos- ja korjaustyöt Mäntylän korttelipäiväkodiksi 2. kerroksen osalta, Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Ky, rakennuslupa 756/90 myönnetty 20.7.1990. Mm. käyttövesipisteet, pikapalopostit, viemäriasennukset, ilmanvaihdon kaksi koneellista tulo- ja poistoilmanvaihtolaitosta, sähköasennusten ja valaisimien uusimiset sekä varustaminen koulukäyttöön mm. antenni-, äänentoisto- ja aika-

Kuva 55. Asuntolarakennuksen sisäänkäynti on pitkälti alkuperäisessä asussaan.

Kuva 56. Rakennuksen pintaverhousmateriaaleja: liuskekivi, kuparilevy, koristeppuupaneeli ja tamminen sisäänkäyntiovi.

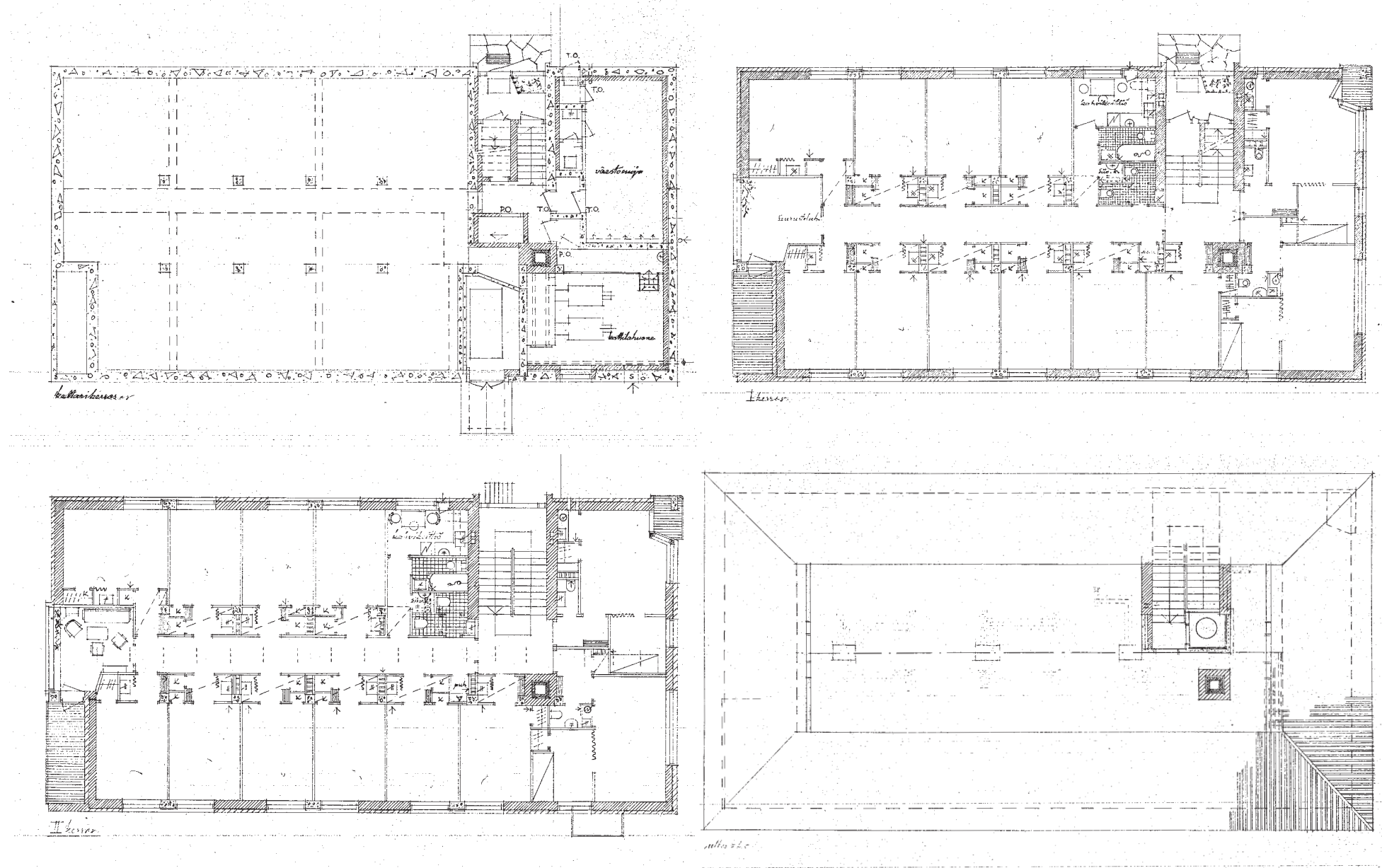
Kuva 57. Takajulkisivun toisen kerroksen parveke on ilmeisesti alkuperäiskunnossa.

kellojärjestelmä. Muuten remontti oli säästeliäs, käytettiin vanhoja rakenneosia, ei uusittu ikkunoita tms. Lisäksi pihamuutoksia.

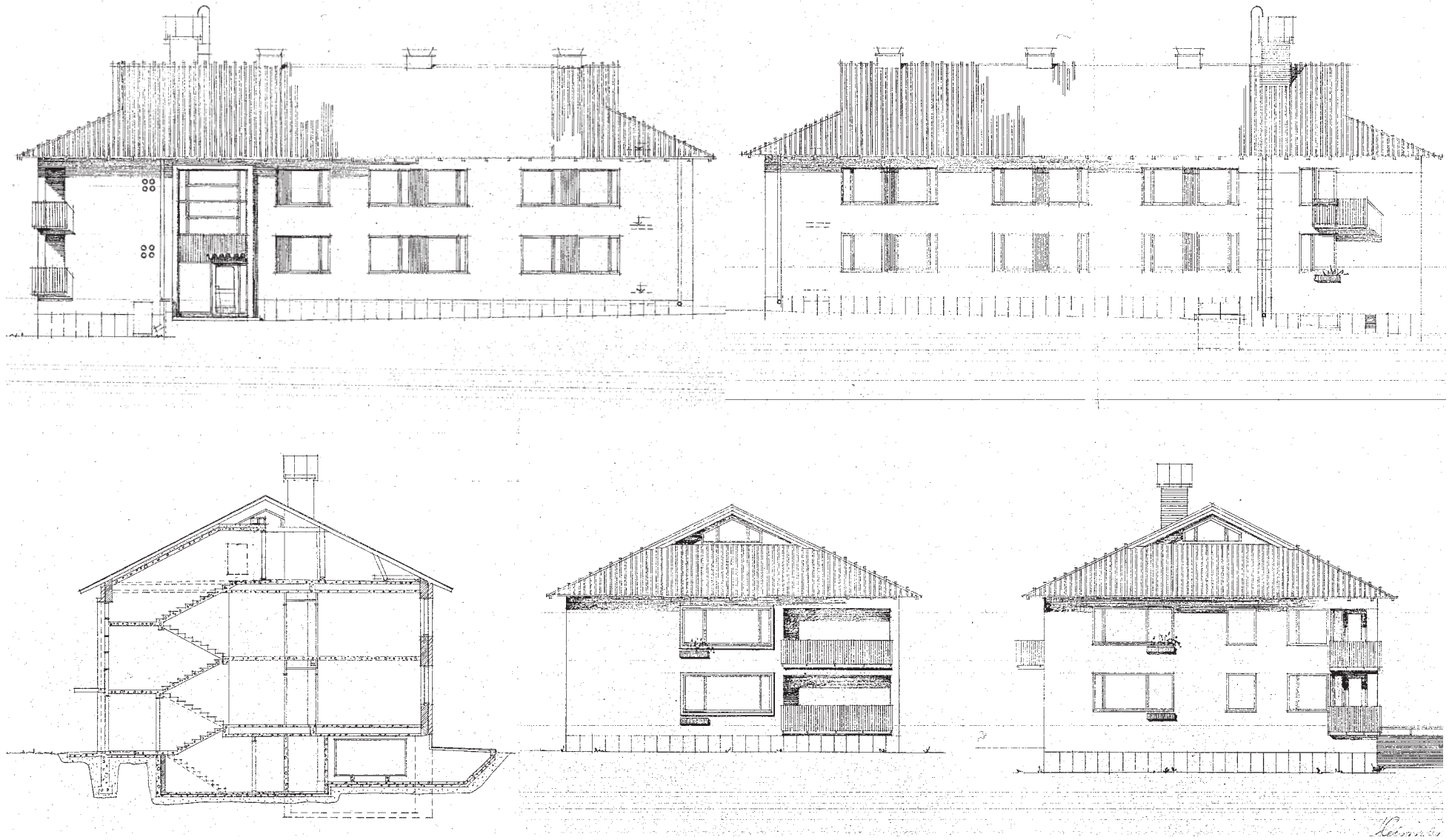
- Esikoulun korjaustyöt (vaihe1), Arkkitehtitoimisto HML Oy, rakennuslupa 06-335 myönnetty 28.4.2006. Mm. pihavarusteita ja uusi porraskennelma kellarin, vanha kattilahuone tekniseksi tilaksi ja vanha öljysäiliötila varastoksi.
- Esikoulun lvi-saneeraus (vaihe2) Arkkitehtitoimisto HML Oy, rakennuslupa 07-57 myönnetty 16.3.2007. Mm. kaukolämpöliittymän uusiminen, käyttövesi-, viemäri- ja lämpöjohtoverkosto, ilmanvaihto (uusi konehuone ullakolle), rakennusautomaatio.

Kuva 58. Asuntolarakennuksen rakennuslupapiirustuksien asemapiirustus vuodelta 1955. Tässä asemapiirroksessa - toisin kun Sucksdorffin alkuperäisessä - päärakennuksen sijainti ilmansuuntineen vastaa todellisuutta. Piirustukseen on esitetty Snellman Säätiön vuokratontille vuosikymmen aikaisemmin toteutettu evakkojen parakkikylä, joka oli tällöin jo mahdollisesti muussa käytössä.

Kuva 59. Asuntolarakennuksen rakennuslupapiirustuksia vuodelta 1955.

Kuva 60. Asuntolarakennuksen rakennuslupapiirustuksia vuodelta 1955.

5.7 Piha-alueet

Piha-alue on tiivistynyt ajan saatossa nykyiseen kokooonsa. Aidattua piha-aluetta ympäröi edelleen mäntymetsä, joka rajaa rakennuksen ja piha-alueen tehokkaasti ympäristöstä.

Rakennuksen etu- ja takajulkisivun puolelta löytyy leikkivälinein varustetut leikki-alueet päiväkodin lapsille. Piha-alueelle on järjestetty myös autopaikoitusta.

Korjaus- ja muutostyöt

- Pihan parannustoimenpiteet, Arkkitehtitoimisto Huusko & Teppo, rakennuslupa 386/85/05 myönnetty 20.5.1985. Mm. uusi leikkikaluväestö, sade- ja leikkikatoksen muutokset sekä aitamutoksia, pihan asfaltointi.
- Mäntylän päiväkodin piha-alueen peruskorjaus ja muutostyö (vaihe1), Arkkitehtitoimisto Kari Huotari Oy, rakennuslupa 506/01 myönnetty 8.6.2001. Mm. uusi leikkipiha, aitaus ja pihavalaistus.
- Mäntylän päiväkodin piha-alueen peruskorjaus ja muutostyö (vaihe2), Arkkitehtitoimisto Kari Huotari Oy, rakennuslupa 277/02 myönnetty 10.5.2002. Mm. uusi jäteaitaus, pihavalaistus sekä leikkivälineitä ja lisää autopaikkoja.
- Piha-alueen aitaus tontin lounaisosassa, Arkkitehtitoimisto Arktiimi Oy, rakennuslupa 2010-1461 myönnetty 4.10.2010.

Kuva 61. Pihan jäteaitaus on toteutettu vuonna 2002.

Kuva 62. Piha-alueilla on runsaasti leikkivälineitä. Päärakennuksen pääjulkisivun puoleinen piha-alue on varattu päiväkodin vanhemmille lapsiryhmille, kun taas takajulkisivun puoleinen piha-alue on varattu pienemmille lapsille.

6 PÄÄRAKENNUKSEN SÄILYNEISYYS

Säilyneisyyskartoitus on laadittu kohteen päärakennuksesta. Säilyneisyyskartoitus on laadittu olemassa olevan piirustusaineiston sekä inventointikäyntien tuottaman aineiston pohjalta.

Inventointikortteihin on inventoitu tilakohtaisesti nykyiset pintamateriaalit, kiintokalusteet yms. Inventointikortti on laadittu viidestä eri huonetilasta (liite 3).

Pohjapiirustuksien avulla on osoitettu rakennuksen ne nykyiset huonetilat, jotka eivät ole alkuperäisen toteutuksen huonetilajaon mukaisia. Lisäksi piirustuksissa on esitetty alkuperäisellä paikalla säilyneet kantavat ja kevyet seinälinjat (liite 4).

Julkisivupiirustuksien avulla on osoitettu julkisivujen muutosalueet (liite 5).

Seuraavaksi esitetyssä tekstissä käydään läpi rakennuksen sisätilojen pintojen ja rakennusosien säilyneisyyttä.

Lattiat

Sisääntulohallissa, keskeisissä käytävätiloissa ja sisäportaisissa olevat mosaiikkibetonilattiat ovat alkuperäiset. Pääsääntöisesti lattiapinnoitteet on kuitenkin uusittu 80-luvun korjaustöissä jolloin alkuperäisiä lattiapinnoitteita, pintabetonilaattoja ja välipohjaeristeitä uusittiin osassa huonetiloja, joten niissä tiloissa lattiarakenne ei sisällä enää alkuperäisiä materiaaleja. Uusimattomilta osin nykyisen pinnoitteen alla on todennäköisesti alkuperäisiä lattiamateriaaleja.

Jalkalistat ovat todennäköisesti pääsääntöisesti alkuperäisiä ja/tai vanhan mallin mukaan uusittuja.

Lasiparvekkeiden rihlattu laattalattiat holkkalistoineen ovat alkuperäiset.

Sisäseinät

Seinäpinnat ovat vanhoilta osiltaan maalattuja sileitä rappauspintoja. Maalaukset on uusittu todennäköisesti viimeksi 80-luvun korjaustöiden yhteydessä ja mahdollisesti sitä ennen useaan kertaan. Näissä seinäpinnoissa vanhoja maalikerroksia on todennäköisesti ainakin osittain löydettävissä väritutkimuksin.

Uudet kevyet seinärakenteet ovat ilmeisesti kipsilevyrakenteisia. Niiden maalauksessa on noudatettu vanhaa värikenttiin jakoa, mutta materiaaleiltaan ja maalipinnoiltaan ne ovat uusittuja.

Halli- ja salitilojen pilareiden ja palkkien alkuperäisiä koristemaalauksia ei ole uusittu, mutta pääsääntöisesti seinäpinnoissa on toteutettu alkuperäisen kaltainen eriväristen maalauspintojen rajaus. Alkuperäiset rappauskoristeet ko. huonetiloissa ovat jäljellä.

Sisäkatot

Huonetilojen sisäkattopinnot ovat pääsääntöisesti alaslaskettu ja verhoiltu vaalein akustolevyin 80-luvun korjaustöissä. Tekniikkakotelointien osalla on käytetty kipsilevyä. Alkuperäisiä kattopintoja maalikerroksineen on todennäköisesti tallella alaslaskujen yläpuolella.

Alkuperäistä kattopintaa uudelleenmaalattuna on näkyvissä mm. hallissa 102 ja salissa 137.

Ovet

Suuri osa alkuperäisistä ovista on 80-luvun korjaustöissä käytetty karmirakenteineen uudelleen, mutta niiden sijainti rakennuksessa on todennäköisesti vaihtunut. Uudet ovet on toteutettu vanhoja ovimalleja mukaillen. Ovista suuri osa on puurakenteisia, valkoiseksi peittomaalattuja peiliovia, joissa osassa on valoaukkoja peili-

kentissä. Osa ovista on puurakenteisia laakaovia.

Ovilistat ovat pääsääntöisesti uudelleen käytetty 80-luvun remontissa tai uusittu alkuperäisen mallin mukaisesti.

Osa ovista (lasiverantoihin liittyvät) on ollut alun perin öljyttyjä/lakattuja, vaikka ne on myöhemmin peittomaalattu valkoiseksi.

Tamminen pääulko-ovi on alkuperäinen. Se kunnostettiin 80-luvun korjaustöiden yhteydessä.

Ikkunat

Ikkunat rakennuksessa ovat alkuperäisiä sisään-ulos ja sisään-sisään aukeavia kaksipuitteisia ikkunoita. Ikkunat kunnostettiin 80-luvun korjaustöissä. Niissä on suurlta osin tallella alkuperäinen helotus, jota on myös täydennetty. Ikkunat ovat maalipinnaltaan ja kittauksiltaan heikkokuntoiset.

Alkuperäinen ikkunoiden ulkopuitteen värisävy oli tumma, ilmeisesti tumman ruskea.

Rautabetonista valetut ikkunapenkit sisätiloissa ovat alkuperäiset. Osaan ikkunapenkeistä tehdyt etureunan kevennykset ovat alkuperäisiä.

Kiintokalusteet

Rakennuksessa on säilynyt joitain alkuperäisiä kaakeliuuneja mm. hallissa 201 ja salissa 137.

Rakennuksessa on jäljellä myös alkuperäisiä betonista ja puusta toteutettuja kiintokalustekaapistoja, kuten esim. kukkakaapit hallissa 102.

Julkisivut

Julkisivurappaus on paikkakorjattu ja uudelleenmaalattu 80-luvun korjaustöissä. Värisävy on alkuperäisen kaltainen.

Rakennuksen räystäällä kiertävä peilinauha-aihe on ilmeisesti maalattu pariin otteeseen. Puiset konsolikannattimet ovat alkuperäiset, ilmeisesti myös värisävyltään.

Vedenpoistojärjestelmä on ollut alkujaan värisävyltään tumma.

Vesikatto

Vesikattopelti on alkuperäinen. Vesikatolle on toteutettu 80-luvun korjaustöiden yhteydessä uusia poistohormeja ja esim. kattoluukun sijainti on muuttunut. Muutokset vesikatolla ovat kuitenkin vähäisiä.

Vesikatolla pääjulkisivun puoleissa nurkissa olevissa hormoneissa on peltiverhoukseen toteutettu koristeaiheita, jotka ovat kaikki vielä jäljellä.

Täydentävät rakennusosat

Pääsisäänkäynnin ulkoportaikko muutamane koristeaiheineen on säilynyt lähes alkuperäisessä asussaan. 80-luvun korjauksessa pinnat on korjattu ja uudelleen maalattu. Alkuperäinen penkkirakenne on poistettu. Portaikon alle johtavien aukkojen puuluukut on korvattu puulevyin.

Rakennuksen molempien päätyjen takorautaiset paloportaat ovat alkuperäiskunnossa.

Kuva 63. Sisätilojen väliovet ovat pääsääntöisesti alkuperäisiä. Kuvassa väliovityyppi, jonka molemmin puolin on valoaukolliset pielet.

Kuva 64. Kokous- ja ruokailusalin alkuperäinen kaakeliuuni. Alkuperäisten rakennuspiirustusten mukaan uunin molemmin puolin on ollut kiintokalustetyyppiset penkit.

Kuva 65. Rakennuksen toisen kerroksen ylähallissa sijaitseva lämmitysruukki. "Perimätiedon" mukaan uunin päällä olevassa kuparisessa vesialtaassa on lämmitetty tuttipulloja.

Kuva 66. Aula- ja hallitilojen kunnostetut marmorimosaiikkilattiat ovat hyväkuntoiset. Lattioihin on toteutettu erisävyisiä koristekuvioita. Rajaukset marmorimosaiikkikenttiin ja -kuvioihin on toteutettu työselostuksen mukaan sinkkilevylistoin.

Kuva 67. Ensimmäisen kerroksen sisäänkäynnin molemmin puolin on kahdet kukkakaapit, jotka on työselityksen mukaan toteutettu rautabetonista ja puusta. Toinen kaapeista oli sisustettu pieniä siivouskaluja varten.

Kuva 68. Rästystä kannattelee puusta toteutetut konsolit, joiden jakamissa kentissä on peiliihieet. Peilin värisävyjä on vaihdettu ilmeisesti useampaan otteeseen. Väritutkimuksella olisi mahdollista saada selville alkuperäiset sävyt. Konsoleita ja seinäpinnan peilinauha-aihetta ei ole rakennuksen takajulkisivulla.

Kuva 69. Vesikaton päädyissä olevien hormien pellityksiin on toteutettu koristeaiheita.

Kuva 70. Porrashuone työntyy julkisivusta ulos kaarevana elävoittäen julkisivua. Takajulkisivun sisäänkäyntikatokset toteutettiin 1980-luvun alun laajan peruskorjaustöiden yhteydessä.

Kuva 71. Arkkitehti Sucksdorffin ohjeen mukaisesti ikkunan kohdalla oleva sokkelin luonnonkiven tuli olla molemmin puolin kymmenen senttiä lyhyempi kuin itse ikkunalle tehtävä aukko.

Kuva 72. Verannankaan ikkunapuitteet eivät alunperin olleet valkoiset vaan tummanruskeat, joko petsattua tai peittomaalattua puuta.

Kuva 73. Paloportaat rakennuksen molemmissa päädyissä johtavat toisen kerroksen avoparvekkeilta alas maahan. Rakennusluvista vastanneessa kaupungin Maistraatissa olisi haluttu, että portaat johtavat maahan asti, mutta käytännön syistä rakennuttaja halusi portaiden päättyvän ennen maan tasoa.

7 SUUNNITTELIJAT

7.1 Arkkitehti Victor J. Sucksdorff

Victor J. Sucksdorff (Helsinki 13.6.1866 - Helsinki 26.12.1952) valmistui arkkitehdiksi Suomen Polyteknillisestä opistosta vuonna 1892. Samanaikaisesti hän suoritti loppuun myös piirustuksenopettajan tutkinnon Helsingin yliopistossa. Valmistumisen jälkeen hän aloitti ylimääräisenä arkkitehtina Yleisten rakennusten ylihallituksessa vuonna 1892 (vuodesta 1936 Rakennushallitus).

Erityisesti Sucksdorff tunnetaan yhdessä Yrjö Blomstedtin kanssa tekemistään opintomatkoista, joista näkyvin ja tunnetuin oli vuonna 1894 tehty matka Venäjän Karjalaan. Matkojen tuloksena syntyi vuonna 1901 kirja *Karjalaisia rakennuksia ja koristemuotoja*. Kirjan tavoitteena oli koota yhteen aineisto uuden, kansallisen rakennustyylin aikaansaamiseksi. Teoksen on sanottu vaikuttaneen merkittävästi suomalaisen kansallisromanttisen tyylin syntyyn.³⁰

Sucksdorff meni naimisiin vuonna 1902 oululaisen Anna Charlotta Maria Lundströmin kanssa.

Oulun lääninarkkitehtina Sucksdorff toimi vuosina 1907-08. Hän oli toiminut samaisessa toimessa virkaatekevänä jo vuosina 1903-04 ja tätä ennen lääninarkkitehdin apulaisena vuosina 1900-02.³¹

Sucksdorff toimi työntäyteisen uransa aikana myös piirustuksenopettajana ja lehtorina mm. Oulun, Vaasan ja Helsingin teollisuuskouluissa ja Helsingin teknillisessä opistossa.³²

Kansallisromanttinen tyyli näkyy Sucksdorffin Ouluun 1900-luvun parin ensimmäisen vuosikymmenen aikana suunnittelemissa rakennuksissa. Sucksdorffin aika-

Kuva 74. Victor J. Sucksdorff

30 Arkkitehti-lehti Joulukuu 1952, 35

31 STS:n ja TFiF:n matrikkeli 1948, 504

32 STS:n ja TFiF:n matrikkeli 1948, 504

kauden arkkitehdeille oli tavallista suunnitella rakennus pienintäkin yksityiskohtaa myöten. Kalusteet, huonekalut, painikkeet ja vetimet ja valaisimet saivat muodon osana kokonaisuutta. Snellman Säätiön lastenparantola ei ollut tässä suhteessa poikkeus. Sucksdorff suunnitteli huolella parantolan kiinto- ja irtokalusteet, ovet sekä rakennuspintoihin tulleet koristeaiheet. Parantolan kalusteet olivat yksinkertaisia ja suoraviivaisia, kovaan käyttöön suunniteltuja puukalusteita. Kaluste- ja detaljipiirustuksia on säilynyt paljon Oulun maakunta-arkistossa.

Sucksdorffin suunnittelemissa rakennuksissa valmistumisvuosineen (mm.):

Lasarettiväylän sähkövoimalaitos, Oulu – 1902

Laskuniemen (Ainolan) lastentarha, Hupisaaret, Oulu – 1903 (tuhoutui 1940)

De Gamlas Hem, nyk. Villa Victor, Kirkkokatu 54, Oulu – 1906

Entinen kaupunginsairaala, Tuiranpuisto, Oulu – Ylilääkärin asunto ja Hermola (1907)

Oulujoen kirkko, 1908

Oulun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio, Maunonkatu 1, Oulu – 1908

Vanha postitalo, Kauppurienkatu 13, Oulu – 1909

Entinen läänin maanmittauskonttori 1909 (muutostyö, nykyinen julkiasu)

Oulun sähkölaitoksen konttorirakennus (myöh. opetusvirasto), Oulu – 1909

Snellman Säätiön lastenparantola, Oulu – 1935

Kuva 75. Oulun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio valmistui 1908.

Kuva 76. Oulun sähkölaitoksen konttorirakennus valmistui 1909.

Kuva 77. Ragnar A. Wessman

7.2 Yliarkkitehti Ragnar A. Wessman

Ragnar A. Wessman (Tampere 30.8.1894 – Helsinki 7.11.1977) valmistui ylioppilaaksi Turun ruotsalaisesta yhteiskoulusta vuonna 1915. Valmistuttuaan hän siirtyi Helsinkiin ja aloitti opiskelut Teknillisessä korkeakoulussa. Ammattiin hän valmistui vuonna 1921, jonka jälkeen hän työskenteli mm. Väinö Vähäkallion toimistossa vuosina 1924 – 1929 ja Einar Sjoströmin ja Karl Lindahlin toimistossa vuosina 1927-1930.³³

Vuonna 1929 Wessman palkattiin Lääkintöhallituksen rakennustoimistoon ja kuntoimisto yhdistettiin Rakennushallitukseen vuonna 1940, siirtyi myös Wessman uuteen virastoon. Hänet nimettiin myöhemmin yliarkkitehdiksi.³⁴

Ragnar Wessman suunnitteli lukuisia asuin- ja liiketaloja kotikaupunkiinsa Helsinkiin. Hänen tuotantonsa käsittää lukuisia kohteita myös muualla Suomessa. Toimissaan arkkitehtina Lääkintöhallituksen rakennustoimistossa hän laati suunnitelmia ulkomaille asti. Esimerkiksi Saarenmaan sairaalan ensimmäinen osa (1936-1940) Virossa oli Wessmanin käsialaa.³⁵

Wessmanin suunnittelempia rakennuksia valmistumisvuosineen (mm.):

Varkauden, Uudenkaupungin ja Kajaanin sairaalat

Hämeenlinnan suojeluskuntatalo, Hämeenlinna - 1930

Tammisaaren vanha vesitorni, Tammisaari – 1930

Saarenmaan sairaala, ensimmäinen osa, Kuussaari, Viro - 1936

Liikerakennus, Kalevankatu 31, Helsinki - 1937

Östanlidin parantola, Pietarsaari – 1941

Kuopion Joulumerkkikoti (yhdessä arkkitehti Elina Wessmanin kanssa), Kuopio - 1954

Joulumerkkikodin asuntola, Oulu – 1955

Etelä-Saimaan keskussairaala (nyk. Etelä-Karjalan keskussairaala), Lappeenranta - 1955

33 STS:n ja TFiF:n matrikkeli 1956, 921

34 STS:n ja TFiF:n matrikkeli 1956, 921

35 Rakennustaiteen Museon www-sivusto

Kuva 78. Postikorttikuva Ostanlidin parantolasta ilmeisesti heti valmistumisen jälkeen 1941.

Kuva 79. Kuopion Joulumerkkikoti valmistui 1954.

8 YHTEENVETO

Snellmankodin rakennutti vuonna 1921 perustettu Alma ja K. A. Snellman säätiö. Säätiön tavoitteena oli mm. rakentaa lastenparantola, jossa voitaisiin hoitaa lapsia, jotka olivat sairastuneet tai olivat vaarassa sairastua tuberkuloosiin.

Rakennuksen suunnittelu uskottiin arkkitehti Victor Sucksdorffille. Sopiva kaupungin vuokraama maa-alue löytyi Oulun Nokelankankaalta. Rakennushankeen käynnistäminen viivästyi vuosikymmenen, kunnes syksyllä 1933 rakennustyöt pääsivät vihdoin alkamaan. Säätiö nimesi hanketta valvomaan rakennustoimikunnan, jonka puheenjohtajana toimi tohtori Gabriel Borg. Rakennustöitä työmaalla valvoi oululainen Kaarlo J. Kaattari.

Rakennus valmistui vuodenvaihteessa 1934-35. Ensimmäiset hoidokit otettiin vastaan keväällä ja juhlalliset vihkiäiset vietettiin 7.7.1935. Toiminta pääsi hyvin käyntiin ja kaikki 30 hoidokkipaikkaa täyttyivät nopeasti. Hoitotulokset olivat kiitettäviä.

Vuonna 1939 puhjennut sota katkaisi hyvin alkaneen toiminnan. Lastenparantola jouduttiin luovuttamaan sotilassairaalakäyttöön. Rakennus vapautui jälleen normaalikäyttöön kesällä 1945. Mutta raskaiden sotavuosien jälkeen Snellman Säätiö ei kyennyt enää jatkamaan parantolatoimintaa oman taloutensa turvin. Rakennukselle ryhdyttiin etsimään uutta käyttäjää. Säätiö otti lähtökohdaksi, että rakennuksessa tapahtuvan toiminnan tulee olla alkuperäisen toiminnan kaltaista.

Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistyksestä tuli rakennuksen seuraava käyttäjä. Yhdistyksen varainkeruu tapahtui mm. myymällä joulumerkkejä, joista saaduin varoin toimintaa pyöritettiin. Idea joulumerkeistä ja niitä myymällä tapahtuneesta varainkeruusta tuli alunperin Tanskasta. Yhdistyksen ylläpitämiä parantoloita kutsuttiin Joulumerkkikodeiksi. Niitä toteutettiin kaikenkaikkiaan Suomeen vain kolme kappaletta, Tampereelle, Ouluun ja Kuopioon.

Snellmankodin yhteyteen toteutettiin Joulumerkkikodin toiminnan aikana asunto-

la henkilökunnalle. Asuntolan suunnitteli yliarkkitehti Ragnar A. Wessman ja se valmistui vuonna 1956.

1960-luvulla tuberkuloosin tilanne Suomessa alkoi asteittain parantumaan. Joulumerkkikodit lakkautettiin tarpeettomana 60- ja 70-lukujen vaihteessa. Oulussa toiminta lakkasi alkukesästä 1969.

Rakennuksessa oli toiminut yhtäaikaaisesti Joulumerkkikodin kanssa vuodesta 1966 lääninsairaalan lastenosasto III. Sen toiminta rakennuksessa jatkui aina vuoteen 1975 asti. Samana vuonna rakennus siirtyi Snellman Säätiöltä Oulun kaupungin omistukseen. Rakennus jäi ilman käyttöä joiksikin vuosiksi.

Kaupunki peruskorjasi rakennuksen 1980-luvun alussa palvelemaan uutta Mäntylän kaupunginosaa. Rakennukseen sijoitettiin päiväkotit, terveysneuvola ja nuorisotilat. Nykyisin Snellmankodissa toimii Mäntylä-Snellmanin päiväkotit.

Päärakennuksen ja viereisen asuntolarakennuksen lisäksi pihapiiriä täydentää alkuperäiset piharakennukset, jotka yhdessä muodostavat ehyen rakennuskokonaisuuden. Laajan mäntymetsän rajaama piha-alue tarjoaa virikkeellisen ympäristön lapsille.

Arkkitehtuuriltaan päärakennus edustaa mielenkiintoista sekoitusta nk. 1920-luvun klassismia ja rakennuksen suunnittelijan taustalla voimakkaana vaikuttavaa aikaisempien vuosikymmenien kansallisromanttista jugendia. Massoitteleva ja yksityiskohdat antavat vaikutelman tyyliltään erikoislaatuisesta kokonaisuudesta.

Päärakennuksen julkisivujen yksityiskohdat ovat huomattavan hyvin säilyneet. Ai-
noat muutokset julkisivuissa on tehty 1980-luvun laajan peruskorjauksen yhteydessä ja nekin on toteutettu hienovaraisesti. Julkisivujen värimaailma poikkeaa hieman alkuperäisestä.

Päärakennuksen sisätilat ovat kokeneet useita muutosvaiheita. Huonetilajako on

muuttunut melkoisesti. Rakennuksessa on jäljellä alkuperäisiä pintamateriaaleja, väliovia sekä myös joitain kiintokalusteita. Etenkin aulatilat ja pääsisäänkäynnin porrashuone ovat säilyttäneet hyvin alkuperäisen tunnelman. Rakennuksen talotekniikka on uusittu kokonaisuudessaan.

Vanhaa asuntolarakennusta on myös peruskorjattu päiväkotitoimintaa varten. Piha-rakennukset ovat ylläpitokorjauksia ja huoltomaalauksia lukuunottamatta alkuperäiskunnossa.

Päärakennuksella on voimassa olevassa asemakaavassa merkintä ARK, jonka mukaan kyseessä on *”Rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten rakennusala. Tässä tontin osassa olevaa rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa suorittaa sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka tarvelevät katujulkisivujen, vesikaton tai sisätilojen rakennustaiteellista tai kulttuurihistoriallista arvoa tai tyyliä”*.

Snellmankoti oli alunperin tuberkuloosin leviämisen ehkäisemiseksi perustettu lastenparantola, joka toteutettiin merkittävän yksityisen tahon perintölahjoitusten turvin. Se on koko toimiaikansa ollut terveydenhuollon ja erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäjä. Toiminta on jatkumassa menestyksekkäästi päiväkotitoiminnan muodossa.

Kuvalähteet

Kannen valokuva Pohjois-pohjanmaan museo / Sanomalehti Kaleva
Kuva 1. Oulun kaupungin tekninen keskus
Kuva 2. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 3. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 4. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 5. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 6. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 7. Oulun maakunta-arkisto
Kuva 8. Oulun maakunta-arkisto
Kuva 9. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy:n arkisto / Tommi Koukkari
Kuva 10. Julkaisu Tamminen, Antti (toim.) 1982
Kuva 11. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 12. Sanomalehti Kaleva
Kuva 13. Pohjois-pohjanmaan museo / Sähkö-Valokuvaamo
Kuva 14. Sanomalehti Kaleva
Kuva 15. Pohjois-pohjanmaan museo / Snellman Säätiö
Kuva 16. Pohjois-pohjanmaan museo / Sähkö-Valokuvaamo
Kuva 17. Pohjois-pohjanmaan museo
Kuva 18. Pohjois-pohjanmaan museo
Kuva 19. Pohjois-pohjanmaan museo / Sanomalehti Kaleva
Kuva 20. Sanomalehti Kaleva
Kuva 21. Sanomalehti Kaleva / Tapio Maikkola
Kuva 22. Sanomalehti Kaleva / Jarmo Kontiainen
Kuva 23. Sanomalehti Kaleva
Kuva 24. Oulun kaupungin tekninen keskus
Kuva 25. Oulun kaupungin tekninen keskus
Kuva 26. Oulun kaupungin tekninen keskus
Kuva 27. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 28. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 29. Oulun maakunta-arkisto / Tommi Koukkari
Kuva 30. Oulun maakunta-arkisto / Tommi Koukkari
Kuva 31. Oulun maakunta-arkisto / Tommi Koukkari
Kuva 32. Oulun maakunta-arkisto / Tommi Koukkari
Kuva 33. Oulun kaupunginarkisto
Kuva 34. Oulun kaupunginarkisto
Kuva 35. Oulun kaupunginarkisto
Kuva 36. Oulun kaupunginarkisto
Kuva 37. Oulun kaupunginarkisto
Kuva 38. Oulun maakunta-arkisto / Tommi Koukkari
Kuva 39. Pohjois-pohjanmaan museo / Sähkö-Valokuvaamo
Kuva 40. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 41. Pohjois-pohjanmaan museo / Sähkö-Valokuvaamo
Kuva 42. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 43. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 44. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 45. Oulun kaupunginarkisto
Kuva 46. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 47. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari

Kuva 48. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 49. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 50. Oulun kaupunginarkisto
Kuva 51. Oulun maakunta-arkisto / Tommi Koukkari
Kuva 52. Pohjois-pohjanmaan museo
Kuva 53. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 54. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 55. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 56. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 57. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 58. Oulun kaupunki, tekninen keskus
Kuva 59. Oulun kaupunki, tekninen keskus
Kuva 60. Oulun kaupunki, tekninen keskus
Kuva 61. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 62. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 63. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 64. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 65. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 66. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 67. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 68. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 69. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 70. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 71. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 72. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 73. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 74. Julkaisu STS:n ja TFiF:n matrikkeli 1948
Kuva 75. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 76. Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari
Kuva 77. Julkaisu STS:n ja TFiF:n matrikkeli 1956
Kuva 78. Postikortti / tuntematon
Kuva 79. Julkaisu Tamminen, Antti (toim.) 1982
Takakannen valokuva Sanomalehti Kaleva

Lähteet ja kirjallisuus

I Painamattomat lähteet

Oulun kaupungin teknisen keskuksen Asemakaavoitus, Karttapiste ja Rakennusvalvonta asemakaavat, kartat, ilmakuvat, rakennuslupapiirustukset
Liikelaitos Oulun Tilakeskus piirustukset
Oulun kaupunginarkisto rakennuslupapiirustukset
Oulun maakunta-arkisto Snellmansäätiön arkiston piirustukset, toimintakertomukset, J. Borgin juhlapuhe lastenparantolan vihkiäisissä, arkkitehti Sucksdorffin ja rakennusmestari Kaattarin kirjeenvaihto
Pohjois-pohjanmaan museo valokuva-arkisto
Sanomalehti Kaleva kuva-arkisto
Oulun kaupunginkirjasto sanomalehdet mikrofilmiarkistossa

II Painetut lähteet

Lähdekirjallisuus

Ahtokari, Reijo. Elämä voittaa – Puoli vuosisataa työtä keuhkovammaisten hyväksi. Keuhkovammaliitto ry, Helsinki 1991.
Arkkitehti-lehti, in memoriam Victor J. Sucksdorff (Nils Erik Wickberg), joulukuu 1952.
Bäckström, Maija-Liisa. Päivärinteen parantola – Päivärinteen sairaala 1932-1982. Oulu 1982.
Kouvalainen, Kauko. Stiftelsen Alma och K. A. Snellman Säätiö 1921-2004. Säätiö, Oulu 2005.
Mäkiö, Erkki et al. (toim.) Kerrostalot 1940-1960. Rakennustietosäätiö, Helsinki 1989.
Neuvonen, Petri et al. (toim.) Kerrostalot 1880-1940. Rakennustietosäätiö, Helsinki 2002.
Oulun kaupunki. Oulun kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Oulun kaupunki, Oulu, 1986.
Suomen insinöörejä ja arkkitehtejä 1948. STS:n ja TFiF:n julkaisema matrikkeli, Helsinki, 1948.
Suomen korkeakouluinsinöörit ja arkkitehdit 1956. STS:n ja TFiF:n julkaisema matrikkeli, Helsinki, 1956.
Tamminen, Antti (toim.) Joulumerkkikotimme 1936-1973. Suomen Tuberkuloosin Vastustamisyhdistys ry, Helsinki, 1982.

Sanoma- ja aikakauslehdistö

Alma ja K. A. Snellmanin Säätiön lastenparantola. Sanomalehti Kaleva, 8.7.1935.
Forsius, Harriet. Otteita Snellmankodin historiasta. OYKS-tiedotuslehti, nro 9 syyskuu 1980.
Landets första preventorium. Hufvudstadsbladet, 9.7.1935.
Leena Kokkonen-Weisshäupl. Unohdettu Victor J. Sucksdorff Hermolan jugend-ilmeen luoja. Sanomalehti Kaleva, 3. 4. 1987.
Maamme kolmas joulumerkkikoti sijaitsee Oulussa. Sanomalehti Kaleva, 23.10.1945.
Rakennusmestari Kaarlo J. Kaattarin muistikirjoitus. Sanomalehti Kaleva, 8.7.1935.
Snellman-säätiön upea lastenlinna Oulussa. Sanomalehti Liitto, 9.7.1935.
Snellman-säätiön Lastenparantola. Sanomalehti Kaiku, 9.7.1935.
Tuiskuiset harjannostajaiset. Sanomalehti Kaleva, 21.1.1934.

III Tutkimuskirjallisuus

Valtion teknillinen tutkimuskeskus. Snellmankoti Oulu – Rakennuksen käyttötarkoituksen valinnan perusteita. Oulun kaupunki, Oulu 1978.

IV Internet-lähteet

Suomen Kirjallisuuden Seuran www-sivut. Viitattu 27.1.2012.
<http://www.kansallisbiografia.fi/talousvaikuttajat/?iid=202>
Rakennustaitteen Museon www-sivut. Viitattu 27.1.2012.
<http://www.mfa.fi/arkkitehtiesittely?apid=16044119>
Oulun kaupungin www-sivut. Viitattu 31.1.2012.
<http://www.ouka.fi/yleiskaavoitus/tietoa/historia.htm>
Oulun Yliopiston www-sivut. Viitattu 11.1.2012.
<http://www oulu.fi/snellman/>

LIITTEET

Liite 1. Punkaharjulle toteutettu suomalaisen Duodecim-seuran rakennuttama Takaharjun parantola. Rakennuksen suunnitteli arkkitehti Onni Tarjanne ja se valmistui vuonna 1903. Rakennuksen julkisivuis- ta voi löytää samoja aiheita kuin Sucksdorffin suunnittelemassa Snellman Säätiön lastenparantolassa. Arkkitehti-lehti nro 12 1964 / Rista. (1 sivu)

Liite 2.
Varhaisimmat löytyneet lastenparantolan pohjapiirustusluonnokset, päiväys *Helsingfors 14.12.1931 Victor J. Sucksdorff*. Ilmeisesti Sucksdorff teki kuitenkin pohjaluonnoksia parantolaa varten jo 20-luvulla. Piirustuk- sista on muun muassa pääteltävissä, että huonejako on lähellä toteutunutta. Toisen kerroksen avoterasseilta maantasoon johtavat paloportaot on näissä luonnoksissa korvattu rakennuksen sisäisinä kierreportaina. Liikelaitos Oulun Tilakeskuksen arkisto. (1 sivu)

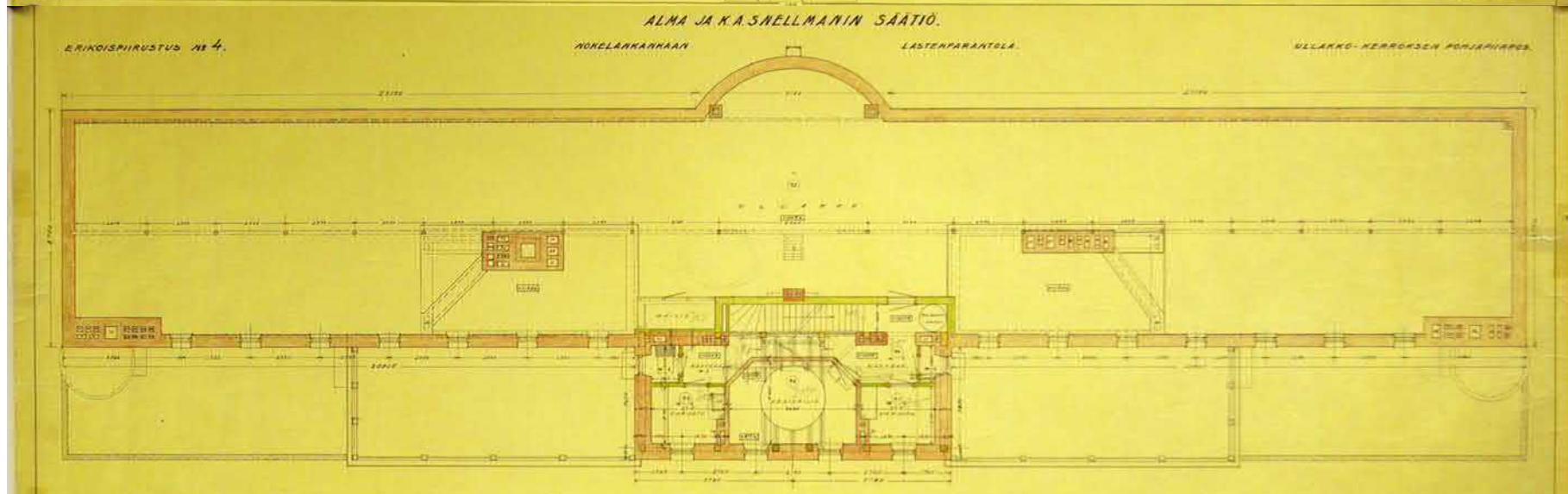
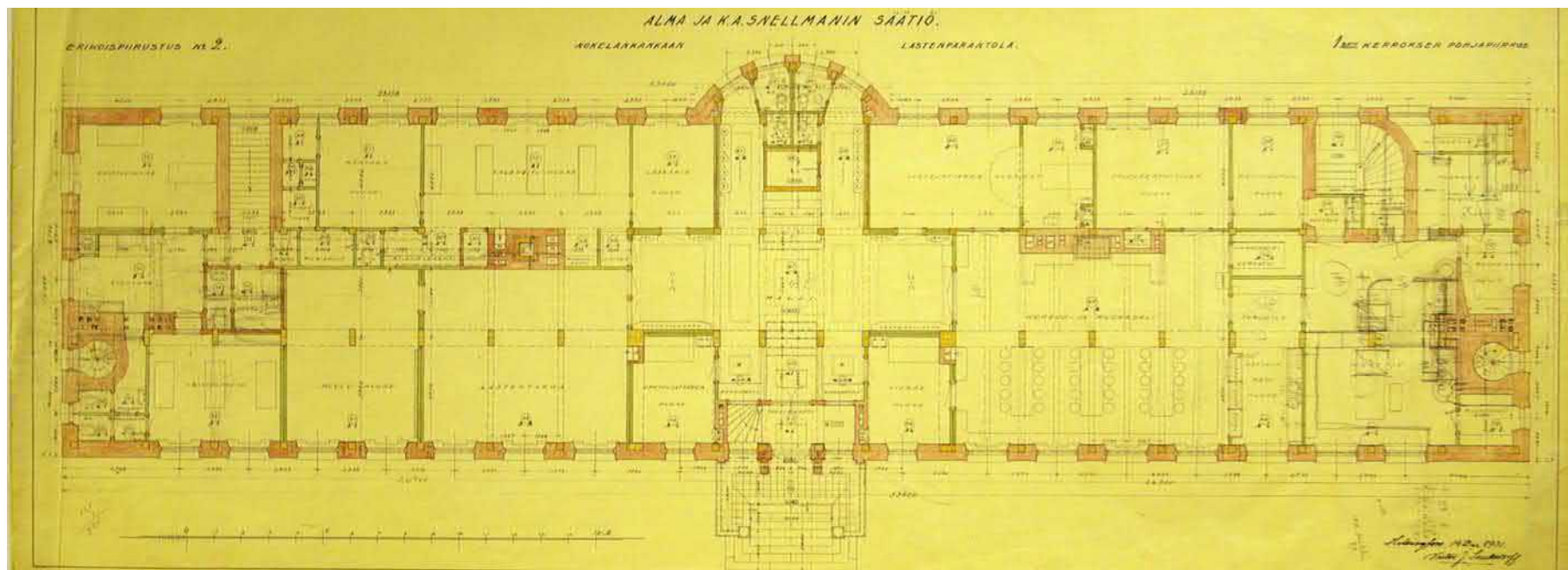
Liite 3.
Päärakennuksen huonetilainventointikortit. Kortteihin on inventoitu tilakohtaisesti nykyiset pintamate- riaalit, kiintokalusteet yms. (5 sivua)
Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari

Liite 4.
Päärakennuksen muuttuneet huonetilat ja alkuperäisellä paikallaan säilyneet seinälinjat. (5 sivua)
Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari

Liite 5.
Päärakennuksen julkisivujen rakennusosat, jotka eivät ole alkuperäisiä. (3 sivua)
Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Tommi Koukkari

Liite 6.
Ilmakuvat Snellmankodin tontin ympäristöstä vuosilta 1961, 1980, 1990 ja 2009. Kuvat kertovat selkeästi Snellmankodin ympäristön rakentumisesta. Kuvien lukemista on pyritty helpottamaan nimeämällä kuvis- ta tiet, rautatiet, alueet yms. (4 kpl)
Oulun kaupungin Tekninen keskus.

Huonetila		Nro	Kerros	HUONETILAINVENTOINTI		
Huone		008	pohjakerros	Kohde	Päiväys	Laatija
Alkup. käyttötarkoitus		Talonmiehen asunnon huone		Snellmankoti - päärakennus	1.2.2012	TK
Lattia	Linoleum (uusittu)			Valokuvia		
Jalkalista	Maalattu puujalkalista (alkuperäinen täydennettynä)					
Seinät	Maalaus (uusittu: värisävyjä kaksi, joiden välissä rajausviiva)					
Katto	Alaslaskettu akustolevy (uusi)					
Kattolista	Maalattu puulista (uusittu)					
Sisäövet	Alkuperäisiä puurakenteisia peiliovia (peittomaalaus, kunnostettu ja uudelleenheloitettu)					
Kiintokalusteet	Kaapisto, vesipiste, sähköasennuskouru (uusi)					
Irtokalusteet	Lastentarhikalusteita					
Huomiot	Alkuperäiset ikkunat (kunnostettu), patterit uusittu vanhaa mallia mukaillen					

<i>Huonetila</i>	<i>Nro</i>	<i>Kerros</i>	HUONETILAINVENTOINTI		
Halli	102	I	<i>Kohde</i>	<i>Päiväys</i>	<i>Laatija</i>
<i>Alkup. käyttötarkoitus</i>	Halli		Snellmankoti - päärakennus	1.2.2012	TK
<i>Lattia</i>	Mosaiikkimarmori (kolme sävyä, koristekuvioita, kunnostettu)		<i>Valokuvia</i>		
<i>Jalkalista</i>	Maalattu puujalkalista (alkuperäinen täydennettynä)				
<i>Seinät</i>	Maalaus (uusittu: värisävyjä kaksi, joiden välissä rajausviiva)				
<i>Katto</i>	Akustolevy kattopinnassa (uusi)				
<i>Kattolista</i>	Maalattu puulista (uusittu)				
<i>Sisäovet</i>	Alkuperäisiä puurakenteisia ovia (peittomaalaus, kunnostettu ja uudelleen-heloitettu)				
<i>Kiintokalusteet</i>	Kukkakaapit, naulakkoja				
<i>Irtokalusteet</i>	Lastentarhakalusteita				
<i>Huomiot</i>	Alkuperäiset ikkunat (kunnostettu), patterit uusittu vanhaa mallia mukail-len, pilareiden kapiteeliosassa koristeita, portaiden kaide korotettu				

Huonetila		Nro	Kerros	HUONETILAINVENTOINTI		
Toimisto		126	I	Kohde	Päiväys	Laatija
Alkup. käyttötarkoitus		Ruokailuhuone		Snellmankoti - päärakennus	1.2.2012	TK
Lattia	Linoleum (uusittu)			Valokuvia		
Jalkalista	Maalattu puujalkalista (alkuperäinen täydennettynä)					
Seinät	Maalaus (uusittu: värisävyjä kaksi, joiden välissä rajausviiva)					
Katto	Alaslaskettu akustolevy (uusi)					
Kattolista	Maalattu puulista (uusittu)					
Sisäovet	Alkuperäisiä puurakenteisia laakaovia (peittomaalaus, kunnostettu ja uudelleenheloitettu)					
Kiintokalusteet	Keittiökaapisto, vesipiste					
Irtokalusteet	ruokailu- ja oleskelutilakalusteita					
Huomiot	Alkuperäiset ikkunat (kunnostettu), patterit uusittu vanhaa mallia mukailien					

Huonetila		Nro	Kerros	HUONETILAINVENTOINTI		
Monitoimitila		229	II	Kohde	Päiväys	Laatija
Alkup. käyttötarkoitus		Makuusali		Snellmankoti - päärakennus	1.2.2012	TK
Lattia	Muovimatto (uusittu)			<p>Valokuvia</p> 		
Jalkalista	Maalattu puujalkalista (alkuperäinen täydennettynä)					
Seinät	Maalaus (uusittu: värisävyjä kaksi, joiden välissä rajausviiva)					
Katto	Alaslaskettu akustolevy (uusi)					
Kattolista	Maalattu puulista (uusittu)					
Sisäovet	Alkuperäisiä puurakenteisia laakaovia (peittomaalaus, kunnostettu ja uudelleenheloitettu)					
Kiintokalusteet	Kaapistoja					
Irtokalusteet	(liikunta)salikäyttöön soveltuvia					
Huomiot	Alkuperäiset ikkunat (kunnostettu), patterit uusittu vanhaa mallia mukailleen					

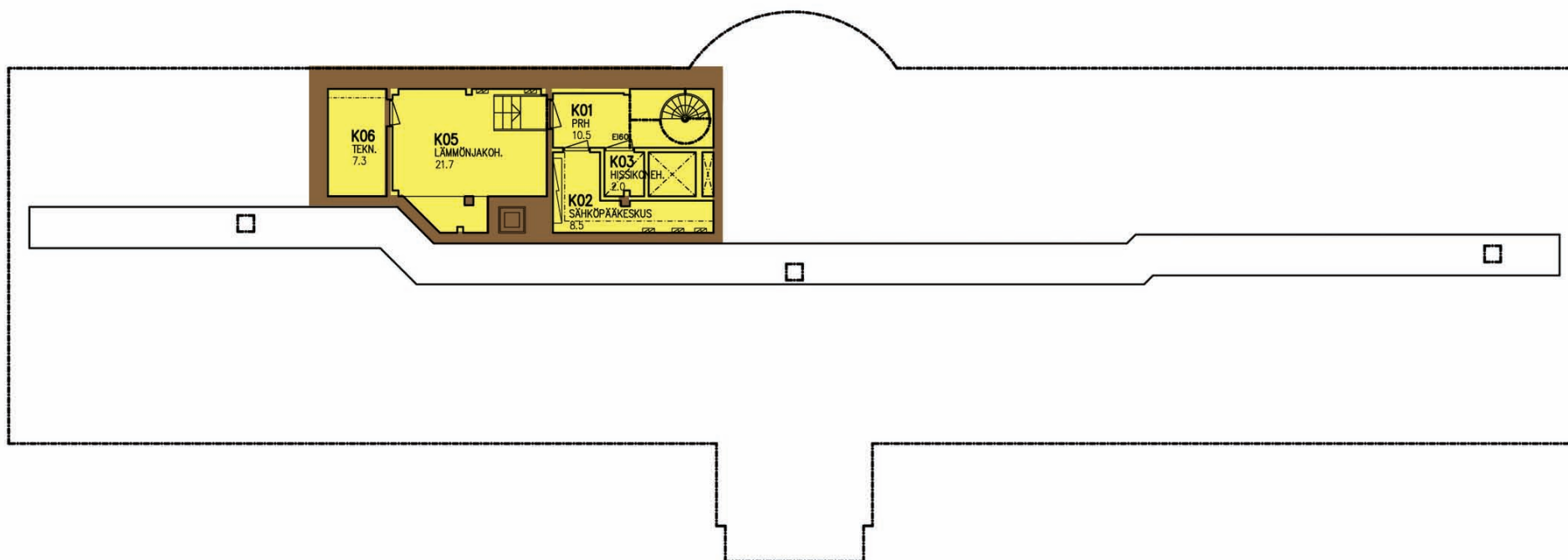
Huonetila		Nro	Kerros	HUONETILAINVENTOINTI			
Lasiparveke		223	II	Kohde	Snellmankoti - päärakennus	Päiväys 1.2.2012	Laatija TK
Alkup. käyttötarkoitus Katettu makuuhalli							
Lattia	"Rihlattu" lattialaatta (alkuperäinen)			Valokuvia			
Jalkalista	Holkkalaatta (alkuperäinen)						
Seinät	Maalattu rappauspinta ja ikkunaseinillä puupaneeli						
Katto	Pontattu puulauta ja puupalkisto (alkuperäiset, pintakäsittelyjä mahdollisesti uusittu)						
Kattolista	-						
Ovet	Alkuperäisiä puurakenteisia lasiaukollisia peiliovia (peittomaalaus, ovet ovat oleet alunperin öljyttyjä/lakattuja)						
Kiintokalusteet	-						
Irtokalusteet	Varastotavaraa						
Huomiot	Alkuperäiset ikkunat						

Tilat, joiden huonejako ei ole alkuperäinen

Alkuperäisellä paikalla sijaitsevat kantavat rakenteet ja seinälinjat

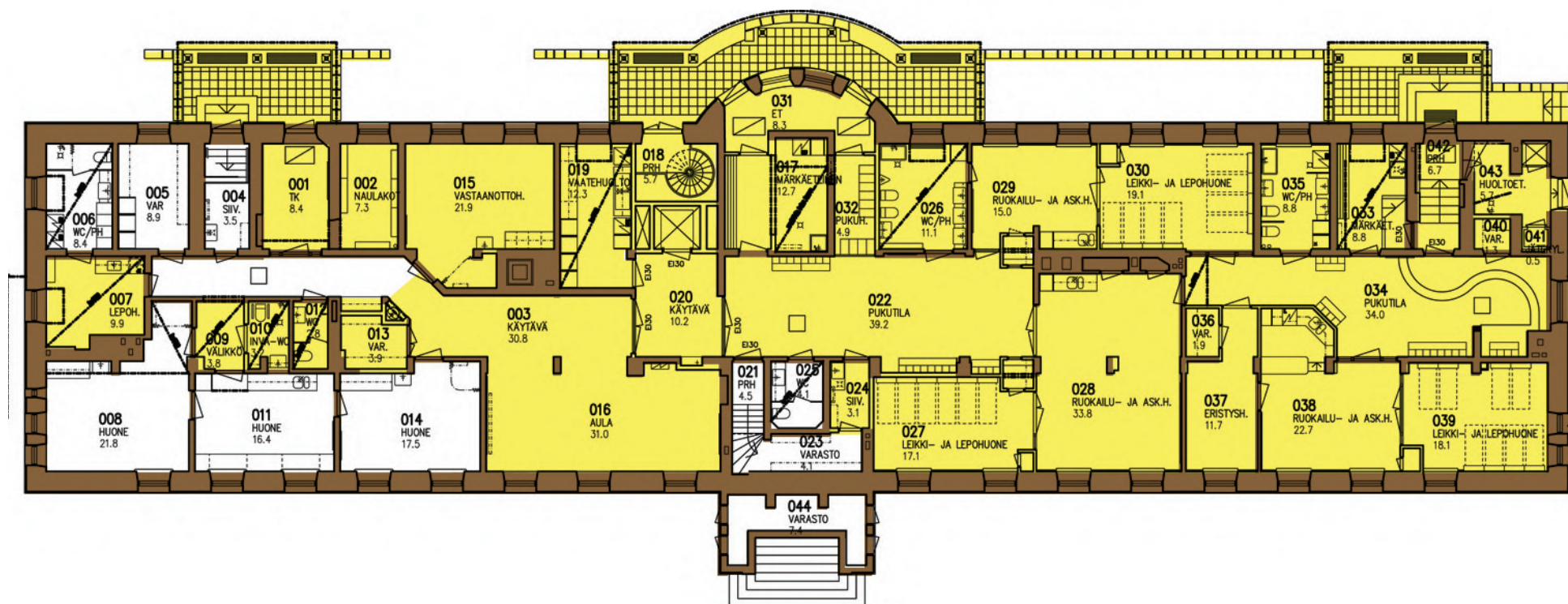

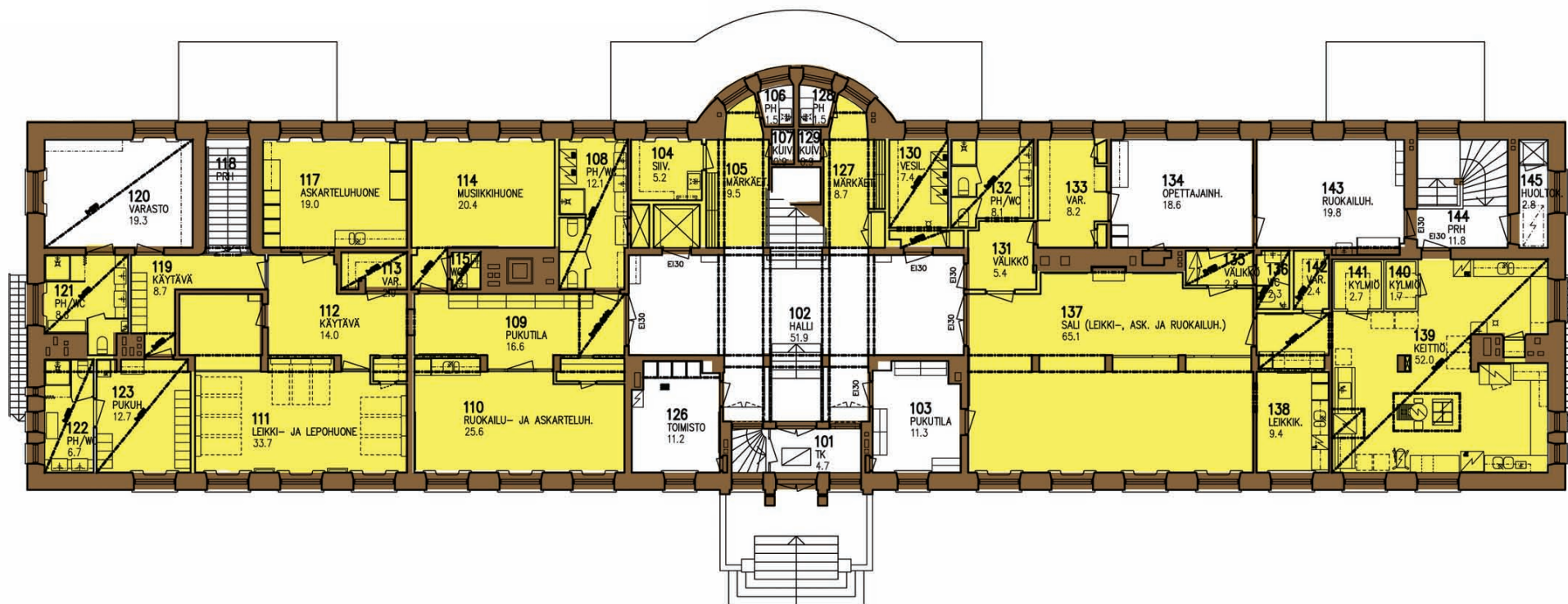
Tilat, joiden huonejako ei ole alkuperäinen

Alkuperäisellä paikalla sijaitsevat kantavat rakenteet ja seinälinjat

- Tilat, joiden huonejako ei ole alkuperäinen
- Alkuperäisellä paikalla sijaitsevat kantavat rakenteet ja seinälinjat

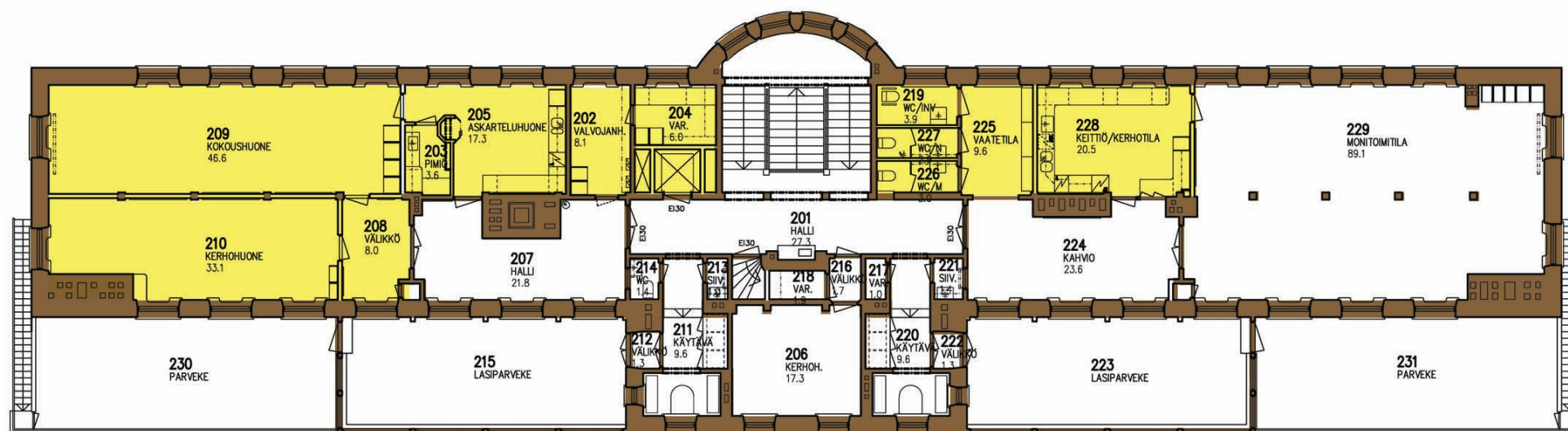

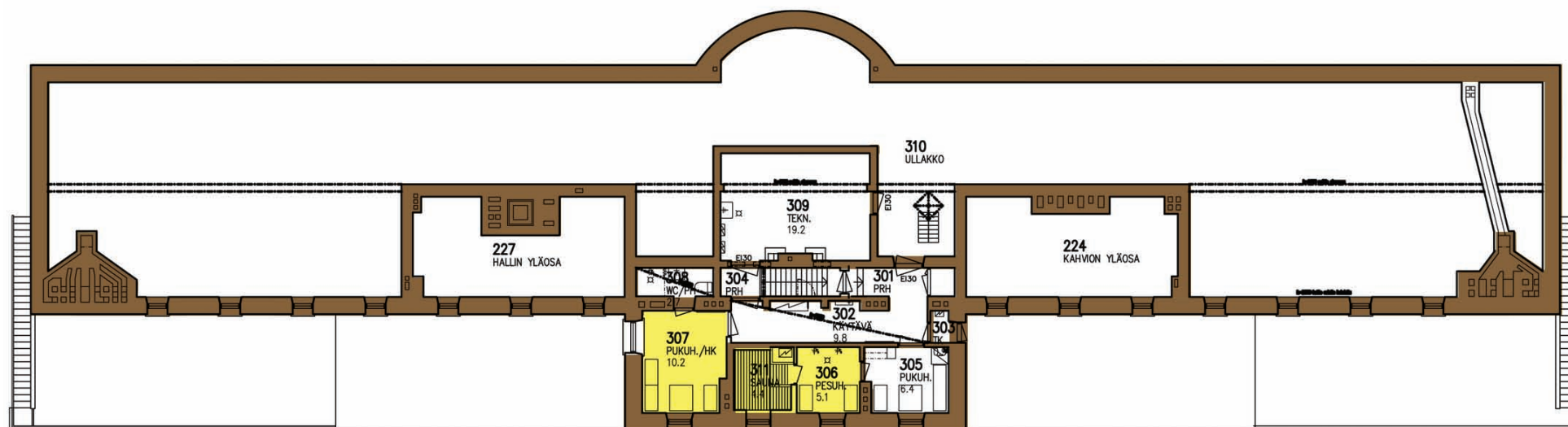
Tilat, joiden huonejako ei ole alkuperäinen

Alkuperäisellä paikalla sijaitsevat kantavat rakenteet ja seinälinjat

- Tilat, joiden huonejako ei ole alkuperäinen
- Alkuperäisellä paikalla sijaitsevat kantavat rakenteet ja seinälinjat

Rakennusosat, jotka eivät ole alkuperäisiä

Rakennusosat, jotka eivät ole alkuperäisiä

Rakennusosat, jotka eivät ole alkuperäisiä

1961

1980

1990

Poikkimaantie

rautatie

Limingantie

siirtolapuutarha

Snellmankoti

2009

Poikkimaantie

rautatie

Limingantie

siirtolapuutarha

Snellmankoti

Takakansi. Lastenparantolan hoidokkeja lasiverannalla alkukevään raikkaassa ilmassa 30.3.1935.

x566